

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 20 juni 2024

Notulen van de raadsvergadering van 20 juni 2024 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 9

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Tegenwoordig zijn 42 leden, namelijk de heer J.M.D. de Waard, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer M.R. van Campenhout, de heer B. van Drunen, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer S. Ceulemans, de heer A.R. Oostdijk, mevrouw V.A. Bruin, mevrouw I. Coenradie, de heer T.S.J. Coşkun, de heer T. Roskam, de heer M. Verhoef, de heer N. Akhatab, de heer S. Soytekin, mevrouw E. Rehim Zadeh, de heer T.J. Vonk, mevrouw M.S. Abrahamse, de heer E.P.J. Verweij, de heer R.N. Dahoe, de heer D.J. van Dommelen, de heer S.M. Bonte, de heer B. van Schaik, mevrouw J. Bokhove, mevrouw I. van Wifferen, mevrouw A.J.A. Maassen, mevrouw S. van de Peppel, mevrouw M.S.S. de Jong, de heer F. Elbay, mevrouw D.A. van Groningen, de heer T. Kind, mevrouw I. Elfilali, mevrouw S. Reitema, de heer R.T.J. van der Velden, de heer M.H. Biljoen, mevrouw M.Y. Morkoç, mevrouw J.M. Nunnely, de heer S.J.C. Becker, mevrouw A. Kockelkoren, de heer D.P.A. Tak, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer en de heer G.J. Engberts

Afwezig zijn: de heer T. de Haan, mevrouw L.S. Vlieger en mevrouw D. Yildirim

Namens het college is tegenwoordig: mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 11.46 uur tot 11.49 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**. Goedemorgen en hartelijk welkom bij deze raadsvergadering. Ik open deze raadsvergadering en heet u van harte welkom. Ook degenen die op afstand onze vergadering volgen, de vertegenwoordigers van de media en onze medewerkers heet ik van harte welkom. Ik heb berichten van verhindering ontvangen. De heer De Haan is afwezig tot 16.30 uur vanmiddag. Het zou zomaar kunnen zijn dat we tegen die tijd ook klaar zijn, maar dat is ook mijn opmerking ten aanzien van het stemvenster, of u er rekening mee wilt houden dat de raadsleden in de zaal of in de onmiddellijke nabijheid van de raadzaal aanwezig zijn, omdat ik niet weet hoe vroeg wij klaar zouden kunnen zijn. En om allerlei ongelukken te verhinderen verzoek ik u daar rekening mee te houden. Ik meld u dat de wethouders Buijt en Versnel in het belang van de stad een bezoek brengen aan Roemenië en Polen in het kader van EU-arbeidsmigranten. Aansluitend aan de ochtendzitting, als ik de vergadering geschorst heb, verzoek ik u dan te blijven zitten want we gaan de voorzitter en vicevoorzitter van Young010 hier in de raadzaal installeren. Dat is geen formele aangelegenheid, maar we vinden het wel leuk om de installatie wel in een volle raadzaal te doen, dus als ik de vergadering geschorst heb in het ochtendgedeelte, blijf nog even zitten. En het is ook de bedoeling dat de vicevoorzitter en de voorzitter van Young010 die ik dan installeer ook met ons mee lunchen op de omloop.

2. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 20 juni 2024

De **VOORZITTER**. Ik ben toe aan de vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van heden, 20 juni 2024. Ik neem u mee in de agenda. Ik verzoek u eventuele opmerkingen te maken bij het agendapunt dat ik aansnijdt en andere punten van de orde kunt u daarna maken. Agendapunt 6, er zijn geen verzoeken ontvangen voor een regulier debat. Bij agendapunt 7 zijn er geen verzoeken ontvangen voor een tweeminutendebat. Agendapunt 9, er zijn geen verzoeken ontvangen voor een motie vreemd aan de orde van de dag. Ik leg u wel even voor wat mij ter ore is gekomen. Agendapunt

7.3, tweeminutendebat over het voorstel tot vaststelling van het herstelbesluit van het bestemmingsplan Kern en Plassen, kan mogelijk een hamerstuk worden. Ik check dat nog even. Dat is het geval? Mooi, dan stel ik voor straks agendapunt 7.3 als hamerstuk te behandelen. Dan kom ik bij de spreektijd voor vandaag. Het voorstel is om twee uur op de klok te zetten. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, nog even over het vorige, over de agenda. Ik zou graag agendapunt 7.1 als laatste tweeminutendebat vandaag behandelen.

De **VOORZITTER**. U wilt in de reeks tweeminutendebatten 7.1 als laatste behandelen? Oké, ik zal even checken of de raad dat goed vindt. Ja, ik heb geen idee wat de logica daar is, maar blijkbaar zit er een logica achter. Dus 7.1 als laatste behandelen. Akkoord? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, daaraan gekoppeld voorzitter, want ik snap het, kom ik dan ook even in de knel. Dus 7.2, die ik aangevraagd heb, zou ik dan ook graag even wat later willen zien als het kan. Ja, dat is automatisch, want ik heb ook even mijn tijd nodig voor iets, en nu wordt er ja gezegd tegen de een, maar kom ik in nood met mijn tijd. En ik snap het.

De **VOORZITTER**. Daarom is een voorzitter neutraal in het agenderen van punten. Vindt u het goed als wij 7.2 als een-na-laatste punt behandelen? Dan zetten we de agenda een beetje op zijn kop, 7.1 als laatste en 7.2 net daarvoor. Akkoord?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Goed, mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb een verzoek om agendapunt 7.4, Subsidieregeling informele leerondersteuning, te verzetten naar de Voorjaarsnota.

De **VOORZITTER**. Oké, dat is een verzoek van een andere orde, om agendapunt 7.4, Subsidieregeling informele leerondersteuning, vandaag niet te behandelen maar het te betrekken bij de discussie over de Voorjaarsnota. Dat is het verzoek van mevrouw Nunnely. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, we hebben daar een uitgebreide discussie over gehad in de commissie en het is hoogst noodzakelijk dat we dat ook vandaag bespreken. Natuurlijk komt het bij die slechte Voorjaarsnota wel vanzelf ook weer terug, maar we moeten het echt vandaag bespreken en we kunnen het er wellicht bij de Voorjaarsnota nog een keer over hebben.

De **VOORZITTER**. Dan gaan wij in ieder geval stemmen over het verzoek. Ik vraag aan de ondersteuning om het punt ter stemming aan te bieden: 7.4 betrekken bij de Voorjaarsnota en niet vandaag bespreken. Dat is het verzoek van mevrouw Nunnely. Als u ja stemt dan ondersteunt u mevrouw Nunnely. Stemt u nee, dan wijst u het verzoek van mevrouw Nunnely af.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, even een punt van orde. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, u gaat aan de stemming...

De **VOORZITTER**. Nee, we zijn aan het stemmen mevrouw Verkoelen. Daarna mag van alles, maar eerst even de stemming afronden. Heeft iedereen gestemd? De stemming is gesloten. Het verzoek van mevrouw Nunnely is ingewilligd en derhalve gaat 7.4 van de agenda af. Van de orde, mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja voorzitter, dan teken ik daar protest aan, want als we op deze wijze met agenda's omgaan. Ik ben er niet bij geweest, er is een reden geweest waarom dit op de agenda is geplaatst, heel duidelijk. Daar is in de commissie over gesproken. En als het dan van de agenda afgaat, dan doe je dat niet op de dag zelf. Er zijn mensen die zich daarop voorbereiden. Dan vind ik het echt gewoon niet netjes om dat nu alsnog weer af te laten voeren. Ik vind het prima als we dan stemmen en dan komen we elke keer op dit soort dingen uit, maar ik vind het gewoonweg niet netjes, en de heer Coşkun geeft heel duidelijk aan dat hij het wel behandeld wilde hebben. Het staat ook op de agenda. Ik vind het niet zuiver, dus ik wil aangetekend hebben dat ik deze gang van zaken niet zorgvuldig en zeer onjuist vind.

De **VOORZITTER**. De opmerking staat in het verslag, maar wel aldus besloten. Ik was bij de spreektijd aangekomen. Heeft het daar betrekking op? Ja, mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Nou, nog een punt van orde over de informele leerondersteuning, want wij hebben wel een motie die we willen indienen, dus ik zit nu wel een beetje in de knel wat we moeten doen.

De **VOORZITTER**. Nee maar vrienden, de raad heeft besloten. Het punt wordt vandaag niet behandeld, dus het gaat naar de Voorjaarsnota. De motie kan dus ook bij de Voorjaarsnota worden ingediend. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, maar het is gebruikelijk dat fracties moties kunnen indienen naar aanleiding van debatten in commissies. En het is vrij uniek dat een gemeenteraad dat soort dingen blokkeert. Het getuigt volgens mij van lafheid wat hier nu plaatsvindt. Maar goed, dat wilde ik even gezegd hebben voor de aantekeningen.

De **VOORZITTER**. Ja, maar u gaat over de orde van de vergadering en zo gaat het nu eenmaal. En de volgende keer kunt u de motie gewoon indienen. Nog altijd de spreektijdregeling voor vandaag, twee uur op de klok. Eenmaal andermaal, aldus.

3. *Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 30 mei 2024*

De **VOORZITTER**. Agendapunt 3, vaststelling van de notulen. Het is te rumoerig in de raadzaal. Ik ben bij agendapunt 3, vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 30 mei van het lopende jaar. Kunt u zich vinden in de notulen? Eenmaal, andermaal.

4. *Mededelingen van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2024 week 24*

De **VOORZITTER**. Dan mededelingen van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst van het lopende jaar 2024 week 24. Kunt u zich vinden in de voorgestelde wijze van afdoening? Mijnheer Kind.

De heer **KIND** (volt). Ja dank u. Ik zou wel graag mijn teleurstelling willen uitspreken over het tussenbericht motie Kind over duidelijkheid over attractiepark Rotterdam. We hebben in januari gevraagd om duidelijkheid via een motie. Wanneer gaat het open, onder welke voorwaarden en hoe kijkt het college daarnaar? We zijn nu een half jaar verder en die duidelijkheid kan nog steeds niet worden geboden. We kunnen zelfs de motie niet afdoen. We kunnen niets zeggen over een openingsdatum, niets over de gesprekken die gevoerd worden met de ondernemer. Ik wil bij dezen toch even gezegd hebben dat we daar vanuit de fractie van Volt zeer teleurgesteld over zijn.

De **VOORZITTER**. Dat is meer naar aanleiding van dan over de lijst zelf. U kunt zich verder goed vinden in de voorgestelde wijze van afdoening? Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja, dank voorzitter. Het wijkraadsadvies afschrift brief van de Dorpsstraat Rozenburg met ongevraagd advies Behoud opkomstlocatie politie. Dat is 24bb004020. Hij staat nu voor kennisgeving aannemen. Ik zou hem graag willen betrekken bij de behandeling van de Voorjaarsnota in de commissie BOFV.

De **VOORZITTER**. Dat is helder. Brief Rozenburg betrekken bij de Voorjaarsnota. Voor de rest akkoord. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, nog net voordat u afhamerde had ik nog eventjes de brief van het college, Afdoeningsvoorstel wethouder Struijvenberg, 24bb0004043. Die staat voor kennisgeving aannemen, maar het lijkt me slim om die even mee te nemen in het debat dat wij straks hierover hebben, in plaats van voor kennisgeving aannemen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dat is ook goed. Dat kan, zeker.

5. HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER**. We gaan hameren bij agendapunt 5.

7.3 *Het voorstel tot vaststelling van het herstelbesluit van het bestemmingsplan Kern en Plassen*

De **VOORZITTER**. We hebben eigenlijk maar één hamerpunt en dat betreft het eerder door mij genoemde agendapunt 7.3, het voorstel tot vaststelling van het herstelbesluit van het bestemmingsplan Kern en Plassen. De heer Van der Velden, een stemverklaring wellicht?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, wij stemmen tegen het voorstel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ja, wij stemmen ook tegen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw De Jong.

Mevrouw **DE JONG** (gdj). Wij stemmen tegen.

De **VOORZITTER**. Met de stemmen van deze drie fracties tegen is verder het voorstel aangenomen.

6. REGULIERE DEBATTEN

6.1 *De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar het reguliere debat voor vandaag, de voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0. De heer Van Dommelen staat als eerste spreker op mijn lijstje maar die zie ik nu niet.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Sorry voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, ik zei dat het vandaag wat sneller zou gaan dan u misschien denkt, dus blijf in de buurt. Mijnheer Van Dommelen, u bent als eerste aan zet bij het reguliere agendapunt over Feyenoord City.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Nou, harstikke mooi, dank u wel voorzitter. Vandaag hebben we de kans om een plan aan te nemen, goed voor 9500 woningen. Daar kun je in tijden van woningnood toch niet op tegen zijn. Deze plannen zijn goed voor Rotterdammers omdat er veel woningen bij komen, het gebied veel meer groen gaat krijgen, de bereikbaarheid er fors op vooruitgaat en de afkoop van de stadionconcerten, waar zoveel over te doen was, maakt de bouw van deze woningen veel makkelijker. Ze kunnen goedkoper worden gebouwd, er komen geen blinde gevels, er hoeven geen geluidswerende maatregelen genomen te worden, met andere woorden: de kwaliteit wordt veel hoger. Laat ik deze gemeenteraad er nog even op wijzen: de rekening komt uiteindelijk bij de bouwers te liggen. De grond wordt namelijk meer waard door de afkoop van de geluidsruijnte en de bouwers zullen dan ook meer moeten betalen voor de grond. Goed voor Rotterdammers, goed voor Rotterdam en goed voor de gemeente dus. Voorzitter, voor ons is het wel belangrijk dat Feyenoord zich in de toekomst kan doorontwikkelen. De mogelijkheid voor het stadion om uit te breiden op de huidige plek moet een optie blijven. Feyenoord verdient dat en Rotterdam verdient dat. Daartoe dien ik een motie in om bij de verdere bouwontwikkeling daar rekening mee te houden en deze motie wordt mede ondertekend door het CDA. Ik heb al meerdere keren aangegeven dat de bouwambities mij niet hoog genoeg kunnen zijn. Rotterdam bouwt op dit moment ongeveer net zoveel als steden als Utrecht en Den Haag en dat lijkt mij op zijn minst te weinig. We roepen de wethouder dan ook op om zich aan de bovenkant van de range te richten, dat wil zeggen 9500 woningen en dus niet 7000 woningen. En we roepen de wethouder ook op om zo snel mogelijk de gesprekken met Coalitie FXL voort te zetten om ook fase 2, aan de andere kant van het Coen Moulijnviaduct in de toekomst mogelijk te maken. Afrondend, 9500 woningen voor de Rotterdammer, een nieuw station, een tramlijn, economische ontwikkeling, de Rotterdamse VVD kiest voor Rotterdam, voor de Rotterdammer, voor al die woningen, en daarom steunen wij dit plan van harte. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Coşkun. Ik krijg nog een motie hè? Mijnheer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja voorzitter, het CDA staat nog niet op de motie. Dat gaan we even aanpassen en dan leveren we hem zo in.

De **VOORZITTER**. Ja, dat is prima, dan wachten we even. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, blijkbaar vindt de VVD het belangrijk dat we meerdere keren applaudisseren voor hetzelfde luchtkasteel. Want voorzitter, de sprookjes die de heer Van Dommelen nu ook weer schetst, de fata morgana. In luchtkastelen kun je niet wonen, zeg ik dan tegen de heer Van Dommelen, maar droom rustig verder. Voorzitter er is maar één Feyenoord voetbalclub. Er is maar één wijk Feijenoord. Daar ga ik wonen en dat wordt een voorbeeldwijk. Er is maar één stad Rotterdam. Feyenoord City was niks, is niks, wordt niks, al zet je er 2.0 achter, al zet je er 3.0 achter. Het bestaat niet, het is een papieren plannetje, zeg ik tegen de heer Van Dommelen. De Kuip staat er wel. Dat is ons gemeentelijk monument. Die is van ons. Het zal ook nooit wegwandelen, ook niet richting Amerika of zo, niet dat Goldman Sachs De Kuip in zijn zak gaat steken. Waarom voorzitter, dit douceurtje, dit cadeau, deze ongeoorloofde staatssteun van € 11,8 miljoen aan Stadion N.V., die dat weer in de diepe zakken van Goldman Sachs zal laten vloeien? Voorzitter, het is niet nodig. Ik wil de wethouder vragen: wat gebeurt er als de Stadion N.V., die ooit is opgericht, ik weet niet meer door wie, met wat voor plannen, maar ze hebben met onze Kuip gespeeld en verloren. Als die failliet gaat, wat gebeurt er dan? Laat Stadion N.V. gewoon failliet gaan. Dat zijn de consequenties als je graag nv'tje wil spelen. Dat voorzitter, dat is een vraag aan de wethouder. En verder over het plan zelf. Het enige mooie is de kleur groen. De natuurlijke oever is prachtig. Maar de rest zijn luchtkastelen die Rotterdammers wel mogen bouwen maar ze mogen er niet in wonen. We hebben al eerder gezegd: wij willen geen Dubai aan de Maas. Wij willen dat deze grond terugkomt, hef die Stigam ook maar op. Dan gaan we met een volgend college echte ontwikkeling aan de Maasoever doen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. De plannen die we gepresenteerd hebben gekregen, zien er ambitieus uit. De ideeën rondom Stadionpark en Feyenoord City 2.0 waren al mooi en zeker met de motie die we klaar hebben liggen worden die wat ons betreft nog mooier. Het gebied verandert wel eerst in een soort bouwput en daarna zal het transformeren tot een grote, nieuwe stadswijk die goed geïntegreerd is met de rest van de stad. We hebben een aantal punten die we willen benoemen. Wonen in het gebied waar veel wordt gebouwd zal ongetwijfeld leiden tot bouwoverlast, verkeersoverlast. Dat hebben we vaker gezien. Dit geldt voor de bewoners van het gebied, maar ook voor iedereen die het gebied doorkruist. Dit begrijpen we, aangezien de verandering niet zal gaan met een knip met de vingers, en zeker ook omdat het project zal worden uitgevoerd in verschillende fases. Om wat meer grip en zekerheid erop te krijgen dat dit allemaal in juiste banen wordt geleid hebben we hiervoor de motie 'Verminder overmatig hinder'. Verder voorzitter, hoogbouw klinkt cool en een mooie skyline is vooral mooi op afstand en adembenemend. Maar hoogbouw heeft ook letterlijk een schaduwkant die impact kan hebben op leefbaarheid en welzijn. Voorzitter, als we een buurt willen creëren waarbij niet de auto's maar de fietsen het voornaamste vervoermiddel zullen zijn is het belangrijk om rekening te houden met windoverlast en een tekort aan bezonning. Wat ons betreft moet hier zoveel mogelijk rekening mee worden gehouden in het ontwerp van de gebouwen en hier zullen we een motie voor indienen, 'Maak hoogbouw windproof'.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, mag ik de heer Dahoe dan vragen of hij twijfelt of daar rekening mee wordt gehouden, want het staat gewoon bij allerlei bouwbesluiten dat je de windhinder en de bezonning moet doen. Want je kunt wel een mooie motie maken, maar wat voegt deze motie dan toe?

De **VOORZITTER**. De heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk). Ja, dank u wel voor de vraag via de voorzitter. Als u mijn motie had gelezen dan zou u dat begrijpen en u heeft natuurlijk nog steeds de kans om hem te lezen.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **DAHOE** (denk). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, verder zijn we als DENK ervan overtuigd dat een lobby richting het rijk noodzakelijk is voor een fatsoenlijke OV-ontsluiting met een intercitystation, metro- en tramverbinding en we moeten ook goed blijven letten op de parkeernorm. En ook hiervoor hebben we een motie, 'Maak parkeren in Feyenoord City OV-proof'. Verder voorzitter, ook vinden wij dat het project Feyenoord City 2.0 nogal iets losstaat van de aanliggende buurten en dit kan mogelijk op den duur tot onwenselijke situaties leiden. De huidige plannen komen omliggende buurten op dit moment niet per se ten goede, terwijl de impact op de omgeving wel enorm zal zijn. Dit gegeven wordt versterkt door bijvoorbeeld de barrière van het spoor. Om dit naadloos te integreren in haar omgeving door de voorzieningen, vergroening, verduurzaming eerlijk te verdelen in de omliggende wijken hebben we daar ook een motie voor, 'Integreer Feyenoord City 2.0 met de rest van Zuid'.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, het klinkt heel sympathiek, maar heeft u een voorbeeld waar ik dan aan moet denken?

De **VOORZITTER**. De heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk). Dank u wel voorzitter. Dat gaat over vergroening, dat het beter aansluit. Ook die kunt u lezen als u die nog niet heeft.

De heer **COŞKUN** (sp). Ik denk niet dat dat in een motie kan, maar heeft u een voorbeeld waar u dan aan denkt? Voor de mensen die nu in de Oranjeboomstraat wonen, in de Persoonshaven wonen, hoe die dan leuk verbonden kunnen zijn met die torenflats waar de wind omheen waait? Heeft u een idee, welke worst houdt u de mensen in Rotterdam nu voor?

De **VOORZITTER**. De heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk). Dit gaat over verduurzaming, vergroening en het beter integreren van de rest van de wijk.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, iedereen is voor verduurzaming, iedereen is voor vergroening. Maar maak dat dan eens concreet. Hoe kom je dan van de Oranjeboomstraat, verduurzaamd, vergroend bij die torenflat van u?

De **VOORZITTER**. De heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk). Bij die torenflat van u, wat bedoelt u?

De heer **COŞKUN** (sp). U staat te juichen over dit geweldige plan, waarin geen sociale woningen komen, hooguit 20%, maar dat zijn kippenhokken voor bejaarden, niet voor gezinnen. U vindt het allemaal prachtig. U begint uw verhaal met moties, terwijl die eigenlijk aan het eind moeten komen van een debat. Maak het eens concreet, waar moet ik aan denken? Verleid mij tot voor stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk). Ja, ik weet niet hoe ik het nog beter uit kan leggen aan de heer Coşkun, maar u kunt zich er iets bij voorstellen als u de motie leest. Dank u wel voor de vraag.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen wil zich in het debat mengen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ja, ik heb een vraag aan de heer Coşkun, want de heer Coşkun is nu ouderwets overal weer op tegen. Dat kennen we overigens van de SP, op één partij na ongeveer de meeste bestemmingsplannen en andere plannen voor woningbouw weggestemd de afgelopen jaren in de raad. U bent tegen groen, u bent tegen verduurzaming, u bent tegen bouwen, eigenlijk bent u tegen verdere ontwikkeling van de stad. En dan komt u ook nog aanzetten met dat er geen sociaal gebouwd wordt. Beste mijnheer Coşkun, in het grootste deel van Feyenoord City wordt

25% sociaal gebouwd en 40% midden. Dat zijn de afspraken die in de coalitie zijn gemaakt en die worden ook hier toegepast, dus ik weet niet waar u het over hebt mijnheer Coşkun.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, dan in dertig seconden. Wij zijn voor vergroening. Ik ben heel erg voor die natuurlijke oever. Daar ben ik ontzettend voor. Wij zijn wel tegen elk plan waar meer dan honderd woningen in zitten waar niet minstens 40% sociaal in zit en 40% middenduur. Want wij willen geen Dubai aan de Maas, wij willen een Wenen aan de Maas. Dat heb ik hier al een paar keer verteld en dat kan ik bij elk plan herhalen. Dus elk plan waar niet minstens 40% sociaal in zit, daar is de SP tegen. Dat vinden wij zonde van de grond, dat vinden wij zonde van de wooncarrière van de Rotterdammers die zitten te springen om huizen. En ze zitten niet te springen om de luchtkastelen waar we ook nog eens een keer failliet aan gaan, € 11,8 miljoen weggeven aan Goldman Sachs of aan projectontwikkelaars.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Er zijn twee zaken waar ik even op in wil gaan. Het eerste punt, ik concludeer dus dat de heer Coşkun liever nul sociale woningen heeft dan 25% sociale woningen. Prima, maar dan betekent het dus eigenlijk dat u al die mensen die een sociale woning zouden krijgen, gewoon in de kou laat staan. En ten tweede, u herhaalt iedere keer weer dat we ongeveer € 12 miljoen weggeven. Maar er is nadrukkelijk aangegeven en u hebt dat kunnen lezen als u de stukken goed hebt gelezen, dan hebt u dat ook kunnen zien, is dat die via de grondexploitatie gewoon terugkomt. Het is een plus voor de gemeente, een plus voor de Rotterdammer. De ontwikkelaars betalen hiervoor. Maar u blijft maar roepen: we geven het weg.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ik heb nog nooit een projectontwikkelaar ontmoet die ergens ooit voor heeft betaald. Dat zijn de kopers van zijn huizen of de huurders van de woningen die uiteindelijk betalen. En het is onze grond. Ik zou hem niet eens verkopen, maar goed. Het is echt een illusie in uw rekenmodelletjes dat wij dat dan weggeven en weer terugkrijgen. Mooi niet, projectontwikkelaars steken miljoenen, zo niet miljarden in de zak en verdwijnen ermee naar Dubai. Maar goed, daar zou u misschien achteraan kunnen gaan dan. Maar goed, iets te veel gezegd.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam wil een vraag stellen.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, maar ik wil nog één ding reageren op de heer Van Dommelen, dat wij voor nul woningen zijn. Wij willen bouwen, maar wij hebben een wethouder Bouwen die zegt: wij bouwen niet, die zich helemaal in handen heeft gegeven van projectontwikkelaars. Daarom snakken wij naar een ander college waar wel daadkracht uitkomt, die met onze grond voor onze mensen huizen bouwt. Dat konden we honderd jaar geleden. Dat konden we vijftig jaar geleden. Dat moeten we nu ook kunnen als wij dat zouden willen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Een laatste opmerking voorzitter. Ik meende een vileine opmerking over Dubai te horen naar mijn richting. Kunt u die nog even herhalen mijnheer Coşkun?

De heer **COŞKUN** (sp). Nou, ik constateer dat die projectontwikkelaars met ons geld naar Dubai vertrekken en misschien, als u die mensen zo leuk vindt, kunt u in hun slipstream mee naar Dubai. Maar ik houd u graag hier, want u heeft wel kennis van de stad en ik ga graag met u in debat, zeker als het over cultuur gaat. Maar echt, wij willen geen Dubai aan de Maas, wij willen gewoon Rotterdam blijven.

De **VOORZITTER**. Het is misschien wijs om te gaan zitten. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ja, en dan sta ik toch nog. Nee kijk, ik wens de heer Coşkun dan veel succes met de verkiezingen als hij de grootste partij wil worden, zodat hij inderdaad die 40% sociaal kan realiseren en ook tegen de kiezers zal zeggen: de afgelopen jaren heb ik gestemd voor 0% sociaal,

want het was niet voldoende. Dat is zijn keus en daar hebben we dan eventueel een debat rond de verkiezingen over. Wat ik nog wel wilde meegeven is over zowel de bijdrage van de heer Dahoe als van de heer Van Dommelen. De heer Dahoe gaf bijvoorbeeld een ambitie aan, bijvoorbeeld over die vergroening. We bespreken nu ook een ambitiedocument voor de Waterkant. En ik denk: het is prima om een ambitie uit te spreken, hetzij over de vergroening, hetzij over hoeveel woningen er meer bij kunnen. Er ligt in principe een ambitie vast en ze verzoeken eigenlijk: kunnen we de grenzen opzoeken van wat er nog verder mogelijk is? En ik vind het eigenlijk een prima iets om naar te kijken.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, kijk, het is een ambitiedocument, maar het is wel, als je dus dat stuk grond ziet, als je daar rondwandelt, dan zie je wat voor potentie daar zit en dan is dit wel een heel slappe ambitie. Dan vind ik het zonde van dat gebied, van wat daar allemaal mogelijk is, om dan met zo'n slecht plan te komen.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Als de heer Coşkun een beter plan heeft dan zie ik dat straks graag tegemoet.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Dahoe, u kunt uw verhaal vervolgen.

De heer **DAHOE** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Ik ga bijna afronden. Aanhakend op hoe plannen nog beter kunnen en hoe de bewoners in de buurt dan wel die er nu wonen of straks gaan wonen nog beter kunnen gaan worden, hebben we een laatste motie, 'Verbeter de participatie'. Ondanks dat de participatie best goed is verlopen, er is veel aan gedaan, het kan altijd nog net iets beter, hebben we onze laatste motie, 'Verbeter de participatie'. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Dahoe heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Verminder overmatig (bouw)hinder

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van agendapunt 6.1 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0';

constaterende dat:

- Feyenoord City 2.0 een groot en ingrijpend project is;
- het project zal worden uitgevoerd in verschillende fasen;
- continuering van de bouw belangrijk is om zo snel mogelijk aan de bouwopgave te voldoen;
- de bouwprojecten gepaard kunnen gaan met de nodige (geluids)overlast;
- het bouwverkeer overlast zal veroorzaken voor andere weggebruikers;

van mening dat:

- de leefbaarheid voor de eerste bewoners straks direct gewaarborgd dient te worden;
- bewoners en bouwpartijen gebaat zijn bij duidelijk en mogelijke overlast;
- potentiële overlast voor iedereen gelijk al duidelijk gecommuniceerd en overzichtelijk dient te zijn;
- een gestroomlijnd proces iedere partij ten goede zal komen;

verzoekt het college:

- overlast zoveel mogelijk te beperken, te reguleren en duidelijk te communiceren;
- zo goed mogelijk rekening te houden met doorstromend en bestemmingsverkeer;
- de verkeers- en bouwsituatie zoveel mogelijk inzichtelijk te maken zodat deze door alle belanghebbenden kan worden geraadpleegd en hinderperceptie zo veel mogelijk kan worden beperkt;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.N. Dahoe

Motie 2. Maak hoogbouw windproof en voorkom overlast

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van agendapunt 6.1 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0;

constaterende dat:

- hoogbouw een impact heeft op comfort en leefklimaat door o.a. windoverlast en schaduw;
- de huidige plannen rondom Feyenoord City 2.0 voorzien in hoogbouw tot 150 meter direct aan de Maas;
- aangename wind en voldoende bezonning belangrijke randvoorwaarden zijn voor een goed functionerende openbare ruimte;
- oncomfortabele plekken onvriendelijk en onveilig aanvoelen en dus zullen worden gemeden;
- in Feyenoord City 2.0 vooral fietsers als kwetsbare weggebruiker te maken zullen krijgen met eventuele windhinder;
- dit gevolgen kan hebben voor de verkeersveiligheid en de bereidheid om de fiets te nemen;

van mening dat:

- veel wind en weinig zon – zeker in de winter – een gure en onaantrekkelijke openbare ruimte creëert;
- een aangename openbare ruimte bijdraagt aan een goed leefklimaat en een fijne buurt;
- windoverlast voor weggebruikers geen reden hoort te zijn om gebieden of vervoersmiddelen te mijden;
- windoverlast al helemaal geen gevaar mag vormen voor de verkeersveiligheid;

verzoekt het college:

- wind- en bezonningsonderzoeken te laten verrichten per deelgebied van Feyenoord City 2.0;
- wind- en schaduwhinder duidelijker in kaart te brengen;
- genoeg maatregelen te nemen om wind- en schaduwoverlast zo veel mogelijk te beperken;
- al in de ontwerpfase windproof te bouwen door o.a. genoeg (vergroende) setbacks op te nemen die windval doen breken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.N. Dahoe

Motie 3. Maak parkeren in Feyenoord City OV-proof

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van agendapunt 6.1 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0.;

constaterende dat:

- de huidige plannen rondom Feyenoord City 2.0 voorzien in autoluwe gebieden;
- de huidige plannen een verregaande beperking van de parkeernorm voorzien;
- er in het gebied volop wordt ingezet op deelmobiliteit en openbaar vervoer;
- tegelijkertijd ambities voor OV-oplossingen worden uitgesteld, bijgeschaafd of teruggedraaid;
- het gebied een groot aantal nieuwe bewoners en gebruikers zal herbergen, die zich vrij, efficiënt en optimaal moeten kunnen bewegen;

van mening dat:

- bewegingsvrijheid en adequate toegang tot verkeer en mobiliteit een belangrijk mensenrecht is;
- bewoners en gebruikers van Feyenoord City 2.0 voor werk, privé en recreatie gebaat zijn bij een goede ontsluiting;
- Feyenoord City 2.0 en haar gebruikers niet de dupe mogen worden van een versobering in mobiliteitsoplossingen;

verzoekt het college:

- om de parkeernorm van Feyenoord City 2.0 in de vervolgplannen te verhogen in verhouding met het afschalen van originele ambities rondom deelmobiliteit en openbaar vervoer;

- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.N. Dahoe

Motie 4. Integreer Feyenoord City 2.0 met de rest van Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van agendapunt 6.1 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0.';

constaterende dat:

- Feyenoord City 2.0 een enorm stadsontwikkelingsproject is en ingrijpende gevolgen zal hebben voor de stad in zijn geheel en Rotterdam-Zuid specifiek;
- er op dit moment nog steeds een duidelijke, fysieke barrière bestaat tussen het projectgebied en de bestaande omliggende wijken;
- omliggende wijken als Bloemhof en Hillesluis op dit moment
- de sociaal-ruimtelijke cohesie in de stad op dit moment nog niet optimaal is;
- de realisatie van de projecten bestaande ruimtelijke, sociale, culturele en economische scheidslijnen in de stad mogelijk verder zal versterken, zeker op lokaal niveau;

van mening dat:

- een geleidelijke blending een zachte overgang tussen het Feyenoord Citygebied en de omliggende wijken belangrijk is;
- nóg meer ongelijkheid de leefbaarheid en cohesie op Zuid verder kan schaden;
- de omliggende wijken rond het projectgebied óók gebaat zijn bij meer en betere voorzieningen en een upgrade;
- sociale cohesie en ruimtelijke integratie de leefbaarheid op lange termijn ten goede zal komen;
- een fysieke integratie tussen Feyenoord City en de omliggende wijken de omgeving ook esthetisch ten goede zal komen;

verzoekt het college:

- een geleidelijke overgang tussen Feyenoord City en de bestaande bebouwing op te nemen bij de ontwerpplannen en hier ook qua architectuur rekening mee te houden;
- omliggende wijken rond Feyenoord City zo goed mogelijk te integreren in de plannen en uitvoering, zodat deze mee kunnen profiteren van de stadsvernieuwing;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.N. Dahoe

Motie 5. Verbeter de participatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van agendapunt 6.1 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0.';

constaterende dat:

- er verschillende participatiemogelijkheden en -momenten zijn die al worden aangeboden;
- er ondanks dat, uit de wijkrazen nog steeds kritische geluiden rijzen over gebrekkige participatie;
- stakeholders bij besluitvorming op dit moment nog te vaak opmerken dat ze voor voldongen feiten worden geplaatst en zich buitenspel voelen gezet door korte, onduidelijke, ingewikkelde en slecht gecommuniceerde participatietrajecten;
- bepaalde plannen nu zelfs voor raadsleden en ondersteunend personeel complex en onduidelijk zijn;
- participatietrajecten nu ondoorzichtig lijken en veel partijen het idee hebben dat dit bewust wordt gedaan;
- de frustratie onder verschillende partijen groeit – zeker nu de stad voor grote, ingewikkelde en ingrijpende bouwopgaven staat;

- Nederland van oudsher een sterke democratische traditie heeft en het vinden van overeenstemming daar een onlosmakelijk onderdeel van is;

van mening dat:

- goed uitgevoerde participatie, inclusieve en breed gedragen (bouw)plannen oplevert en deze de tevredenheid, leefbaarheid en het welzijn de gehele gemeenschap ten goede komen;
- degelijke participatie een plicht is van de overheid en een onlosmakelijk onderdeel vormt van een gezonde democratie;
- we trots dienen te zijn op ons model van democratische consensus, deze horen te koesteren en zelfs uit te breiden;
- democratie, tevredenheid en welzijn onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn;

verzoekt het college:

- naar aanleiding van de goede participatie bij Feyenoord City 2.0 lessons learned op te stellen voor andere participatietrajecten in de stad;
- ervoor te zorgen dat deze inzichten ook toegepast worden bij toekomstige participatie bij grote gebiedsontwikkelingen in de stad;
- erop toe te zien dat deze formidabele vorm van participatie wordt gewaarborgd;
- hierover te rapporteren aan de raad eind Q2 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.N. Dahoe

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Voorzitter, Feyenoord City heeft een lange voorgeschiedenis en voor de PvdA hebben de bewoners van Zuid altijd vooropgestaan. Om met de woorden van wijlen Leo Bruijn te spreken: Zuid mot erop vooruit. In het plan zoals het nu voorligt gaat er wel € 12 miljoen naar een stadion, omdat het afkopen van concerten kennelijk goedkoper is dan isoleren, maar is er geen directe relatie met extra betaalbare woningen, zoals de heer Coşkun net ook al aangaf. En het ging de afgelopen weken ook vooral om die stadiondeal. Dat komt omdat het proces nogal rommelig is verlopen. Ik wil u in herinnering helpen dat nota bene aan het begin van dit hele verhaal we het moesten doen met één zin in de brief van de wethouder over die hele stadiondeal. Pas na vele vragen van deze gemeenteraad kwam alle informatie op tafel. Graag zouden we van de wethouder willen horen hoe zij dit in het vervolg beter zou willen doen, want het is toch niet de bedoeling dat de gemeenteraad technische vragen moet stellen om uiteindelijk alle feiten boven tafel te krijgen. Uiteindelijk kwamen die feiten er wel, maar het duurde allemaal erg lang. Maar goed, de PvdA denkt dat we dit plan beter kunnen maken zodat bewoners op Zuid er ook echt op vooruitgaan. Want duizenden Rotterdammers, in Hillesluis, Bloemhof en IJsselmonde zijn wanhopig op zoek naar een huis, het liefst bij hen in de buurt. Mensen houden van hun wijk, en als de kinderen uitvliegen uit het huis, vinden ze niets mooier dan neerstrijken in hun oude buurtje. PvdA en GroenLinks samen met Leefbaar Rotterdam willen daarom dat bewoners van Hillesluis, Bloemhof en IJsselmonde voorrang krijgen op een betaalbare woning in Feyenoord City, zodat we ook echt bouwen voor onze mensen op Zuid. We zullen daar zo een motie voor indienen. Als we de stukken van de gemeente moeten geloven, dan levert de stadiondeal op termijn veel geld op. Niet isoleren en klaarblijkelijk hogere grondwaardes dragen bij aan gezondere grondexploitaties, althans dat is het verhaal. Als dat zo is, dan wil de PvdA samen met onze linkse kameraden van GroenLinks en onze vrienden van Leefbaar Rotterdam ervoor zorgen dat er ook echt betaalbare woningen aan het programma worden toegevoegd. Wij willen namelijk honderden sociale huurwoningen erbij, om de doorstroom van duizenden Rotterdammers te bespoedigen. En het mag wat ons betreft best ten koste gaan van heel dure villa's in het topsegment. Want voor de PvdA is het cruciaal dat als de gemeente profiteert de bewoners van Zuid meeprofiten. En daar hebben wij een motie voor. Wij vinden middenhuur vaak veel te duur, want wie kan er op Zuid nu € 1.100,00 per maand betalen? Wij zullen vandaag een motie steunen van Leefbaar Rotterdam die oproept voor meer betaalbaar midden, maar we zouden wel graag van de wethouder willen horen hoe ze dat precies denkt te gaan realiseren. Om zeker te zijn dat onze mensen niet eindeloos moeten wachten tot die sociale huurwoning eindelijk is gebouwd, wil de PvdA dat de bouw van sociaal de

prioriteit krijgt die het verdient. Wij willen dat de bouw van sociale huurwoningen als eerste van start gaat, en daarvoor dienen wij ook samen met onze kameraden een motie in. Afrondend voorzitter, als de centen die we besparen ten goede komen aan onze mensen op Zuid, dan komt na gesteggel en gepraat de wens van Leo Bruijn alsnog in vervulling in deze raad. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Tak heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6. Zeker zijn van een woning in je eigen wijk Bloemhof, Hillesluis, IJsselmonde en Vreewijk!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0.';

constaterende dat:

- het gebrek aan betaalbare woningen in onze stad ervoor zorgt dat het moeilijk is voor Rotterdammers om een betaalbare woning te vinden in hun eigen wijk;
- er binnen Feyenoord City 2.0 betaalbare woningen worden toegevoegd in de woningvoorraad op Rotterdam-Zuid;

overwegende dat:

- dit kansen biedt om Rotterdammers uit de wijken Bloemhof, Hillesluis, IJsselmonde en Vreewijk een kwalitatief goede en nieuwe woning te laten vinden in hun eigen buurt;

draagt het college op:

- om bewoners uit de wijken Bloemhof, Hillesluis, IJsselmonde en Vreewijk voorrang te geven in de beoogde nieuw te bouwen betaalbare huurwoningen in het sociale en lage middensegment bij de ontwikkeling van Feyenoord City 2.0;
- hierover terug te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, D.P.A. Tak, M.H. Biljoen, M. Verhoef, V.A. Bruin en T. Kind

Motie 7. Geef sociale huur de prioriteit die het verdient

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0.';

constaterende dat:

- er in deelgebied 1 van het Masterplan Feyenoord City 2.0 veel sociale huurwoningen gebouwd zullen worden;
- er op dit moment een schreeuwend tekort is aan sociale huurwoningen in Rotterdam;

overwegende dat:

- de bouw van sociale huurwoningen de hoogste prioriteit zou moeten genieten om te zorgen dat Rotterdammers een betaalbare woning kunnen vinden;

draagt het college op:

- om ervoor te zorgen dat de te bouwen sociale huurwoningen als eerste worden gebouwd en niet als sluitstuk;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, D.P.A. Tak, M.H. Biljoen, M. Verhoef, V.A. Bruin en T. Kind

Motie 8. Honderden sociale huurwoningen erbij op Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0.';

constaterende dat:

- het doel van de gebiedsontwikkeling in Rotterdam-Zuid het bouwen van betaalbare woningen is;
- met de geluidsdeal die met Stadion De Kuip is afgesloten om concerten af te kopen ruim € 12 miljoen mee gemoeid is, dat indirect weer voor het grootste deel terugvloeit naar de gemeentelijke kas;

overwegende dat:

- dit bedrag ingezet kan en moet worden voor het realiseren van meer sociale huurwoningen in het gebied van Feyenoord City 2.0;
- een aantal plannen in verschillende deelgebieden al vastgesteld is en dat hier de percentages voor de bouw van sociale woningen niet meer gehaald kunnen worden;

draagt het college op:

- om in Stadionpark van Feyenoord City 2.0 minimaal 100 sociale huurwoningen toe te voegen aan het programma door er 100 uit het hoge en topsegment te onttrekken;
- de meeropbrengsten van de bij het Masterplan Feyenoord City betrokken grexen, als gevolg van de geluidsdeal, te gebruiken om een aanvullende 100 sociale huurwoningen mogelijk te maken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, D.P.A. Tak, M.H. Biljoen, M. Verhoef, V.A. Bruin, T. Kind

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik doe het woord namens Tim de Haan, bevrogen fractielid, die vandaag helaas niet aanwezig kan zijn en dat vindt hij zeer spijtig. Wat de heer Tak ook al zei, is er veel te zeggen rondom Feyenoord City. Toen de plannen rondom Feyenoord City sneuvelden bij de Raad van State was de opgave voor de gemeente ook helder wat ons betreft, namelijk met tempo de ontwikkelingen vooral voor woningbouw doorzetten en voortzetten en dat tempo aanhouden. Want we zien in Nederland en in deze stad dat we moeten blijven doorbouwen, want die woningen die de Rotterdammer zo hard nodig heeft, zijn broodnodig. Dat hebben we ons ook bij de totstandkoming van ons coalitieakkoord enorm gerealiseerd en daarom hebben we ook opgenomen dat we op dat stadionplot zouden voortgaan met het bouwen van woningen. Wat dat betreft zit er natuurlijk geen enkele verrassing in deze plannen. We hebben die woningen nodig en dan zeker in het midden- en het sociale segment. En we hebben ook die voorzieningen nodig die we in deze plannen terugvinden. Een atletiekbaan voor de breedtesport, een station, want alleen al een wijk als Hillesluis zal daar enorm door worden ontsloten. En ook De Kuip met al het OV dat daarmee gepaard gaat, bij deze plannen zal dat beter bereikbaar zijn en op die manier ziet onze fractie dat er een enorme impuls wordt gegeven aan het gebied op Zuid. Een gebied dat daar ook al zo lang op zit te wachten. Ik kijk dan ook reikhalzend uit naar het moment waarop deze plannen uiteindelijk daadwerkelijk tot ontwikkeling komen en de mensen kunnen genieten van een groei en bloei die het zal geven voor dit gebied. En toch, ook wat de heer Tak net al zei, wat er wel vaker gebeurt in onze raad, ligt de focus van de discussie in deze raad eigenlijk op maar een heel klein stukje van dit plan en dat is namelijk het stadion Feyenoord De Kuip. En ik snap dat ook, omdat het best wel een ingewikkeld verhaal is en ook omdat er natuurlijk veel sentiment gepaard gaat met zo'n icoon van de stad. D66 kan heel goed begrijpen waarom we de deal sluiten zoals we dat doen, omdat er sprake is van zogenoemde marktimperfectie, wat we als gemeente zouden moeten oplossen om ervoor te zorgen dat we uiteindelijk die woningen daar gebouwd krijgen. Maar dat leidt wel af van waar het uiteindelijk om gaat en waar we ook echt best wel trots op kunnen zijn vandaag, op het moment dat we deze plannen zouden kunnen aannemen, namelijk dat we die broodnodige woningen voor al die Rotterdammers gaan bouwen. En er kan nog steeds gevoetbald worden in De Kuip en we kunnen nog steeds het luid gejuich horen. En ja, ook onder bepaalde voorwaarden zullen nog steeds evenementen in De Kuip mogelijk zijn en daarbuiten. Maar wat ons betreft is De Kuip niet de enige locatie waar we op Zuid evenementen zouden moeten hebben. Daarom heeft D66 een motie om bij de verdere gebiedsontwikkeling, want we weten dat de stad verdicht, te kijken of en welke mogelijkheden er zijn om evenementen te hebben op Zuid. En zo zien we dat er in het hele gebied natuurlijk een treintje gaat lopen. De Waterkant, de Veranda, de Sportcampus,

te eindigen in Hillesluis bij Feijenoord XL en de Stadiondriehoek. Daarmee geven we gewoon een enorme impuls aan het gebied en met de deal die we sluiten zorgen we ook voor de kwalitatieve waarde van de woningbouw. En om ook te reageren op de heer Coşkun, het wordt juist beter voor de mensen die in die huizen gaan wonen, omdat we niet te maken krijgen met dove gevels, omdat er niet gigantisch dikke muren van beton moeten worden gebouwd om te voorkomen dat de mensen daar met enorme geluidsoverlast zitten. Op het moment dat we dat niet doen, dan gaat dat treintje in één keer een stuk langzamer en dan valt dat treintje misschien wel stil. En zoals ik al aangaf, we moeten ervoor zorgen dat die broodnodige woningen op Zuid ook gebouwd worden, zodat die Rotterdammers in Rotterdam kunnen blijven wonen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Stel dat je zegt: die festivals, zo'n popconcert, dat vroeger niet in een stadion gebeurde, dat kun je ook in Ahoy doen, die willen we niet. Waarom moet je € 11,8 miljoen betalen? Wie heeft er recht op € 11,8 miljoen omdat er een popconcert niet doorgaat? Waar komt die rekensom vandaan?

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Nou ja goed, die rekensom heb ik niet zelf gemaakt. Er zijn allemaal slimme mensen voor geweest die die rekensom hebben gemaakt. Maar we wonen in een wereld waarbij een vergunning ook rechten ergens op geeft. En wat er gebeurt is dat de vergunning dus wordt ingetrokken, waardoor de evenementen niet meer kunnen plaatsvinden. Het is heel simpel, we hebben geluidsnormen, daar hebben we ons aan te houden. Op het moment dat die geluidsnormen worden overschreden dan moet je daar rekening mee houden bij de bouw van je woningen, dus ja, dat is het antwoord op de vraag van de heer Coşkun.

De **VOORZITTER**. Zijn buurman, de heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter, u geeft al aan, er moet rekening gehouden worden met het bouwen van die woningen. Maar dat gebeurt dus niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Nou ja, door deze constructie zorgen wij dat de woningen die wij gaan bouwen kwalitatief van betere aard worden, dus we houden er juist rekening mee. Dus ik begrijp uw vraag eigenlijk niet. Misschien dat ik uw vraag niet begrijp en dat u hem wilt herhalen.

De **VOORZITTER**. Herhaalt u hem.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u. U zegt: met de bouw van een woning wordt dus rekening gehouden met geluid. Maar nu gebeurt dat precies andersom. Er is geluid, maar de woningen worden daar niet op aangepast.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Omdat de woningen kwalitatief van mindere aard zouden zijn op het moment dat je dit niet zou doen. Dan krijg je dove gevels, gewoon hele muren waar geen raam in zit. Ja, dus dat constaterende zegt de gemeente: om ervoor te zorgen dat die woningen kwalitatief van betere aard worden gaan we kijken hoe we ervoor zorgen dat die geluidsnorm naar beneden wordt gehaald, door een deal te maken over die vergunning.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, dat is het verhaal, maar het gaat om die geluidsruimte die het stadion nodig heeft om in de toekomst misschien winst te maken met popconcerten die in de toekomst misschien plaatsvinden en dat gaan we nu afkopen. Die windhandel, daar zijn wij tegen en wij zijn ook tegen massief geluid. Maar je mag wel een paar keer per jaar daar een concert doen. Dat mag nu ook onder deze vergunning. Dus waarom moeten we € 11,8 miljoen betalen voor verloren potentiële toekomstige winst? Aan wie dan?

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik heb het gevoel dat we hier bij een technische sessie zijn aanbeldand die we al gehad hebben. Er is nadrukkelijk uitgelegd waarom dit nodig is. Er is nadrukkelijk uitgelegd waarom een autoriteit als DCMR zegt: als je een vergunning hebt met stadionconcerten zul je de woningen moeten aanpassen met voldoende geluidswerende maatregelen. Het is allemaal uitgelegd, allemaal besproken en u doet net alsof u van niets weet. Misschien was u er niet bij, die kans acht ik best wel groot. Maar als u er bij was geweest had u deze vraag niet hoeven stellen. Dat geldt overigens voor u beiden heren.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Kijk, ik bedoel, ik vind het dapper dat mevrouw Maassen daar staat, aangezien de heer De Haan bij alle twaalf uur commissievergadering aanwezig was en inderdaad, zoals de heer Van Dommelen zegt, het neigt een beetje naar een technische sessie, dus ik zal proberen heel kort samen te vatten voor de heren Coşkun en Van Campenhout. Het gaat om de kwaliteit van de woningen. Via de geluidscontouren stellen we vast welk geluid wij tolereren eigenlijk vanuit die omgeving. Dat gaat via een omgevingsplan. Maar dan weet je dus ook weer wat de bouwweisen gaan worden. Als je een hogere milieubelasting gaat toelaten moet er meer geluidsisolatie komen wat kan leiden tot blinde muren en dus kwalitatief lagere woningen, lagere vrij-op-naamprijs, lagere WOZ-opbrengsten voor de gemeente et cetera. De reden waarom we het afkopen mijnheer Coşkun, als je twee vergunningen hebt, stel we hebben twee cafeetjes naast elkaar, ze zijn allebei tot 18.00 uur open. Alleen het ene cafeetje heeft een vergunning om sterke drank te schenken en mag tot 02.00 uur 's nachts open blijven. Het andere: geen sterke drank en moet om 22.00 uur dicht. Als allebei die cafeetjes verkocht gaan worden op Marktplaats levert die met de zwaardere vergunning meer op. Het is niet zozeer dat die er gebruik van maakt, maar het feit dat die ruimte er is, en daarom is het geld waard. Dank u.

De **VOORZITTER**. Voor de volledigheid, degene die de vergunning moet kopen moet hem opnieuw aanvragen hoor. Ik kan het niet laten. De heer Coşkun is gaan zitten.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, we verstrengen ons nu in een soort marktdenken waar jullie allemaal in gevangen zitten. Wij niet. Dus als het geluid te veel is, dan zeg je: dan trekken we die vergunning in of dan wijzigen we die vergunning. Waarvoor moeten we daar € 11,8 miljoen voor betalen? Daar ben ik op tegen.

De **VOORZITTER**. Het is helder. Mevrouw Maassen, u kunt verdergaan.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja dank u wel. Kijk, als ik een fiets in mijn garage heb staan en daar fiets ik nooit op, heeft de fiets alsnog waarde. Misschien dat dat helpt.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, niet in de redenering van de SP.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun, niet zomaar het woord grijpen graag. Bij dezen.

De heer **COŞKUN** (sp). Oké voorzitter, niet bij ons. Als je iets bezit moet je het ook gebruiken. Als je het niet gebruikt dan ben je het kwijt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, de grote boze overheid die gewoon dingen van andere partijen afpakt, daar ben ik geen groot voorstander van, dus wij betalen er netjes voor, u wilt het afpakken. Dan rond ik af.

De **VOORZITTER**. Daarvoor nog de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Nou kijk, ik bedoel, laten we inderdaad niet de technische sessie overdoen, maar voorzitter, via u, er is denk ik wel één ding dat ik belangrijk vind om vast te stellen vandaag. Ik had het over dat slordige proces. Zoals sommigen weten ben ik geboren en getogen in Brabant, en in het mooie Eindhoven kan onze Guus wel gewoon concerten geven en daar worden gewoon woontorens naast

neergezet en daar speelt ook gebiedsontwikkeling. En ik weet, die woningen worden wel geïsoleerd, maar als je het helemaal afpelt dan is het natuurlijk wel een beetje gek dat wij concerten moeten afkopen terwijl Guus, er wordt nu zelfs een mooi beeldje voor het stadion neergezet omdat hij daar zijn concerten geeft, blijft het wel een beetje gek dat het daar wel kan. En dat zit mij nog wel een beetje dwars als ik heel eerlijk ben.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja sorry voorzitter, ik moet hier toch wel op reageren want de heer Tak weet drommels goed dat de vergelijking niet opgaat. Allereerst zijn de gebouwen vlak bij het stadion gewoon geïsoleerd. En ik weet niet of u een beetje van architectuur houdt, maar echt fraai is het niet. En kwalitatief is het ook echt niet bijzonder. En de woontoren die nu nog gebouwd gaat worden ligt veel verder van het stadion af. Als dat in Rotterdam zou zijn zou dat helemaal niet aan de orde zijn. Dus ik denk dat u een beetje appels met peren vergelijkt en het ergste is: u weet dat ook.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Nou ja, dat is dus niet zo. Ik zou zeggen, we kunnen misschien gezellig een keer samen gaan kijken. Inderdaad wordt in het verlengde van die straat die toren van honderd meter gebouwd. Maar het serieuze punt dat ik wil maken. Kijk, in onze technische sessie zijn nog net geen Tweede Wereldoorlogbunkers aan ons voorgeschetst, terwijl we inderdaad in Eindhoven een glazen wand zien. Ja, ik ben het met u eens. Is het heel aantrekkelijk? Nee, misschien niet. Is het aantrekkelijker dan wat ik in de technische sessie heb gezien? Honderd procent wel.

De **VOORZITTER**. Goed, mevrouw Maassen, u had aangekondigd te zullen afronden.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, ik zou ook nog graag reageren op de heer Tak. Kijk, we zeggen niet dat het niet kan. Natuurlijk kan het. Alleen is de vraag: wat lever je aan de Rotterdammer af? En dat zijn kwalitatief minder goede huizen. Daarom dien ik een motie in, dat ik denk: ik ben ook voor evenementen. Ik ben van D66, hartstikke goed. Maar ik ben bereid om te zeggen: oké, niet meer in De Kuip op die intensiteit. Want ze kunnen nog wel maar niet op die intensiteit. Maar laten we kijken naar andere locaties en dan kunnen we daar mooie kwalitatief goede woningen bouwen. En ik laat het verder aan de wethouder om de technische details van Eindhoven uit te leggen. Tot slot inderdaad, ja, is het nodig? Ja. Is het het waard? Ja. Dus wij zeggen vol overtuiging ja tegen dit plan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 9. Evenementenruimte Feyenoord City

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van agendapunt 6.1: De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0;

constaterende dat:

- er veel meer evenementenlocaties in Noord beschikbaar zijn dan Zuid;

overwegende dat:

- Rotterdam met deze ontwikkeling verder verdicht en daarbij ook voorzieningen voor ontspanning en recreatie dienen te bestaan;
- deze ontwikkeling een goede impuls is voor Zuid, evenals een evenemententerrein in de buitenruimte voor Zuid een goede impuls kan zijn;

verzoekt het college:

- ervoor te zorgen dat in de verdere planvorming van de verschillende onderdelen van het Masterplan Feyenoord City ruimte in te vullen is voor het organiseren van evenementen in de buitenruimte;
- en dit bij toekomstige stappen in de gebiedsontwikkelingen terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen. De heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk). Ja voorzitter, ik heb per ongeluk een verkeerd A4'tje afgegeven. Ik heb hier de goede. Kan ik die opnieuw indienen? Het is een aangepaste motie.

De **VOORZITTER**. De heer Dahoe heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3A. Maak parkeren in Feyenoord City OV-proof

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen 20 juni 2024, ter bespreking van agendapunt 6.1 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0.';

constaterende dat:

- de huidige plannen rondom Feyenoord City 2.0 voorzien in autoluwe gebieden;
- de huidige plannen een verregaande beperking van de parkeernorm voorzien;
- er in het gebied volop wordt ingezet op deelmobiliteit en openbaar vervoer;
- tegelijkertijd ambities voor OV-oplossingen worden uitgesteld, bijgeschaafd of teruggedraaid;
- het gebied een groot aantal nieuwe bewoners en gebruikers zal herbergen, die zich vrij, efficiënt en optimaal moeten kunnen bewegen;

van mening dat:

- bewegingsvrijheid en adequate toegang tot verkeer en mobiliteit een belangrijk mensenrecht is;
- bewoners en gebruikers van Feyenoord City 2.0 voor werk, privé en recreatie gebaat zijn bij een goede ontsluiting;
- Feyenoord City 2.0 en haar gebruikers niet de dupe mogen worden van een versobering in mobiliteitsoplossingen;

verzoekt het college:

- om in de vervolgplannen voor de deelgebieden de doelgroepen goed in beeld te hebben en daarbij te zorgen voor een parkeernorm passend bij de doelgroepen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.N. Dahoe

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Volgens mij krijgen we ook een motie van de heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja voorzitter, u had nog twee moties tegoe die nu op de juiste manier zijn getekend.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 10. Uitbreidingsmogelijkheden Feyenoord

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van agendapunt Feyenoord City 2.0;

constaterende dat:

- in het Masterplan Feyenoord City 2.0 bevestigd wordt dat De Kuip haar functie als stadion behoudt;
- in het stedenbouwkundig plan voor de Stadiondriehoek ook de mobiliteit en zichtbaarheid van De Kuip verder wordt uitgewerkt;

- op 17 december 2020 de motie Zet De Kuip niet buitenspel met algemene stemmen is aanvaard, waarin is gevraagd is om renovatiewerkzaamheden door De Kuip te faciliteren;

overwegende dat:

- voor veel Rotterdammers de BVO Feyenoord van groot belang is;
- andere plekken voor een nieuw stadion binnen Stadionpark definitief van de baan zijn;
- de BVO Feyenoord heeft aangegeven in de toekomst met plannen te komen voor renovatie en/of uitbreiding van De Kuip;
- de plannen van Feyenoord City 2.0 mogelijke uitbreidingsmogelijkheden van De Kuip op haar huidige plek niet in de weg moeten staan;

verzoekt het college om:

- in gesprek te blijven met Stadion Feijenoord N.V. en BVO Feyenoord over niet alleen renovatie, maar ook uitbreidingsmogelijkheden voor De Kuip;
- in verdere uitwerking van de plannen Feyenoord City 2.0 voldoende ruimte open te houden rondom het stadion, teneinde uitbreidingsmogelijkheden in de toekomst mogelijk te maken;
- waarbij rekening wordt gehouden met de bereikbaarheid en rekenschap wordt gegeven van de beperkte parkeermogelijkheden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.J. van Dommelen, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en M. Verhoef

Motie 11. Ambitieuzer bouwen in Feyenoord City 2.0

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van agendapunt Stadion Park en Feyenoord City 2.0;

constaterende dat:

- de plannen inzake Feyenoord City 2.0, de Waterkant, het Stadion Park en Feijenoord XL (hierna te noemen Feyenoord City 2.0) voorzien in de bouw van 7.000 tot 9.500 woningen;
- het exacte aantal woningen wordt bepaald gedurende de verdere uitwerking van Feyenoord City 2.0;

overwegende dat:

- het exacte aantal woningen nog wordt bepaald;
- bij de verdere uitwerking van de plannen er zelfs nog meer woningen (boven 9500 woningen) kunnen worden gebouwd via Feijenoord XL 2e fase;
- tienduizenden Rotterdammers een woning zoeken en we dus moeten bouwen, bouwen, bouwen;
- het daarom wenselijk is om tenminste 9500 woningen te bouwen, en niet 7000;
- maximale woningbouw op alle segmenten een positieve impact heeft;

verzoekt het college om:

- bij de verdere planuitwerking van ieder plangebied in te zetten op de realisatie van woningbouw aan de bovenkant van de woning bandbreedte;
- daarna met FXL het gesprek aan te gaan over de mogelijkheden van FXL 2^e fase;
- hierover bij toekomstige gebiedsambitie documenten terug te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.J. van Dommelen en M. Verhoef

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan had ik nog van de heer Tak nog een aantal moties. Zijn die nieuw?

De heer **TAK** (pvda). Voorzitter, BIJ1 heeft onze motie ook mee getekend, dus het is een update van de eerdere moties.

De **VOORZITTER**. De heer Tak heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6. Zeker zijn van een woning in je eigen wijk Bloemhof, Hillesluis, IJsselmonde en Vreewijk!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0.';

constaterende dat:

- het gebrek aan betaalbare woningen in onze stad ervoor zorgt dat het moeilijk is voor Rotterdammers om een betaalbare woning te vinden in hun eigen wijk;
- er binnen Feyenoord City 2.0 betaalbare woningen worden toegevoegd in de woningvoorraad op Rotterdam-Zuid;

overwegende dat:

- dit kansen biedt om Rotterdammers uit de wijken Bloemhof, Hillesluis, IJsselmonde en Vreewijk een kwalitatief goede en nieuwe woning te laten vinden in hun eigen buurt;

draagt het college op:

- om bewoners uit de wijken Bloemhof, Hillesluis, IJsselmonde en Vreewijk voorrang te geven in de beoogde nieuw te bouwen betaalbare huurwoningen in het sociale en lage middensegment bij de ontwikkeling van Feyenoord City 2.0;
- hierover terug te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, D.P.A. Tak, M.H. Biljoen, M. Verhoef, V.A. Bruin, T. Kind en M.R. van Campenhout

Motie 7. Geef sociale huur de prioriteit die het verdient

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0.';

constaterende dat:

- er in deelgebied 1 van het Masterplan Feyenoord City 2.0 veel sociale huurwoningen gebouwd zullen worden;
- er op dit moment een schreeuwend tekort is aan sociale huurwoningen in Rotterdam;

overwegende dat:

- de bouw van sociale huurwoningen de hoogste prioriteit zou moeten genieten om te zorgen dat Rotterdammers een betaalbare woning kunnen vinden;

draagt het college op:

- om ervoor te zorgen dat de te bouwen sociale huurwoningen als eerste worden gebouwd en niet als sluitstuk;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, D.P.A. Tak, M.H. Biljoen, M. Verhoef, V.A. Bruin, T. Kind en M.R. van Campenhout

Motie 8. Honderden sociale huurwoningen erbij op Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0.';

constaterende dat:

- het doel van de gebiedsontwikkeling in Rotterdam-Zuid het bouwen van betaalbare woningen is;

- met de geluidsdeal die met Stadion De Kuip is afgesloten om concerten af te kopen ruim € 12 miljoen mee gemoeid is, dat indirect weer voor het grootste deel terugvloeit naar de gemeentelijke kas;

overwegende dat:

- dit bedrag ingezet kan en moet worden voor het realiseren van meer sociale huurwoningen in het gebied van Feyenoord City 2.0;
- een aantal plannen in verschillende deelgebieden al vastgesteld is en dat hier de percentages voor de bouw van sociale woningen niet meer gehaald kunnen worden;

draagt het college op:

- om in Stadionpark van Feyenoord City 2.0 minimaal 100 sociale huurwoningen toe te voegen aan het programma door er 100 uit het hoge en topsegment te onttrekken;
- de meeropbrengsten van de bij het Masterplan Feyenoord City betrokken grexen, als gevolg van de geluidsdeal, te gebruiken om een aanvullende 100 sociale huurwoningen mogelijk te maken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, D.P.A. Tak, M.H. Biljoen, M. Verhoef, V.A. Bruin, T. Kind en M.R. van Campenhout

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, u kunt starten.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, als het recht gesproken heeft dan reken je op een rechtvaardige overheid. Dan hoop je dat de democratie haar werk doet. Dan verwacht je dat de politiek daar ook naar handelt. Hoe verdrietig, hoe pijnlijk, hoe zorgelijk is het dan om te constateren dat de politiek je alsnog dat recht ontzegt, dat de politiek je alsnog niet in het gelijk stelt, dat de politiek je alsnog keihard een loer draait. Voorzitter, het ging het college van burgemeester en wethouders helemaal niet alleen om het bouwen van een nieuw stadion. Natuurlijk, een tempel met je naam erop is een ultieme natte droom van elke bestuurder. Maar het slopen van De Kuip, daar ging het uiteindelijk allemaal om. Dat laten de voorliggende plannen van de wethouder ons wel duidelijk zien. Voorzitter, informatie achterhouden of niet juist verstrekken, als vriendendienst voor het bestuur van Stadion Feyenoord N.V. financiële steun, als zakelijk partner de markt de leiding geven, het monddood maken van de eigen politieke weerstand, het is allemaal zonder blikken of blozen door deze wethouder als zetbaas van de hogere machten uitgevoerd.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ja, even om mevrouw Verkoelen te helpen, want u heeft het over het slopen van De Kuip, maar wij zijn hier in debat over Feyenoord City 2.0 hè, dat weet u toch, of niet? Dus ik weet niet waarom u dat erbij haalt. Ik denk ik help u even.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Luistert u rustig, dan hoort u het. Schaamteloos.

De **VOORZITTER**. Dan heb ik nog een andere vraag voor u. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ja, ik hoor een paar grote verwijten van mevrouw Verkoelen dus ik ben benieuwd of u er ook bewijzen voor heeft dat de wethouder als zetbaas betaald is of zoiets, de rechtszaken waar u het over heeft. Ik bedoel, ik hoor aannames en verwijten, maar als er concrete bewijzen zijn zou ik die ook graag zien of horen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELN** (50+). Luister en huiver. Schaamteloos is elke democratische regel aan de laars gelapt. Koortsachtig is er gezocht naar een sterfhuiskonstructie voor De Kuip. Voorzitter, met het afblazen van een nieuw stadion bleef de voetbalclub Feyenoord in De Kuip spelen. En alsof de goden het zo hadden gewild, het Rotterdamse icoon Feyenoord scoorde nog verdomd goed ook. Het geld kwam binnenrollen, de populariteit van de voetbalclub groeide per uur. Plannen om de rol als huurder van De Kuip om te zetten in eigenaar van De Kuip kwam zeer duidelijk voor Feyenoord BVO in zicht. En dat voorzitter, maakte dat er door de politiek met hoge spoed achter de schermen gewerkt moest worden om dat tegen te houden. Want het ultieme doel is niet om Rotterdam met haar legendarische Feyenoord 1 weer op de kaart te zetten. Nee, het ultieme doel van het Rotterdamse bestuur is de markt van ontwikkelaars, van beleggers, van bouwers te dienen. Het ultieme doel is om een bestuur van Stadion Feyenoord N.V. niet failliet te laten gaan. Het ultieme doel is om De Kuip te slopen. En voorzitter, dat doe je gewoon door de geluidsrechten van De Kuip af te nemen, het wegnemen van die geluidsruimte. Daarmee kunnen er geen evenementen meer plaatsvinden. Dat maakt De Kuip veel minder interessant voor veel externe partijen en daarmee verdwijnt er een belangrijke inkomstenbron van De Kuip, een inkomstenbron die cruciaal is voor een gezonde bedrijfsvoering op de lange termijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik ben echt naar een rijtje bizarre aantijgingen aan het luisteren van mevrouw Verkoelen, want wat u allemaal beweert is dat het niet het doel is van het college om woningen te bouwen. Ik vraag u eigenlijk: meent u serieus dat het college niet als doel heeft om woningen te bouwen maar om het Feyenoordstadion de nek om te draaien? Beweert u dit echt?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELN** (50+). Nee voorzitter, het is juist wel om te bouwen, bouwen, bouwen. Luistert u maar. Op de plek van De Kuip prachtig bouwen. Grond van de gemeente, de Stigam kan zijn gang gaan. Je zorgt ervoor dat De Kuip in een sterfhuiskonstructie terechtkomt. Ze kunnen geen evenementen meer doen. De N.V. is allang vertrokken, het sterft geleidelijk aan. Ik zal u beloven: er komen nog heel ernstige problemen met betrekking tot het parkeren, want dat gaan we ook nog eens flink onder druk zetten. En heel geleidelijk aan is het het einde van De Kuip. Ach joh, het is dan toch heel simpel, dan bouwen we toch gewoon door. Daar kom ik zo dadelijk allemaal nog op. Dat beweer ik wel degelijk.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik zou heel graag aan mevrouw Verkoelen willen vragen om haar woorden terug te nemen. Want wat u beweert gaat echt tien stappen te ver. Wat het college hier doet is dat het een gebiedsontwikkeling ontwerpt om ervoor te zorgen dat er voor de Rotterdammers die woningen nodig hebben, gebouwd wordt. En ja, dat is een heel erg ingewikkeld proces, want we hebben allemaal verschillende eisen daaraan. We willen parken hebben, we willen levendigheid hebben, we willen ruimte hebben voor winkels. Mensen moeten 's nachts goed kunnen slapen. En er wordt overal rekening mee gehouden en dat is een heel complex samenspel en ik begrijp heel goed dat dat voor sommige mensen moeilijk te volgen is. Maar aan ons is de taak om dat uit te leggen en niet om hier vreemde theorieën te spuien over een college waarvan ik ten stelligste overtuigd ben dat zij hun werk doen met de hoogst mogelijke integriteit.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Ik luister ook met stijgende verbazing. Kijk, dat mevrouw Verkoelen tegen bouwen is, dat weten we. In de afgelopen twee jaar dat ik in de raad zit heeft ze bij meer dan 20% van de bestemmingsplannen tegen gestemd. Ze heeft het meeste aantal bestemmingsplannen verworpen van alle partijen hier in de raad. Ik realiseer me, dat is haar goed recht. Zij is tegen het bouwen van woningen voor de Rotterdammer. Dat snap ik. Maar de onzin over het slopen van het stadion slaat echt als een tang op een varken. En overigens, hoe kan dat? Het stadion is niet van de gemeente, het stadion is van een nv. Het stadion heeft dadelijk geen schuld meer, het faillissement is ook afgewend. En nu zegt u: ja, dat is met het doel om te slopen. Kunt u alstublieft proberen dat eens nader te duiden en als u dat niet kunt, stop dan met dit soort complottheorieën en

stop ermee om het college daarmee te verwijten. Het slaat echt helemaal nergens op mevrouw Verkoelen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, op het moment dat je de geluidsruimte weghaalt, haal je ook de mogelijkheid tot evenementen weg. Daarmee verdwijnt er een inkomstenbron van De Kuip. En op het moment dat je daar allemaal voor zorgt, ga je ervoor zorgen dat heel geleidelijk aan die Kuip minder interessant wordt, voor de KNVB, voor internationale evenementen, voor noem het maar op. Weg met de constructie. En dat durft u te doen. Twee partijen die gaan voor economie zorgen ervoor dat De Kuip gewoon geen kans van slagen meer heeft. En voor wat betreft de woningen, u heeft totaal geen gelijk mevrouw Maassen. Er kan gebouwd worden, in Eindhoven gebeurt het, prachtige plannen. Het is een kwestie van kwaliteit. Mijnheer Van Dommelen vindt het allemaal niks, maar die wil duur, duur, duurst, dus ja, dat begrijp ik dan wel. Maar er is overduidelijk in Eindhoven naast het PSV-stadion bewezen dat het gewoon kan. En wij doen het niet. Wij gaan gewoon zorgen dat we de Stigam in de benen houden met dunder, dunder, duurst.

De **VOORZITTER**. De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoor mevrouw Verkoelen nu een paar keer zeggen over het verdienvermogen van De Kuip. Weet mevrouw Verkoelen misschien hoeveel concerten er zijn geweest de afgelopen tien jaar en wat de inkomsten daarvan waren? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

De **VOORZITTER**. Ik constateer dat de bijdrage van de heer Verhoef heel veel vragen bij u oproept en ook heel veel opmerkingen, maar mevrouw Verkoelen heeft zo ongeveer nog twee minuten te gaan en ze wil haar betoog nog wel afronden. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, dat snap ik, maar wellicht kunt u daar een beetje rekening mee houden. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Goed, dan de inkomsten. Voetbalpubliek besteedt op een wedstrijddag significant minder dan de bezoekers van concerten. In De Kuip wordt gemiddeld ruim € 7,00 per persoon uitgegeven, naar schatting ligt die uitgave bij concerten op het dubbele. Op 250.000 concertgangers betekent dit een omzet van € 3,5 miljoen op jaarbasis. Deze opbrengst is nog exclusief stadionhuur van circa € 100.000,00 per keer en daarmee € 0,5 miljoen per jaar. Wanneer het stadion de geluidsvergunning door de gemeente voor een kleine € 12 miljoen laat afkopen, zet het daarmee een streep door zeker € 4 miljoen omzet potentieel per jaar. Dat is wat er hier gebeurt. Dat is wat er gebeurt mijnheer Verhoef.

De **VOORZITTER**. De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Ja, het is een mooi lijstje dat u opleest, maar er zijn gewoon jaarlijks 34 wedstrijden in De Kuip en hoeveel concerten zijn er dan? Want als er geen concerten zijn, komt er niemand en dan heb je die dubbele omzet ook niet.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dit is berekend op vier tot vijf concerten per jaar en die gaan komen. En die gaan er komen, echt, serieus. Die gaan er gewoonweg komen. Het is berekend over coronajaren, toen niemand meer iets mocht. Ja, toen was het nul, dus ja, we hebben gewoon geen concerten meer. Vier tot vijf, het geeft onze Kuip naar buiten toe een aanzicht voor alles. De KNVB, internationale evenementen. U neemt het weg, u neemt het van ze weg. En het hoeft niet, want de heer Tak zei het al, je kunt gewoon met deze vergunning, met die geluidsruimte kunnen ze twaalf concerten doen zonder dat dat een probleem geeft. Maar nee, we moeten koste wat kost die Kuip de nek omdraaien. Dat is het doel van het hele verhaal.

De **VOORZITTER**. Ik zie dat iedereen is gaan zitten. U kunt het verhaal afmaken.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Goed voorzitter, de belangrijkste stap van dit college is dus nu die sterfhuiskonstructie voor De Kuip inzetten en als eenmaal De Kuip gesloopt is geeft dat een enorme boost aan dure, duurdere, duurste woningen. Een geweldige opsteker voor die schimmige en ondoorgrondelijke Stigam, die al sinds jaar en dag de scepter zwaait op het stadhuis. Voorzitter, de

belangrijkste coalitiepartner, de VVD, kickt daar natuurlijk ook op. Want die sloopt niets liever de hele stad om te kunnen bouwen, bouwen, bouwen. Daar gaat het om. Het is niet om te behouden, behouden, behouden, maar bouwen, bouwen, bouwen. En Leefbaar Rotterdam, die De Kuip misschien wel had willen behouden is onder druk gezet en ze moeten door de pomp, hoe vervelend. De ondergang van De Kuip is een collegecrisis tenslotte niet waard. Voorzitter, deze geluidsdeal is een win-winsituatie voor ons stadsbestuur. Het meest legendarische stadion De Kuip zal erdoor verdwijnen. De voetbalsupporters en de hooligans worden eindelijk een kopje kleiner gemaakt. Het bestuur van Stadion Feyenoord N.V. komt er zonder kleerscheuren vanaf en dat alle andere aandeelhouders van De Kuip erop gaan verliezen, is niet de zorg van dit stadsbestuur. Dus voorzitter, wat een geweldige win-win-winoplossing voor iedereen. Nou ja, natuurlijk niet voor iedereen. De echte grote verliezer is uiteindelijk het voetbal, zijn supporters en de Rotterdammer. Er is geen Kuip meer, geen voetbaltempel meer voor onze voetbalvereniging Feyenoord. Er is geen Kuip meer, geen sensationeel stadion meer voor onze supporters. En er is geen Kuip meer, geen icoon voor de Rotterdammer. Maar dat interesseert ons college van burgemeester en wethouders niet. Daarvoor zitten ze niet op het pluche. Voorzitter, de opkomst bij de laatste gemeentelijke verkiezingen was 38,9%. De opkomst voor Europa was nog dramatischer met 33,9%. Ik weet ondertussen wel hoe dat komt. En als eenvoudig keihard werkend raadslid, om moedeloos van te worden. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik hoef geen reactie, maar ik wil toch eventjes reageren op een aantal aantijgingen die mevrouw Verkoelen heeft gemaakt. Toen ik twee jaar geleden in de raad kwam dacht ik: de meningen zijn verdeeld en daar heb je stevige debatten over en dat is alleen maar mooi. Maar deze mate van fact free dingen roepen vanaf de kathedraal gewoon alles. Het stadion dat gesloopt gaat worden, Stigam die aan het stuur zit, de VVD die alleen maar voor duur wil bouwen, terwijl we gewoon 65% midden en sociaal bouwen. Het is allemaal klinkklare onzin. Dat wil ik graag gezegd hebben. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Nee, ik wil gewoon mijn bijdrage gaan doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, u mag reageren op de heer Van Dommelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, dat snap ik. Ik snap ook helemaal dat de VVD dat zegt, vandaar dat de grondprijs ook ging van € 100,00 naar € 250,00. Dat was hartstikke logisch en daarom zien we ook wat er gebeurt met die grondexploitatie. Daardoor zie je dat er in één keer duurder gebouwd moet gaan worden, want ja, het wordt allemaal duurder, duurder, duurst volgens de VVD. En zo is het ook. En de enorme schijnvertoning dat hier gebouwd wordt voor sociaal en middenhuur is gewoonweg niet waar. Er wordt gebouwd voor de leegstand. Aan de lopende band. Er wordt niet gebouwd voor sociaal. Pakt u het nu eens met zijn allen op. En dat kan, ook bij Feyenoord, ook bij De Kuip. Daar is ruimte genoeg, daar staan prachtige plannen. Ik heb gezien dat er vanuit de Van Herk Groep mooie plannen gemaakt worden. Pak het aan, laten we dat doen. En daar wordt prima geïsoleerd. Daar hoef je niets voor te doen door die geluidsruimte af te pakken. Het is gewoon flauwekul. Het is ziek om die geluidsruimte af te pakken van de Feyenoord-Kuip. Waarom? Het is nergens voor nodig.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer mevrouw Verkoelen. En daarmee bent u door uw spreektijd heen voor vandaag. Mijnheer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Goed, voorzitter. De afgelopen weken heeft onze fractie onwijs veel tijd gestoken in het beter begrijpen en het onderzoeken van de voorliggende stukken omtrent Feyenoord City 2.0. In dit voorstel maken we een stap met de bouw van woningen op Zuid, een ontwikkeling die Leefbaar Rotterdam en volgens mij de gehele raad enkel kan ondersteunen. Ook gaan we een geluidsdeal aan die impact heeft op deze woningbouw in de omgeving. Het is geen geheim dat onze fractie bedenkingen heeft bij dit voorstel. We moeten ook bekennen dat die zorgen nog niet volledig weg zijn. Nog altijd maken wij ons zorgen over de vraag waar die € 11,8 miljoen uiteindelijk toe zal leiden. Het is immers publiek geld dat we maar één keer kunnen uitgeven en waarvan we hopen dat het op de juiste manier ten goede zal komen aan de Rotterdammers. Voordat we dan ook onze eigen voorstellen aankondigen en aan gaan geven wat wij nodig hebben om in te stemmen met het

voorliggende plan willen wij toch opmerken dat het bijna onbegonnen werk is om als gemeenteraadsleden, een lekenbestuur, een goed beeld te krijgen bij de benodigde technische details van zo'n groot plan als dit.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun wil u een vraag stellen.

De heer **COŞKUN** (sp). Hoor ik u nu goed zeggen dat u nog steeds niet weet waar die € 11,8 miljoen naartoe gaat? Dat u denkt dat het ergens voor u in een zwart gat verdwijnt?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Nee, ik weet waar de € 11,8 miljoen naartoe gaat.

De heer **COŞKUN** (sp). U zei net dat u na heel veel onderzoek, dat het allemaal heel erg ingewikkeld was, nog steeds niet goed wist waar die € 11,8 miljoen uiteindelijk naartoe gaat.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ik weet waar die heengaat, ik zeg: ik weet niet zeker waartoe het gaat leiden.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **ROSKAM** (lr). Goed, de afgelopen weken hebben we als commissie de nodige uren besteed aan dit onderwerp en ik heb meermaals technische vragen ingediend, contacten met diverse partijen gehad, avonden zitten lezen over planschade, milieuvergunningen, contact met IPLO, diverse stukken in de krant, noem maar op. Ik schuw de inhoud niet en heb mijn huiswerk graag op orde, maar aan de andere kant voelde ik me ook net Alice in Wonderland, die het konijnenhol inging. Achter elke deur een nieuwe vraag. Eet me, drink me en het witte konijn dat steeds op de klok wijst. En ik zal eerlijk zijn, dit dossier is verrekke complex. Ik denk dat ik het snap maar weet het niet helemaal zeker. Wat ik wel zeker weet is dat ik het niet helemaal snap. En op een avond bedacht ik me ook: joh, Thomas, neem eens even afstand, waar gaat het nu om? Je bent een raadslid. En ik heb in deze casus een kaderstellende en een controlerende rol. Mijn kaderstellende rol is grip op financiën, op de woningbouw, de segmentering. Mijn controlerende rol is moeilijk uit te voeren en ik wil voorkomen dat we een herhaling van zetten krijgen met de Raad van State, dat de raad een onjuist besluit had genomen. En tegelijkertijd wil ik de woningbouw niet traineren. Daarom zijn we ook op zoek naar een manier waarop we goed kunnen controleren of deze deal daadwerkelijk het gewenste effect zal gaan hebben. Is die juist, is die goed? En mijn vraag aan de wethouder is dan ook of zij een idee heeft hoe ze dit onafhankelijk en vanuit een specialisme kan laten checken. Dan over naar onze voorstellen. We dienen vandaag vier voorstellen in, één amendement en drie moties. Twee moties zullen na mijn bijdrage ingediend worden door mijn collega Verhoef en ik zal kort het amendement en onze eerste motie toelichten. Het eerste amendement 'GREX-IT Feyenoord City, start Nieuw Varkenoord' is een amendement waarmee we ervoor willen zorgen dat de verschillende deelgebieden uit dit plan ook allemaal een aparte raadsbehandeling als grex gaan krijgen. Dat zorgt ervoor dat we als gemeenteraad meer inzicht krijgen in het financiële gedeelte van het plan, ook grip kunnen houden op het gehele proces als wij vinden dat het de verkeerde kant opgaat. De motie die ik wil indienen, 'Geluidje ook voor Kuipconcerten'. De Kuip is een iconische locatie voor fantastische concerten, het is al eerder genoemd. Om ervoor te zorgen dat dit door kan blijven gaan, los van de voetbalwedstrijden, vinden wij het belangrijk dat deze geluidsdeal er niet voor zorgt dat concerten nooit meer plaats kunnen vinden en daarom dienen wij die motie in. Tot slot wil ik nog meegeven dat wij enkel en alleen kunnen instemmen met dit plan als het amendement ook daadwerkelijk aangenomen gaat worden en we erop kunnen vertrouwen dat onze moties een grote kans van slagen hebben. Als dat niet het geval is, is onze fractie, gelet op de argumenten over het niet juist kunnen controleren van dit plan, voornemens om tegen het plan als geheel te stemmen. Wordt het wel aangenomen, dan is onze fractie bereid om vandaag voor het plan te stemmen en om zorgvuldig met elkaar het vervolg vorm te geven. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u voorzitter. Nee, ik had nog even een vraag. U had het over het geluidje. Dat klinkt als een interessant idee. Ik ben ook graag fan van het verlaatje dat we hebben in deze stad. Kunt

u mij alleen wat meer uitleggen hoe dat zou werken, want het zou natuurlijk perfect zijn als dat kan. Maar voor mij is het een beetje nieuw, dus kunt u dat verder toelichten?

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Het geluidje is in principe een term die we vanuit de horeca kennen. Dus je hebt een geluidje, je hebt volgens mij een verlichtje en een verlaatje. En met een geluidje geef je eigenlijk de mogelijkheid om maximaal vijf keer per jaar op incidentele basis meer geluid te produceren en wat langer door te gaan, dus dat is het geluidje. En die optie wil ik dus ook voor De Kuip, voor de concerten.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Oké, en begrijp ik dan goed, tenminste, ik ben heel benieuwd hoe de wethouder hiernaar kijkt. Het zou natuurlijk heel mooi zijn. Is dan het idee dat we dan dus ook niet hoeven te isoleren? Is dat het idee?

De heer **ROSKAM** (lr). Dan krijg je dus weer het lastige inderdaad vanuit de milieuvergunning, omdat het in principe op incidentele basis is. Dan zou dat weer los daarvan komen te staan. En zoals ik net ook zei, het is een complexe zaak. Ik heb het hier ook met juristen over gehad. Die vinden het ook complex, dus we zaten ook te kijken: waar moet je dit laten landen? Op welke manier moet je het vormgeven? We hebben ook nog een DCMR die ergens mee zit te kijken. Het idee is eigenlijk simpel dat we zeggen, er zijn twaalf evenementen dus nog steeds mogelijk, geluidsevenementen, met het voorstel dat voorligt, waarvan maximaal tien, maximaal twaalf in het jaar. En ik wil dus gewoon gaan kijken voor die twaalf evenementen die er zijn om eigenlijk specifiek voor in De Kuip of je daar de mogelijkheid hebt of het wat harder en of het wat langer kan, om dus ook gewoon het verdienvermogen van De Kuip overeind te houden en dat die concerten ook gewoon door kunnen gaan.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Coşkun, ik zie dat u in de starthouding staat.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, ik heb met genoeg zitten luisteren naar de toekomstige fractievoorzitter van Leefbaar Rotterdam, maar ik zou wel willen weten, stel dat uiteindelijk, je amendement wordt niet aangenomen en de moties ook niet, jullie dus tegen dit plan stemmen. Wat voor ramp zou er dan gebeuren? Want u hebt er zo goed op gestudeerd. Ziet u dan een ramp verschijnen als u tegen dit plan stemt?

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ik voorzie geen sprinkhanenplaag of iets dergelijks over de stad komen. Nee, in die zin voorzie ik geen ramp.

De **VOORZITTER**. U was klaar?

De heer **ROSKAM** (lr). Nou, eigenlijk het laatste puntje, dat ik inderdaad graag via de voorzitter het woord aan mijn collega Verhoef wil geven.

De **VOORZITTER**. Collega Verhoef, deel 2.

De heer **VERHOEF** (lr). Dank u wel voorzitter. Ja voorzitter, nog twee moties bij dit onderwerp. Zoals u weet is Leefbaar Rotterdam groot voorstander van het middensegment en wat wij de laatste jaren zien is toch wel dat die prijzen daarin toch altijd aan de top zitten. Om nu toch ervoor te zorgen dat onze politieagenten, onze verzorgenden, onze brandweermannen en onze leraren toch een woning kunnen krijgen in deze mooie locatie, hebben wij een motie om in te zetten op meer differentiatie in het middensegment. En vervolgens nog een motie, 'Een nieuwe naam voor Feyenoord City'. Zoals u weet staat in de stukken dat Feyenoord bezwaar heeft gemaakt tegen het lange gebruikmaken van de term Feyenoord City en dat hier gesprekken over gaande zijn tussen de gemeente en de Stigam. Wij als Leefbaar Rotterdam vinden dat de Stigam niet bij uitstek de gesprekspartner daarvoor moet zijn. Wij vinden dat de Rotterdammer daarin zeggenschap moet hebben, dus wij roepen op om die naamgeving vooral bij de Rotterdammer te laten.

De **VOORZITTER**. De heren Roskam en Verhoef hebben de volgende moties en het volgende amendement ingediend.

Motie 12. Geluidje, ook voor Kuip-concerten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van het voorstel Grondexploitatie Herziening Feyenoord City;

constaterende dat:

- de gemeente een geluidsdeal met de Stadion N.V. sluit om woningbouw mogelijk te maken;
- geluidsevenementen oftewel concerten in De Kuip een onderdeel zijn van het verdienpotentieel van De Kuip;

overwegende dat:

- het geluidscontourenbeleid voetbalstadions de ruimte geeft voor 12 geluidsevenementen per jaar;
- er voor horeca de mogelijkheid bestaat om een geluidje¹ aan te vragen;
- extra ruimte in de concertprogrammering in termen van volume en tijd het potentieel aan concerten en daarmee het verdienpotentieel van De Kuip vergroot;

verzoekt het college:

- om de optie conform die van geluidje voor evenementen in De Kuip binnen de milieuvergunning of te creëren in een ander passend kader te verkennen;
- de bandbreedte van deze optie inzichtelijk te maken waarbij deze optie tenminste heeft:
 - een maximum van 5x per jaar;
 - een in overleg met DCMR vast te stellen geluidsplafond, wat geldt gedurende de ontheffing van de geluidsvoorschriften, passend bij de nieuwbouwwoningen;
 - een tijdsspanne zoals deze voor een geluidje gelden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Roskam

¹ <https://www.rotterdam.nl/kaart-incidentele-ontheffing-aanvragen>

Motie 13. Een nieuwe naam voor Feyenoord City

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni ter bespreking van regulier debat 6.1, de voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0;

constaterende dat:

- in het raadvorstel over vaststellen Masterplan Feyenoord City [24bb002525] is te lezen dat de BVO Feyenoord zeer recent de Stichting Gebiedsontwikkeling aan de Maas en de gemeente heeft gesommeerd om de naam Feyenoord City niet langer meer te gebruiken vanwege inbreuk op haar merkrecht;
- de naam Feyenoord City inmiddels een negatieve connotatie heeft gekregen;
- er door de gemeente Rotterdam met Stigam overleg gestart is over hoe te komen tot een andere naam;

overwegende dat:

- er in eerdere gevallen om tot een naam voor een nieuwe ontwikkeling (of brug) te komen, Rotterdammers hierbij werden betrokken;
- Leefbaar Rotterdam het belangrijk vindt om de mening van de bewoners bij de naamgeving van het nieuwe stuk Rotterdam te betrekken;
- Leefbaar Rotterdam de Stigam daarom niet de meest geschikte kandidaat te vinden om hierover mee in gesprek te gaan;
- de bewonersbetrokkenheid bijvoorbeeld vorm kan worden gegeven door middel van het uitschrijven van een prijsvraag onder de Rotterdammers zoals eerder met de brug van de Wilhelminapier naar Katendrecht werd gedaan;

verzoekt het college:

- de bewoners van Rotterdam zo breed mogelijk te betrekken bij de zoektocht naar en keuze voor een nieuwe naam voor Feyenoord City;
- zo snel mogelijk doch uiterlijk voor 1 oktober 2024 met een voorstel dienaangaande te komen aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M. Verhoef, G.J. Engberts en D.P.A. Tak

Motie 14. Goedkoper bouwen is betaalbaar wonen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni ter bespreking van regulier debat 6.1, de voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0;

constaterende dat:

- het coalitieakkoord veel waarde hecht aan een bouwsegmentering die betaalbaarheid van woningen een prominente plaats geeft en vanaf 2026 door wil gaan naar een segmentering van: 25% sociale woningen, 40% middensegment, 20% hoger segment en 15% topsegment;
- het een open deur is dat het belangrijk is voor de huidige sociale ontwikkelingen om veel aandacht te schenken aan betaalbare woningen¹, dit wordt ook bevestigd in extra stukken vanuit het college. (Zoals brief 24bb002536);
- de Voorjaarsnota laat zien dat de bouwproductie van betaalbare woningen de afgelopen jaren niet het niveau hebben behaald dat we graag zouden willen halen;

overwegende dat:

- de gemeenteraad de noodzaak moet voelen om het achterblijven van de betaalbare woningbouwproductie hoog op de prioriteitenlijst te zetten;
- het voorliggende plan een uitgelezen mogelijkheid is om ons aan de benodigde bouwsegmentatie te houden of eventueel juist het achtergebleven deel vanuit de Voorjaarsnota in te halen;
- de woningen in het voorliggende plan goedkoper kunnen worden gebouwd als de geluidsruimte van Stadion N.V. wordt afgekocht;
- Rotterdammers het verdienen dat op deze iconische plek, haalbare woningen gebouwd worden waar de normale huishoudens ook daadwerkelijk profijt van hebben;

verzoekt het college:

- er met klem zorg voor te dragen dat de afgesproken segmentatie, in zijn totaliteit, vanaf het jaartal 2026 meegenomen wordt als doel voor de segmentatie van de uiteindelijke plannen van het voorliggende plan, zijnde: 25% sociaal-, 40% midden-, 20% hoger- en 15% topsegment;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M. Verhoef, G.J. Engberts en D.P.A. Tak

¹ Sociaal en middensegment woningen

Amendement A. GREX-IT Feyenoord City, start Nieuw Varkenoord

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni ter bespreking van agendapunt 6.1, de voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0;

besluit: bijlage 1 horende bij het ontwerpbesluit behorende bij het raadsvoorstel vaststellen Grondexploitatie herziening Feyenoord City als volgt te wijzigen:

1: het derde beslispunt komt te luiden:

- "3. Vast te stellen dat de scope van de grondexploitatie deelgebied 1 van de ontwikkeling van Feyenoord City behelst. Deelgebieden 2 en 3 zullen, als er meer duidelijkheid over de plannen is

en deze uitgewerkt genoeg zijn, als aparte losse grondexploitaties ter besluitvorming worden aangeboden."

2: onder vernummering van het vierde tot en met het vijfde beslispunt tot vijfde tot en met het zesde beslispunt, wordt een beslispunt ingevoegd, luidende:

- "4. Het college de opdracht te geven om de toelichting op de Grondexploitatie Herziening Feyenoord City (DGE-8937700-Feyenoord City) overeenkomstig amendement GREX-IT Feyenoord City, start Nieuw Varkenoord aan te passen.""

w.g. T. Roskam

Toelichting

De grondexploitatie Feyenoord City maakt onderdeel uit van het programma Stadionpark. In het herziene masterplan zijn 3 deelgebieden onderscheiden. De herziene grondexploitatie focust op deelgebied 1 (Colosseum, Roseplot, Mallegatplot en Waterkant). Het college stelt voor deelgebieden 2 en 3, respectievelijk de Veranda en Stadiondriehoek/stationsomgeving Hillesluis, financieel geen deel uit te laten maken van de grondexploitatie omdat de ontwikkeling nog te weinig is uitgewerkt. Wel blijven ze onderdeel van de scope van het project. Bij de uitwerking van de plannen tot een Ambitiedocument of Stedenbouwkundig plan worden deze financieel verder uitgewerkt. Op dat moment worden deze deelgebieden na vaststelling door de raad onderdeel van een nieuwe grondexploitatie.

Met dit amendement worden deelgebieden 2 en 3, respectievelijk de Veranda en Stadiondriehoek/stationsomgeving Hillesluis, geen onderdeel van de voorliggende grondexploitatie. Deze deelgebieden zullen, als er meer duidelijkheid over de plannen is en deze uitgewerkt genoeg zijn, als aparte losse grondexploitaties ter besluitvorming worden aangeboden. Hierdoor zullen de financiële effecten gescheiden blijven en beter inzichtelijk zijn voor de raad.

Tevens wordt met dit amendement aan het college de opdracht gegeven om de toelichting op de Grondexploitatie Herziening Feyenoord City (DGE-8937700- Feyenoord City) overeenkomstig dit amendement aan te passen. Hierdoor zal de toelichting conform de met dit amendement voorgestelde wijziging worden aangepast.

De moties en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wie van u wenst het woord? De fractie van de ChristenUnie, mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja, dank u wel voorzitter. Er is al veel uitgewisseld en dan bedoel ik niet alleen vandaag in dit debat, maar er zijn zoveel commissievergadering geweest, technische sessies enzovoort die mijn zeer gewaardeerde collega Gerben van Dijk ook allemaal heeft gevolgd. Er resten mij nog eigenlijk twee punten te benoemen. Het eerste punt gaat over die geluidsdeal, waar al zoveel over is gesproken. Ik moet eerlijk bekennen dat wij daar ook in de fractie ook best wel wat gesprekken over hebben gehad. Want wij zien altijd met lede ogen aan als er zoveel belastinggeld gaat naar iets waar af en toe een voetbalwedstrijd wordt gespeeld. Dat stoppen we toch liever in bijvoorbeeld kerken en maatschappelijke organisaties die wel een positieve uitstraling hebben op de directe omgeving. Maar goed, als wij naar dit voorstel kijken dan zien we dat we aan de ene kant met het geld iets niet doen, maar ook dat we iets wel gaan doen en dat is namelijk dat we gaan bouwen en realiseren van meer en betaalbare en betere woningen. We hebben altijd gezegd: het realiseren van meer en beter betaalbare woningen mag ook geld kosten. En dat heeft uiteindelijk ons doen besluiten om voor dat voorstel te gaan stemmen. Dan mijn tweede punt voorzitter. Wij geloven dat dit plan echt gaat leiden tot groei voor onze stad. Maar groei is niet een doel op zich. Het gaat om goede groei en dat hebben we ook in de plannen, in de Omgevingsvisie verankerd, dat we uiteindelijk willen gaan voor goede groei en als wij het hebben over goede groei dan hebben we het niet alleen over het bouwen van woningen, want uiteindelijk gaat het niet om het bouwen van alleen maar een woning, het gaat om het bouwen van een samenleving. En dat betekent dat er ook ruimte moet zijn voor maatschappelijke organisaties, dat er ook ruimte moet zijn voor ontmoeting. En juist in een wijk waar we verwachten dat veel alleenstaanden gaan wonen, is het extra belangrijk dat ook de plek van die ontmoeting en ook de plek van bezinning ruimte krijgt in zo'n wijk. Daarom willen wij een motie indienen, omdat we het belangrijk vinden dat dat gesprek, dat gesprek over die ontmoeting en hoe je dat invulling gaat geven, ook een plek krijgt in deze plannen. Die motie heet 'Goede groei in beschikbare ruimte, aandacht voor werk,

kerk en ontmoeting'. En nogmaals voorzitter, dat is omdat het niet gaat om het bouwen van woningen, maar om het bouwen van een samenleving. Deze motie dienen wij dan ook in samen met het CDA.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 15. Goede groei in beschikbare ruimte: aandacht voor werk, kerk en ontmoeting

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van Ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0;

constaterende dat:

- het masterplan Feyenoord City beoogd 7000-9500 woningen te realiseren;
- daarnaast 246.000-448.000 m² is opgenomen voor maatschappelijk vastgoed, horeca, detailhandel en bedrijfsruimte;
- voldoende beschikbare maatschappelijke voorzieningen en werkruimte regelmatig onder druk staat in stedelijke ontwikkelingen;
- er in de stad nu al een schaarste is aan (betaalbare) ruimte voor maatschappelijke functies;
- in de brief Aanpak Religieuze Gebouwen (24bo003331) gesteld wordt 'dat religieuze gebouwen, integraal bij gebiedsontwikkelingen betrokken worden, waar zij nu veelal een blinde vlek blijken te zijn';

overwegende dat:

- voldoende vierkante meters met andere functies van groot belang zijn voor goede groei van Rotterdam;
- in een stad met steeds meer eenpersoonshuishoudens voldoende ruimte voor ontmoeting cruciaal is;
- benutten van ruimte voor goede groei een tijdig en goed gesprek in en met de stad vraagt;

verzoekt het college:

- nadat door de gebiedsontwikkeling ruimte is gecreëerd: maatschappelijke en economische beleidsafdelingen actief in gesprek te brengen met marktpartijen, maatschappelijke en religieuze organisaties over goede groei en de behoefte aan ruimte voor werk, geloof en ontmoeting, om op basis daarvan tot een passende invulling van de ruimte te komen;
- hier in Q2 2025 de raad over te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Kind.

De heer **KIND** (volt). Ja, dank u wel voorzitter. Feyenoord City, je zal maar een nieuwe fractie zijn in de gemeenteraad en in één keer met een denderende trein worden geconfronteerd. Dit zijn van die typische dossiers dat je je als nieuwe partij in de gemeenteraad af en toe ook afvraagt: tjonge jonge, dat lekenbestuur is af en toe ook wel pittig hè, dus dat je al die dossiers krijgt en dan word je ook nog geconfronteerd met een deal waarin je € 12 miljoen geeft aan een nv en daarmee wordt het vervolgens voor projectontwikkelaars makkelijker om te bouwen en tegelijkertijd gaat de grondexploitatie omhoog. Om al die eindjes bij elkaar te brengen is soms erg erg lastig en we hebben daar ook veel discussies over in onze fractie. Wij staan altijd voor maximale transparantie, proactief zijn, open communiceren, en we merken dat er af en toe dus een spanningsveld is en we willen toch echt wel meegeven aan het college en eigenlijk zei de heer Tak dat net ook al: probeer rondom dit soort onderwerpen echt transparant te zijn, proactief, en zo goed mogelijk in jip-en-janneketaal uit te leggen, niet alleen aan ons als raadsleden maar ook aan de Rotterdammers die nu thuis wellicht meekijken. Dat gezegd hebbende, Feyenoord City, we moeten door met het bouwen van huizen in deze stad. En in hoog tempo. We zien ook dagelijks veel geluiden in de stad en laten we deze duizenden huizen gaan bouwen op een zo goed mogelijke manier met brede welvaart in ons achterhoofd. Dat betekent voor

ons een gemengd gebied. Wij gaan altijd voor 30% sociaal, 40% midden en 30% hoog. We zullen alle moties steunen die die verhouding daar dichterbij zal brengen. En daarnaast ook moties die gaan over hoe we willen samenleven als stad. Dat zei de heer Vonk net ook al. Hoe willen we samenleven? Dat betekent voor ons gemengde wijken, ook plekken in de stad waar je dus sociaal kan wonen op een prachtige plek. Veel groen, buitenruimtes die toegankelijk zijn, veel voorzieningen, vooral als we bijvoorbeeld kijken naar de uitdagingen rondom staatszekerheid en zorg. Het betekent ook dat buurtkamers, buurthuis kamers, wijkgebouwen, sociale voorzieningen, lokale ondernemers die de ruimte moeten krijgen. Laten we van Feyenoord City het mooiste gebied maken dat Rotterdam kan opleveren in de komende jaren. Dus alle moties die daarnaartoe gaan zullen wij van harte steunen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter dank u wel. Voorzitter, de gebiedsontwikkeling Feyenoord City heeft ons allen de afgelopen jaren heel wat hoofdbreken gekost en dat was deze keer helaas niet anders. En hoewel in het plan geen nieuw stadion meer is opgenomen, heeft de discussie over de geluidsdeal met het stadion De Kuip wederom het debat in de stad en in de raad bepaald. En voorzitter, u mag best weten dat wij daar buikpijn van hadden. Weer al die kikkers uit de kruiwagen. Bovendien is volgens mij geen Rotterdammer meer te vinden die na alle berichten in de krant nog snapt waar de geluidsdeal over gaat en of die werkelijk nodig is. GroenLinks en PvdA hebben daarom afgelopen tijd het initiatief genomen om ons goed te laten informeren om dit te snappen. In gesprek met de DCMR waarbij ook Leefbaar Rotterdam aansloot, in gesprekken met het college, in gesprekken onderling. Mijn conclusie is dat het enkel neerkomt op een juridische risicoanalyse. Kan de wethouder nu nog eens klip-en-klaar aan al die Rotterdammers in de stad uitleggen waarom de geluidsdeal nodig is? Ik heb dat nodig om ook met een goed verhaal naar buiten te komen. Wat zijn we hier nu eigenlijk precies aan het doen? Uiteindelijk is voor GroenLinks altijd de focus op betaalbaar wonen op Zuid het belangrijkste geweest. We willen een gebiedsontwikkeling, bouwen voor Zuid door Zuid. Dat is wat nodig is. Want waar gaat het nu over? GroenLinks heeft altijd het realiseren van betaalbare woningen vooropgezet. En nu liggen er vijf raadsvoorstellen voor met een nieuw masterplan Feyenoord City, als een vergezicht om 7000 tot 9000 nieuwe woningen te realiseren met een groot deel betaalbaar. Daarvoor zijn ook rijksgelden beschikbaar. En er ligt een herziene gebiedsvisie Stadionpark voor, het ambitiedocument Waterkant. Ook daar nemen we vandaag een besluit over. Plannen waar GroenLinks zich over het geheel genomen goed in kan vinden. Maar de hele discussie over de geluidsdeal heeft het debat overschaduwd en dat vinden wij echt diep treurig, dat we op die manier hiermee omgaan. Dus dat nemen we het college ook kwalijk, dat het daar de regie onvoldoende heeft gevoerd, onvoldoende de raad heeft meegenomen in de scenario's, en wij zouden daar ook graag beterschap in zien. Het geheel genomen hebben wij zitten wikkelen en wegen. Uiteindelijk willen wij natuurlijk die betaalbare woningen realiseren. Wij willen graag nogmaals die klip-en-klare uitleg van de wethouder horen. We hebben ondertussen ook allerlei voorstellen gesteund om meer betaalbare woningen te realiseren, mede ingediend met de PvdA, we zullen voorstellen steunen van andere partijen om meer betaalbare woningen te realiseren. Maar die uitlegbaarheid, kom op jongens, die staat bij ons voorop. Dat moet toch echt beter. Dan kijk ik ook even naar de pers. Die hebben gewoon goede berichten geschreven. Die hebben geprobeerd Rotterdammers uit te leggen wat we aan het doen zijn, waarom willen we zo graag die gebiedsontwikkeling op Zuid? Ja, je moet een lekenbestuur, een raadslid echt helpen om dat verhaal ook goed te kunnen vertellen en goed te kunnen uitleggen. En daar heeft het in mijn beleving echt aan geschort. Ik hoop dat dat in deze eerste termijn wat wordt rechtgezet en op grond daarvan zullen wij ook onze keuze maken, maar wij willen betaalbare woningen realiseren en dat zal zwaar wegen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere sprekers? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, dank. Wij waren altijd voor Feyenoord City en het nieuwe stadion, dat mag duidelijk zijn en we wisten ook dat die hele ontwikkeling gepaard zou gaan met risico's, die hebben we ook altijd benoemd. En een van die risico's die daarbij naar boven is gekomen is de schuldenlast van de huidige Kuip, beter bekend als de lening van Goldman Sachs. En het slechtste wat je dan kan gebeuren is dat nadat je dit soort risico's bent aangegaan, het hele plan alsnog sneuvelt. Want dan heb je risico's genomen zonder resultaat. Dat is de situatie nu. Ik kan er geen ander woord voor bedenken dan een totale clusterfuck. Dat heb ik ook in de commissie gezegd. Maar de vraag van vandaag is dan: hoe nu verder? Er is geen enkele weg die fraai is om uit dit

hoofdstuk te geraken. En voorzitter, dan wil ik het vooral hebben over het punt van: mag je nu wel of geen overheidssteun geven aan de bedrijfstak professioneel voetbal? Dat is vaak in heel veel gemeenten in ons land een discussie. En er zijn ook een aantal partijen die daar ten principale op tegen zijn. Dat geldt voor het CDA niet. Wij zijn niet ten principale tegen overheidssteun voor de bedrijfstak professioneel voetbal. Waarom niet? Simpelweg omdat we een stadion c.q. De Kuip gewoon zien als een theater. Als je kijkt dat De Kuip maar acht keer per jaar uitverkocht hoeft te zijn. We weten allemaal dat dat vrijwel altijd zo is, dus die acht keer halen we dik, dan heb je het totale bezoekersaantal van het Nieuwe Luxor in een jaar al te pakken. Dus hulp van de gemeente aan De Kuip, om het even heel specifiek te maken, om van die schuldenlast af te komen, om door te kunnen, is voor ons als CDA niet ondenkbaar. En het is wat ons betreft overduidelijk dat deze geluidsdeal daarvoor bedoeld is. Nergens anders voor. Voor het zorgen dat het stadion door kan zonder die schuldenlast. Maar voorzitter, deze deal roept bij ons wel veel vragen op. Want er zit wat schimmigheid aan. Dat is overduidelijk. Ik heb een viertal vragen aan de wethouder en afhankelijk van de antwoorden van de wethouder op die vier vragen beraden wij ons op onze voor- of tegenstem op dit plan. Vraag 1: heeft het college bij dit alles ook het verleden meegewogen? Ik roep even 1994 in herinnering. Toen heeft De Kuip de eigen grond, de grond van hen verkocht, en volgens mij zijn er nu heel goede redenen waarom je daar heel veel spijt van zou kunnen hebben. Zijn dit soort dingen in het verleden meegewogen bij deze geluidsdeal. Vraag 2: weet de wethouder waarom Stadion N.V. de club Feyenoord met deze deal heeft verrast? Dat vind ik een heel vervelend deel van dit hoofdstuk, terwijl het leek alsof we begonnen aan een weg samen, waar volgens mij iedereen voor zou moeten zijn, club en stadion samen sterk, gebeurt er zoiets waar de club direct van zegt: wij wisten dit niet. Wist u ervan dat de club daar niet van op de hoogte was en wat vindt u daarvan? Dat is vraag 2. Vraag 3: we weten eigenlijk dat De Kuip vastzit. Gewoon feitelijk, ruimtelijk, nu al vaak door de verkeerssituatie. Door deze geluidsdeal komt er een soort nieuwe vastigheid bij, want je kunt weer wat minder als het gaat over evenementen. Door grondposities weten we dat De Kuip vastzit. En wij hebben niet voor niets de motie van de VVD mede ondertekend die eigenlijk oproept tot ruimte voor De Kuip. En de wethouder zal daar als het goed is op ingaan bij de appreciatie van die motie. Ik wil dat ze daar echt uitgebreid op ingaat. Is dat inderdaad mogelijk? Is het mogelijk dat er uiteindelijk meer ruimte komt voor De Kuip om ook een evenementenlocatie te kunnen blijven die duurzaam is? Dat is 3. En voorzitter, mijn laatste vraag, vraag 4: volgens mij speculeert de gemeente met deze deal ook op de verhoging van de grondprijs. Dus in feite is dit een speculatie op de waardeinstijging van de grond. En misschien klinkt dat wel logisch in dit geheel, maar als je kijkt naar de Voorjaarsnota die wij voor hebben liggen, dan is de staat van de financiën van de gemeente erbarmelijk. Daar zijn we het denk ik van links tot rechts met elkaar over eens. Het kan en het mag wat ons betreft, en dit is ook echt onze belangrijkste vraag, nooit zo zijn dat een eventueel risico van speculatie op waardeinstijging van deze grond uiteindelijk in financiële zin terechtkomt bij bijvoorbeeld verdere afbraak van zorg, onderwijs, verenigingsleven enzovoorts in deze stad. En welke garanties kan de wethouder daarop geven? Dat was het voorzitter, dank.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, laat ik ermee beginnen dat we blij zijn met de nieuwe invulling van dit gedeelte van IJsselmonde. Het vorige college wist de gemeenteraad te vertellen dat gebiedsontwikkeling aan de Maas hier in IJsselmonde, ik citeer maar even: "duf en saai zou worden zonder nieuw stadion, en dat een vliegwieltje als het stadion hard nodig zou zijn om Zuid op te stuwen in de vaart der volkeren". Nou, we kunnen inmiddels voor de zoveelste keer concluderen dat dit volkomen onzin was. En voorzitter, de Rotterdammers willen gewoon een groene leefomgeving en een dak boven het hoofd. Zeg maar gewoon de primaire levensbehoeften. In geluk kun je niet wonen. Dat was een prachtige uitspraak van mijnheer Schaefer, die vind ik nog steeds zeer actueel. En wij zijn blij dat dat gezwam over een nieuw stadion nu eindelijk echt van de baan is. Het was uiteindelijk allemaal maar sentimenteel geluk, laat ik het zo ook maar eens noemen dan. De ambitie met het college delen we. Over de financiering hebben we lang nagedacht. En het is ook goed om er lang over na te denken, ik twijfel dus ik besta. Met name de geluidsdeal is een heikel punt. Wat in ons hoofd rondging zal ik maar eens even opnoemen. Helpen we De Kuip naar de afgrond met het wegnemen van de concertmogelijkheid? Is de overheid ervoor om Stadion Feyenoord N.V. van haar wurglening bij Goldman Sachs af te helpen? Dat is toch immers het probleem van het stadion? En wat vindt de BVO er eigenlijk van? Ik moet eerlijk bekennen dat ik de BVO amper heb gehoord, hier en daar ergens een oprisping, maar wederom hult de BVO zich in stilzwijgen. En als we het... publiekrechtelijk kost het ons dan ook € 11,8 miljoen? Misschien is de planschade maar een fractie daarvan. Wie zal het zeggen? Niet

het college, want dat weet het ook niet. En tast de geluidsdeal de rol van Rotterdam als organisator van grote concerten aan? Gooien we niet iets extreem waardevols weg? Maar ja, aan de andere kant, tussen 2008 en 2019 is er geen enkel concert in De Kuip geweest, dus ja, ik weet het niet. En wordt het dan ook niet eens tijd voor een nieuw evenemententerrein waar wij al jaren voor pleiten? En wat levert de geluidsdeal de gemeente op? Dat laatste is nog wel de meest belangwekkende vraag. Waarom komt de wethouder pas in tweede instantie met het nieuws dat de gemeente tientallen miljoenen kan bijschrijven als we de deal maken? Van minimaal budgetneutraal is het voorstel naar vette zwarte cijfers gepromoveerd. Normaliter is dat een laatste troefkaart die al vanaf dag één wordt ingezet om de gemeenteraad naar de hand van het college te zetten. Voorzitter, het is schimmig en misschien spelen hier grote particuliere belangen waar de Partij voor de Dieren echt niets mee opheeft. Maar goed, wat heeft de Rotterdammer eraan? En dan bedoel ik de inwoners van Rotterdam. En dan bedoel ik mensen en dieren. En dat leidt ons uiteindelijk in onze keuzes. De overheid is er voor wonen en een gezonde leefomgeving. En de geluidsdeal levert de gemeente naar eigen verwachting veel geld op. We moeten de wethouder geloven dat het klopt wat er staat. En met dat geld realiseren we een goede gebiedsontwikkeling in Feyenoord City, ik krijg het bijna niet meer uit mijn mond, maar goed, zo heet het nog eenmaal. Wij besparen immers op klimaatbelastende isolatiemaatregelen en we houden een plus over voor betaalbare huisvesting en goede buitenruimte elders in de stad. We willen het collegeplan echter wel aanscherpen. We gaan daarbij terug naar het bestaansrecht van de Partij voor de Dieren. Wij komen met het verzoek om bomen te planten die mooi groen en oud mogen worden in het plangebied. En dan niet om stammetjes maar om het bladerdak. Biodiversiteit, verkoeling, tegengaan van uitputting van de grond, een leefgebied voor dieren, een goed plan dus. Daarnaast willen we dat het college nog verder gaat dan de wet in het vinden van natuurvriendelijke maatregelen in de nieuwe gebouwde omgeving van Feyenoord City. 4750 woningen biedt veel leefgebied voor de dieren. En daar gaat het de Partij voor de Dieren om, dat de dieren het goed hebben. En als de dieren het goed hebben dan hebben de mensen het automatisch ook goed. Feyenoord City is ervoor bedoeld om de leefomgeving op Zuid te verbeteren. Met de Koers op Zuid heeft de gemeenteraad zijn ambitie vastgesteld, maar het geld moet nog wel worden geregeld. Het lijkt ons logisch en mooi als de planbaten van Feyenoord City ook op Zuid blijven en zijn voorbestemd voor het realiseren van de Koers op Zuid. Ook hierbij hebben we een voorstel voor de gemeenteraad middels een motie. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 16. De dieren hebben het goed in Feyenoord City

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0.;

constaterende dat:

- er gebied wordt ontwikkeld op een locatie die doorgaat als Feyenoord City;
- het plangebied thans versteend is;

overwegende dat:

- er kansen liggen om de nieuwe woonwijken duurzaam, groen, natuurinclusief, klimaatadaptief en diervriendelijk in te richten, kortom: toegankelijk voor alle bewoners nu en in de toekomst;
- de openbare ruimte belangrijk is voor het pakken van deze kansen;

verzoekt het college:

- nieuwe bomen toe te voegen van de eerste grootte, met een grote variëteit en aantrekkelijk voor vogels en kleine zoogdieren;
- aanvullend op de aanpassing van het Bouwbesluit per 1 juli 2024 te inventariseren welke natuurinclusieve maatregelen nodig zijn om een bijdrage te leveren aan het oplossen van de biodiversiteitscrisis;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 17. Planbaten voor de Koers op Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0.;

constaterende dat:

- met het voorstel tot het herzien van de grondexploitatie tevens wordt geregeld dat de mogelijkheid voor de uitbater van Stadion Feijenoord voor het organiseren van concerten wordt afgekocht door het betalen van € 11,8 miljoen euro aan compensatie;
- het college stelt dat de herziene grondexploitatie vele tientallen miljoenen aan baten oplevert voor de gemeente, omdat de residuele grondwaarde van de te ontwikkelen gebieden flink toeneemt;

constaterende dat:

- de gemeenteraad recent de strategische visie op de ontwikkeling van Rotterdam-Zuid heeft vastgesteld, de zogenoemde Koers op Zuid;

overwegende dat:

- de ontwikkeling van Feyenoord City ervoor bedoeld is om de kwaliteit van leven op Zuid te verhogen, inclusief in belendende wijken als Hillesluis, Feijenoord en IJsselmonde;
- de positieve planbaten van de herziene grondexploitatie Feyenoord City 2.0 nu terugstromen naar de algemene kas van de gemeente, terwijl ze zijn voorbestemd voor de verdere ontwikkeling van Rotterdam-Zuid;

verzoekt het college:

- de planbaten van Feyenoord City 2.0 te behouden voor uitwerking van de Koers op Zuid;
- daartoe een bestemmingsreserve of fonds op te richten binnen het programma Stedelijke Ontwikkeling waarin de baten worden toegevoegd;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wie mag ik het woord geven? Wethouder, bent u zover om te antwoorden? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, de moties komen eraan.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Het is een belangrijk moment waar we nu staan en zo voelt het voor mij ook. Een dossier met een enorme geschiedenis, Feyenoord City. Ik weet het nog uit een vorige periode, ook veel over gesproken. En nu liggen er nieuwe plannen ook in het kader van de Oostflank, waar we in het afgelopen jaar natuurlijk ook beslissingen over hebben genomen. 30.000 woningen in Rotterdam toevoegen waarvan echt een heel groot deel dus in dit gebied, ruim 9500 maximaal. Dus dat is een gigantisch project waar we het nu met elkaar over hebben. Ik ben er ook trots op over hoe mooi ikzelf vind dat we het met de stad ook hebben kunnen vormgeven. Een groen gebied waar de buitenruimte ingericht wordt op een manier dat mensen elkaar kunnen ontmoeten, waar ruimte is voor groen en fiets et cetera. Waar ook de auto een plek heeft, maar een fantastisch getijdenpark ernaast, in verbinding met de wijken eromheen, Hillesluis, Kop van Feijenoord, IJsselmonde, dat dat een gebied is dat dat allemaal met elkaar verbindt. Een enorme kwaliteitsimpuls in Rotterdam-Zuid, met die brug waarmee we eigenlijk ook die stap naar één stad nog verder maken. Dus een belangrijk project en ik ben ook heel blij dat we daar nu met elkaar zo over kunnen spreken. Tegelijkertijd denk ik ook dat er zorgen zijn en die hoor ik nu natuurlijk ook. Enerzijds over: wat doen wij nu met De Kuip? Welke intentie zit daar achter? Ik wil daar niet al te veel... maar ik vind het wel vervelend op het moment, en het raakt mij ook, dat je als wethouder beticht zou worden van een soort schimmig spel. Dat is hier niet aan de orde, kan ik u verzekeren. Ik heb ook met de BVO gesproken. Ik spreek natuurlijk met Stadion N.V., maar ook met de BVO. Ik heb hen ook verzekerd dat ik samen met hen die plannen verder wil vormgeven. Ik geloof erin dat ook Feyenoord, ik weet dat iedereen de voetbalclub een warm hart toedraagt, goed moet kunnen voetballen en dat ook supporters

daar goed naartoe moeten kunnen blijven gaan, crowd control op orde moet zijn. Dat hoort bij Rotterdam. En ik neem het ook ter harte dat u zich daar zorgen over maakt of wij daar wel goed mee omgaan. Het is echt mijn intentie om dat goed te doen. Met Stadion N.V. als formele gesprekspartner, als vastgoedeigenaar, zullen we maar zeggen. Maar ook met de belangrijke huurder, de BVO. Dat heb ik ook met hen afgesproken, zo wil ik ook met De Kuip omgaan en ook hun mogelijkheden daarin faciliteren zodat zij goed door kunnen blijven gaan met alle voetbalwedstrijden en evenementen die nog wel mogelijk zijn. Dus dat wilde ik toch echt wel gezegd hebben. Het tweede ging natuurlijk ook over de geluidsdeal. U geeft mij terug: dat is een beetje tussen neus en lippen erdoorheen gemoffeld en wij moesten het allemaal maar in een maandje begrijpen. Dat neem ik ook ter harte. Ik snap ook dat dat bij u zo is overgekomen. Ter verklaring, maar dat is niet als goedpraten bedoeld maar ik neem het mij ter harte en ik denk dat dat de volgende keer beter moet, is dat wij zo bezig waren en zo ontzettend veel informatie uw kant al op hebben doen komen, dat het niet moedwillig een klein plekje in het stuk heeft gekregen. Er was gewoon heel veel informatie te delen. En naderhand bleek dit veel meer commotie op te roepen dan dat wij van tevoren hadden voorzien, want op het moment, en ik hoop dat u dat ook ziet, als je alles tegen elkaar afweegt bij die geluidsdeal, dan is het gewoon een goede deal. Ik sta daar enorm achter. Het maakt de kwaliteit van de woningen beter. Het maakt ook de betaalbaarheid, daar zit natuurlijk, want op het moment dat de bouwkosten lager zijn omdat je minder hoeft te isoleren, dat is één kant van de zaak, komt dan ook de grondexploitatie beter uit, omdat er lagere bouwkosten zijn hebben we een hogere residuele waarde. Ik probeer toch te voorkomen om hier weer niet een al te technische sessie van te maken, maar dat speelt dit dossier wel parten. Er zijn twee zaken die technisch gezien ontzettend ingewikkeld zijn, namelijk grondexploitaties en milieuwetgeving. Dat zijn twee elementen die waanzinnig moeilijk zijn te begrijpen en zeker in een dossier dat ook heel veel emotie oproept. Ja, en dan weer terug naar die enorme techniek van die wetgeving en financiën. Dat is gewoon een lastig spel gebleken en daarvan denk ik: daar hadden we natuurlijk meer tijd met elkaar voor moeten nemen om dat gewoon ook wat beter door te kauwen met elkaar. Ik voelde wel haast, want we hebben ook WBI-subsidies waar we mee te maken hebben en als wij niet tijdig de eerste paal slaan dan zijn we die € 20 miljoen kwijt, dus er zit ook druk op het dossier en dat bij iets wat zo technisch is. Ik wil het hiermee niet goedpraten, ik heb u heel erg goed gehoord, dat juist dit soort ingewikkelde materie heel veel meer toelichting en uitleg vraagt dan we mogelijk voorzien hadden. Het vraagt ook iets van u, geef ik even terug, want het is toch ook vaak zo dat als wij vragen om technische sessies in te regelen dat daar niet altijd tijd voor is. Dus dan wil ik daar ook een beroep op doen aan u om daar toch ook de ruimte voor te maken. Maar ik wil er geen jij-bak van maken, want ik heb heel erg in de gaten dat wij mogelijk wel de complexiteit hebben onderschat en de tijd die dat nodig heeft om te behandelen en daar neem ik rekenschap van. Er is mij ook gevraagd: kun je niet ook nog eens even kijken of dit nu een goede deal was? Een vraag van de heer Roskam. Om daar toch nog een keer echt eventjes ook zelf nog goed naar te kijken, en daar ben ik wel toe bereid. Ik sta erachter, we hebben deze deal met alle wetgeving, al onze financiële kennis is een onderhandelingsresultaat, uitgaande van de regelgeving die er is, waar wij gewoon mee te maken hebben, het geluidsbeleid dat je moet voeren, is dit eruit gekomen, de hoogte van dit bedrag. Wij toepen het door naar de ontwikkelaars, dus het kost ons in feite niet, wij zijn de middleman, om het maar zo te zeggen. Dus om dat nog eens te bekijken: hebben we dat nu doelmatig gedaan en hoe hebben we dit gedaan in het proces? Daar wil ik ook de informatievoorziening naar de raad bij betrekken, om daar nog eens goed naar te kijken. Dat zal ik doen, en daarbij ook kijken: is dat bedrag nu het bedrag dat je ook logischerwijs zou kunnen vragen van zo'n deal? Dat wil ik daar allemaal in betrekken, dus dat zeg ik toe op de vraag van de heer Roskam.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ja, ik ben blij met wat de wethouder zegt. Ze gaf ook aan dat er haast was bij het proces. En ik weet ook dat de informatiepositie van de raad altijd achterloopt bij die van de wethouders. Maar ik had ook gevraagd om toch ook het gevoel bij iedereen weg te nemen, want we hebben in de verschillende bijdragen gehoord: waar betalen we nu precies voor? Dus er is een hoop verwarring. Maar ik had ook de vraag of het door een onafhankelijke partij uitgevoerd zou kunnen worden, en of ze dan inderdaad naast het financiële ook naar het milieutechnische aspect kunnen kijken?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Jazeker, ik heb dat niet gezegd, maar ik zal dat niet zelf doen. We doen dit niet ambtelijk, maar we doen dit door een onafhankelijke partij.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank. We toepen het door naar de ontwikkelaar. Daar wil ik eventjes op terugkomen, gerelateerd aan de vraag die ik stelde. Zegt u daarmee ook, of komt u daar later nog op terug: er is geen financieel risico voor de gemeente betrokken bij deze deal?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Kijk, het leven is niet zonder risico, laat ik dat even vooropstellen. Dat was uw bijdrage ook. Wij hebben afspraken gemaakt met de Stigam, dus de deal gaat zo dat DCMR eerst de vergunningaanvraag doet, eerst de vergunning regelt en dat wij daarna dat bedrag overmaken. Dat bedrag toepen we door naar de ontwikkelaars. Dat doen we naar de Stigam, naar de ontwikkelaar van de sportcampus en naar de ontwikkelaar van de Veranda. Die zaken zullen wij nog juridisch moeten vastleggen, want de ontwikkelaar van de sportcampus heeft natuurlijk de grond nog niet. Dus je kan het pas doortoepen op het moment dat er daadwerkelijk ook een grondpositie is, althans dat zal de ontwikkelaar vereisen. Dus er zijn nog juridische afspraken die hieraan vastzitten.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, is dat dan alleen juridisch of is dat dan ook speculatie, in de zin van: we gaan uit van X aan waardeinstijging van de grond? En dat is dan een uitgangspositie op basis waarvan je probeert die juridisch bindende afspraken te maken.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nee. Kijk, hoe werkt het? Wij gaan dat bedrag, de hoogte weet ik niet meer helemaal, volgens mij was het iets van € 6 miljoen, € 7 miljoen, laten we even zeggen dat het € 5 miljoen of € 6 miljoen is, doorbelasten als kosten in de grondexploitatie. Dus de ontwikkelaar heeft lagere isolatiekosten dan die zou hebben op het moment dat dat geluid er nu zou zijn. Die isolatiekosten zijn hoger dan het bedrag dat betaald moet worden voor die geluidsdeal. Dus zo wordt die in de grondexploitatie verrekend. De ontwikkelaar betaalt een residuele grondwaarde, dus zijn kosten, zijn rendement versus de opbrengsten die hij verwacht. Dat betaalt hij aan residuele grondwaarde aan de gemeente. Die kosten van de geluidsdeal zijn dus een van zijn kosten, afgezien van de bouwkosten. Het is altijd een technisch verhaal, maar we werken in Rotterdam met een residuele grondwaarde, dus dit zijn kosten die in die grondexploitatie landen en verrekend worden met de kosten die de ontwikkelaar te maken heeft.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, dank u wel voorzitter. Ik denk ook wel wat verhelderend, want wat ons ook gewoon parten heeft gespeeld, of in elk geval mijn partij, is dat het beeld naar buiten werd geschetst alsof de gemeente € 12 miljoen naar De Kuip gaat betalen. Dus ik vind het heel belangrijk dat wij erop toezien dat het uiteindelijk aan de ontwikkelende partijen is om hun woningen mogelijk te maken en natuurlijk de betaalbare woningen die wij als stad willen realiseren, dat daar in feite de kosten liggen. En ik zou dan ook aan de wethouder willen vragen om ons ook in het vervolgproces enorm goed mee te nemen in hoe wij die kosten dus terugkrijgen. Dus of u daar nog iets over kan zeggen. Natuurlijk krijgen we via de monitor grondexploitaties jaarlijks overal inzicht in. Maar dit punt is voor ons echt belangrijk, dat het erover gaat dat die € 12 miljoen gewoon belegd wordt als een van de kostenposten bij de ontwikkelende partijen en hoe wij daar goed vinger aan de pols kunnen houden dat wij dat ook op die manier terugkrijgen.

De **VOORZITTER**. Daaraan toegevoegd, de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank voorzitter, ik had inderdaad een kleine toevoeging, want ik ben het eens met mevrouw Kockelkoren, want we hebben natuurlijk een keer in de kluis eigenlijk een soort

doorrekening gehad, dus het zou heel mooi zijn als we gewoon in de loop van het project eigenlijk een soort voortgang kunnen zien, dus hoe de voorspelling die de gemeente toen heeft afgegeven, en ik heb die hier openstaan in mijn eigen privé-Excelsheetje, maar hoe we die voortgang als het ware kunnen volgen. Want inderdaad refereerde u daar net naar, maar dat is voor ons inderdaad wel belangrijk om te kunnen zien hoe die twee dingen zich met elkaar verhouden.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Dat wil ik zeker toezeggen. Ik zie dat even als één toezegging. Mevrouw Kockelkoren vraagt: hoe gaat dat precies doorgelegd worden en u vraagt meer: wanneer gaat het precies doorgelegd worden en wat is het resultaat, wanneer is de financiële afhandeling gereed. Ik zie uw vraag zo, en u daarvan dan op de hoogte te stellen.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, een heel kleine toevoeging inderdaad. In verhouding tot, ik weet even niet meer hoe die brief heet, maar u heeft in de kluis een brief gestuurd waarin u een aantal getallen heeft genoemd waarin u zegt: dit kost het om het af te kopen, dit kost het om te isoleren. En dat u het dan daartegen afzet, dat is het meer.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dat zal ik doen, dat zal ik bij de toezegging betrekken. Het is wel zo dat wat in de kluis zit natuurlijk geheim is, dus ik weet niet of het dan een deels openbare en een deels geheime brief gaat worden. Dat helpt ook niet in zo'n dossier dat er natuurlijk ook nog dingen in een kluis liggen, om het hele beeld compleet te krijgen in de openbaarheid. Maar dat zal ik doen. Dan ga ik even de vragen en de moties langs. Ik behandel de moties even op volgorde van het cijfer, dat is niet de volgorde van hoe ze binnen zijn gekomen, maar ik hoop dat u mij dat vergeeft. Dan beginnen we even met de vragen van de heer Coşkun van de SP. Wat gebeurt er als het stadion failliet gaat? Nou, dat lijkt mij vreselijk. Het is aan de curator, dus daar heb ik geen idee van en daar ga ik ook niet over speculeren. Dat is niet iets waarvoor wij worden ingehuurd. Dan de heer Dahoe van DENK. U heeft een mooi betoog gehouden en een aantal moties ingediend. Die zal ik bij dezen appreciëren. U vraagt: verminder overmatig bouw hinder. Dat is natuurlijk ontzettend belangrijk. Het is een gebied waar we jaren aan de slag gaan, prachtige dingen gaan realiseren, maar ja, de kost gaat voor de baat uit, dus die bouw kost ook tijd en overlast zal er altijd zijn. Maar probeer het te verminderen en laat ook weten hoe je dat doet. Dat kan ik zeker doen, dus dit is oordeel raad, wat mij betreft prima. Dan 'Maak hoogbouw windproof en voorkom overlast', om wind- en bezonningsonderzoeken ook te doen, want we gaan daar natuurlijk stevig verdichten. En we moeten ervoor zorgen dat dat qua wind en zo allemaal goed is, dat we ook windproof gaan doorbouwen. Dat kunnen wij zeker doen, dus oordeel raad, daar kan ik goed mee uit de voeten. U vraagt ook 'Maak parkeren in Feyenoord City OV-proof'. En dan vraagt u mij om in de vervolgpunten voor de deelgebieden de doelgroepen goed in beeld te hebben en te zorgen voor een parkeernorm die passend is bij deze doelgroepen. U maakt zich natuurlijk vaak hard voor dit soort zaken en dat kunnen we zeker doen, dus oordeel raad. Verder vraagt u: 'Integreer Feyenoord City met de rest van Zuid', motie 4.

De **VOORZITTER**. U gaat een beetje snel. Mevrouw Kockelkoren wil nog even op de rem trappen.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, bij die laatste motie kon ik eigenlijk niet volgen wat nu precies de oproep is. Dus wat gaat u precies doen met die parkeermotie? Wat gaat er dan precies gebeuren en voor welke doelgroep? Want ik snap eigenlijk niet precies wat u dan gaat uitvoeren.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, wij kijken vaak bij parkeernormen natuurlijk ook vooral naar de bouw, de bewoners, maar hier heb je natuurlijk een stadion waar ook heel veel supporters komen en bij evenementen die natuurlijk nog gewoon door kunnen gaan. Daar is ook een behoorlijke verkeersbeweging en parkeerbehoefte die daaruit voortvloeit. Dus dat we die goed in kaart brengen van die groepen en wat dat betekent voor de parkeernorm. Dat is wat ik hierbij zeg uit te zoeken.

De **VOORZITTER**. Op wat buiten de microfoon wordt gezegd hoeft u niet te reageren. U hoeft ook niet in te gaan op vermeende veronderstellingen.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nee, ik zal nog even voorlezen. De doelgroepen goed in beeld te hebben en daarbij te zorgen voor een parkeernorm die passend is bij de doelgroepen. Dat kan nog van alles zijn, dus dat gaan wij in kaart brengen en aan u rapporteren. Dus dat zoeken we natuurlijk serieus uit. Maar om daar even serieus op te reageren, er is een zorg, ook bij het stadion: hoe gaat dat nu met die verkeersafhandeling van die grote groepen bezoekers en supporters? Dat wij daar apart naar kijken en goed onderzoeken wat daarvoor nodig is, zo vat ik deze motie op, even los van de mensen die daar gaan wonen, waar we ook parkeernormen voor hebben. Maar hoe past dit, deze grote supportersstroom die er ook is nu bij die parkeernorm? Het lijkt mij een heel heldere oproep om dat eens goed te onderzoeken en daarover terug te koppelen naar uw raad. Dan hebben we motie 4, 'Integreer Feyenoord City 2.0 met de rest van Zuid'.

De **VOORZITTER**. Toch nog, mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja sorry voorzitter. Weet u wat voor ons enigszins verwarrend is, is dat er in het dictum staat: te zorgen voor een parkeernorm passend bij de doelgroepen. Alsof je de parkeernorm gaat aanpassen. Daar zit mijn zorg, want ik ga ervan uit, we maken gewoon een plan, we ontwikkelen een plan, we hebben geldende parkeernormen en daar houden we ons aan. Ik zit er zelf in elk geval niet op te wachten dat er een aangepaste parkeernorm is omdat we hier opeens supporters en woningen bij elkaar hebben en dat daarmee extra parkeerplaatsen worden gerealiseerd. Ik zou graag willen dat er minder parkeerplaatsen worden gerealiseerd, om maar even een dwarsstraat te brengen. Dit dictum laat voor mij te veel ruimte over wat u nu eigenlijk gaat doen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, het gaat er vooral om, er zit veel zorg ook bij Feyenoord City of bij het Stadion N.V. en de BVO over die supportersstromen en waar die allemaal zouden moeten parkeren. Dat goed in kaart brengen en te kijken naar welke norm daarbij passend is, dat is wat ik hierbij kan uitvoeren. Ja, dit is gewoon zoals ik hem lees. En wat technisch mogelijk is om te doen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, dan zou ik toch aan DENK willen verzoeken om dat dictum te veranderen, want ik vind dit wel iets te vrijblijvend, want in uw laatste antwoord zegt u gewoon eigenlijk dat u dat doet voor het stadion en voor Feyenoord. Ja, daar is dit niet voor bedoeld, deze motie, lijkt mij. Dus ik doe toch een dringend verzoek aan DENK om de tekst van de motie te veranderen. Ja, ik vind uw antwoord niet in overeenstemming met het dictum van de motie, laat ik het zo zeggen, dus ja, en anders ga ik gewoon tegen stemmen. Dat kan natuurlijk ook.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pdva). Ja dank. Kijk, volgens mij hebben we ook de bewoners van de Veranda. Die hebben zelfs volgens mij ingesproken, en die hebben dit punt ook nog geadresseerd. Want de parkeerdruk met name in de wijk tijdens wedstrijden is daar al langer een probleem en inderdaad, op basis van dit dictum kan ik niet... dus ik ga ervan uit dat dit daarmee te maken heeft, maar het staat er niet.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de opsteller van het dictum.

De heer **DAHOE** (denk). Ja, mogelijk is er nog iets te finetunen, upgraden. We komen erop terug. Dank voor de suggestie.

De **VOORZITTER**. De wethouder is duidelijk hoe zij de motie interpreteert, mocht er nog een aanpassing van het dictum komen dan zal de wethouder dat alsnog van nader advies voorzien. U kunt verdergaan.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dan motie 5, 'Verbeter de participatie'. U zegt ook: naar aanleiding van die goede participatie bij Feyenoord City 2.0, waar zelfs insprekers uit de buurt zeggen dat die geweldig was, lessons learned op te stellen: kan dat ook in andere gevallen op deze manier? Dat kunnen wij zeker doen, dus alleen maar goed zou ik zeggen. Oordeel raad wat mij betreft. Dan motie 6 van PvdA, GroenLinks, Leefbaar Rotterdam en Volt, 'Zeker zijn van een woning in je eigen wijk, Bloemhof, Hillesluis, IJsselmonde en Vreewijk'. U vraagt om deze bewoners voorrang te geven bij de beoogde nieuw te bouwen huurwoningen in het sociale en lage middensegment van Feyenoord City 2.0. Nou, dat kan ik zeker uitvoeren. Ik moet daarvoor ook in overleg met de ontwikkelaars, maar dat zal ik zeker doen. Maar ik heb op zich hoopvolle signalen, dus dat is oordeel raad wat mij betreft. 'Geef sociale huur de prioriteit die het verdient', van dezelfde partijen. U zegt hier om ervoor te zorgen dat de te bouwen sociale woningen als eerste worden gebouwd en niet als sluitpost. Als u daarmee bedoelt dat wij, want het zijn natuurlijk allemaal verschillende plotjes. En we maken wel eerst een plot helemaal af voordat we met het volgende gaan beginnen. Dus als ik het zo mag lezen dan kan ik daarmee uit de voeten.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dat mag u zo lezen. De bedoeling is inderdaad dat we beginnen met sociaal, want soms komt sociaal aan het eind van het project en dan komt het in het gedrang en dergelijke en dat willen we voorkomen.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, helemaal helder. Gegeven het feit dat er verschillende deelplotten zijn kunnen we dan per plot daarmee starten. Dan de motie 'Honderd sociale huurwoningen erbij op Zuid'. En u zegt minimaal honderd sociale huurwoningen toe te voegen aan het programma. Dat is mogelijk, financieel kunnen we dat doen. Maar vervolgens geeft u ook aan om de meeropbrengsten et cetera te betrekken bij honderd extra. Nou, ik zou willen verzoeken om dat dictum iets te veranderen. Ik ga daarbuiten kijken om er nog honderd extra te bouwen. Daar zal ik mijn uiterste inzet voor doen, maar dat wat los te koppelen van meeropbrengsten. Dus misschien kunt u het veranderen, maar als ik het zo kan lezen dan is het uitvoerbaar.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u wel voor de appreciatie denk ik. Het is voor ons nadrukkelijk, ook als wij de raadsstukken lezen dan is er een connectie tussen de geluidsdeal en de kosten die we besparen. Nu hadden we het net al even over de toezegging die u heeft gedaan. Eigenlijk sluit dit daar naadloos op aan. We zeggen dus eigenlijk: oké, als er dus ruimte is financieel en we snappen ook dat dat binnen een zekere mate onzeker is, dat ziet u pas tijdens het project, dat die ruimte wordt gebruikt om extra betaalbare woningen toe te voegen. Dus ik wil er best van maken: eventuele meeropbrengsten, omdat ik snap dat dat geen zekerheid is aan de voorkant, maar dat is onze intentie.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, ik denk dat we toch ook, want de Partij voor de Dieren wil ook extra bomen, we moeten ook in die grex voldoende flexibiliteit houden. Het zal voor die extra betaalbare woningen een bijdrage daaraan leveren, maar we moeten wel kijken of we alle eisen die gesteld zijn, die ook uw raad van mij vraagt, het moet allemaal financierbaar zijn. Dus het streven is naar die honderd extra meer. Als ik het zo kan lezen dan kan ik hem omarmen.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Oké, wij gaan even in conclaaf en dan gaan we even kijken wat we er samen van kunnen maken of we hem inderdaad ook kunnen upgraden of dat we hem zo even laten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik weet niet of dat upgraden of downgraden is, maar dat weet ik niet.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, het wordt er altijd maar beter van. Dan de motie 'Evenementenruimte Feyenoord City', omdat we daar natuurlijk altijd behoefte aan blijven hebben in

de stad. Nou, uitvoerbaar, daar gaan we mee aan de slag, en oordeel raad dus. Dan heb ik motie 10 van de VVD, CDA en Leefbaar Rotterdam, 'Uitbreidingsmogelijkheden Feyenoord', in gesprek te blijven met Stadion N.V. en de BVO om ook die uitbreidingsplannen te bespreken en daar ook faciliterend in op te treden zodat dat ook mogelijk blijft. Of in ieder geval in de toekomst mogelijk is. En daarbij rekening te houden met de bereikbaarheid en rekenschap wordt gegeven van de beperkte parkeermogelijkheden. Want dat is denk ik wel toch een belangrijk punt. Parkeren, we willen iedereen faciliteren maar de wens voor parkeren is altijd hoger, zal altijd wel hoger zijn. We moeten echt zoeken naar die goede OV-verbinding die daar ook komt. Echt, peak shaving en model shift, al die zaken meer. Maar we kijken goed naar de parkeerzaken, naar aanleiding van de motie van DENK en we houden hier ook rekenschap daarbij mee, dus deze motie kan ik goed uitvoeren en is dus oordeel raad.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. U legt de nadruk op parkeren, maar voor mij ligt de nadruk op de ruimte voor Stadion Feyenoord. We gaan een heleboel doen in het gebied en u weet dat ik daar groot voorstander van ben, dat heb ik ook gezegd. Maar ik ben ook een groot liefhebber van Feyenoord en ik vind dat Feyenoord een groot maatschappelijk belang heeft in deze stad en dat we moeten zorgen dat Feyenoord zich verder kan ontwikkelen en kan groeien. En als we die mogelijkheden nu volledig wegnemen door te dicht op het stadion te bouwen, daar zit deze motie. Dat moeten we dus nooit doen. Er zijn al geen plots meer beschikbaar in het hele gebied voor het stadion. Die historie kennen we allemaal. Maar we moeten wel zorgen dat Feyenoord als dat momentum daar is zichzelf kan doorontwikkelen en het stadion eventueel, als die wens er is, groot kan maken. Dat is de portee van de motie.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Die is goed gehoord, luid en duidelijk en de geest zoals u hem nu verwoordt, dat zal ik zeker doen. Dus oordeel raad, maar een belangrijke oproep.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, ik had in mijn vraag aangesloten op deze motie die wij niet voor niets mede hebben ondertekend. En dit stelt me toch niet helemaal gerust. Geest van de motie en mijn best doen en zo. Ik had u gevraagd: kunt u als wethouder van deze stad mogelijkerwijs ook een uitspraak doen over inderdaad hoe vast zit De Kuip, zowel ruimtelijk als qua normen straks om eventuele renovatie en uitbreiding, want dat staat ook heel expliciet in die motie, in de toekomst wel mogelijk te maken? Daar verwacht ik toch ook een wat kwalitatieve uitspraak van de wethouder over.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, daar zet ik mij voor in. Ik weet niet hoe ik dat harder moet zeggen. Wat hier staat ga ik doen als u deze motie aanneemt.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Maar ik vraag een oordeel van de wethouder op basis van wat zij nu weet, wat er nu gebeurt. Hoe beoordeelt de wethouder de beperkingen of mogelijkheden van De Kuip in de toekomst als het gaat over renovatie en uitbreiding? Ik vraag een oordeel van u, nu zeg maar.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, op dit moment is er nog niets rond die Kuip, dus nu zijn er geen hindernissen. Het plan is: zorg bij de gebiedsontwikkeling dat die mogelijkheden er blijven. Dat is volgens mij de oproep en dat zal ik doen. Maar ja, nu is het Stadionpark nog helemaal niet vol gebouwd.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Die hindernissen zijn er natuurlijk wel hè. We hebben het Coen Moulijnviaduct. Dat zit dicht op het stadion. Dat zal best wel een hindernis blijken mochten we in de toekomst nog een derde ring willen maken. We zitten dicht op het spoor, dus dat is ook een hindernis. Hopelijk lukt het allemaal om dat spoor te verkleinen. Dat zal al een heel grote oplossing om ook daar die ruimte te vinden. Maar er zijn wel degelijk hindernissen. En ik denk dat wij het als gemeente, als stad verplicht zijn aan Feyenoord. Want als Feyenoord wilt staan we allemaal te juichen, maar als Feyenoord ons nodig heeft moeten we er ook zijn. Dus ik vind dat wij verplicht zijn aan de club om de ruimte te bieden om uit te breiden, en dat zal best nog wel een hoop inspanningen en dergelijke vergen, maar die inspanning zullen we moeten leveren. Dat is in ieder geval zoals wij erin zitten.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dan is het voor mij onvoldoende concreet wat u bedoelt. Want ik denk, wij gaan plannen maken voor woningbouw. Dat is waar dit plan over gaat. Bij de plannenmakerij, en dat is met name de stadiondriehoek waar we dan rekening moeten houden met uitbreidingsplannen. Dat zit vooral in de stadiondriehoek. En dat we dat daar moeten doen lijkt me evident, dus dat zal ik doen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dat klopt hoor. Dat is ook de motie. Ik vraag nu niet aan u of u het Coen Moulijnviaduct wilt verplaatsen. Dat is niet aan de orde nu want de plannen zijn er nog niet. Maar er zitten een paar hindernissen. U zei: er zijn geen hindernissen op dit moment. Ik wilde alleen maar aangeven dat die er wel zijn. En daar zullen we nog het debat over moeten aangaan als die uitbreidingsplannen er zijn. Maar ik wil niet dat er nog meer hindernissen komen en dat is wat er nu eigenlijk gevraagd wordt.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, zo had ik die motie ook gezien. Creëer niet zelf hindernissen. En dat zal ik niet doen. We doen het in goed overleg met de Stadion N.V. en de BVO. Daar zet ik mij voor in en ik zal dat goed in ogenschouw houden als deze motie wordt aangenomen. Maar tegelijkertijd vraagt u ook ambitieuzer bouwen in Feyenoord City 2.0, dus er wordt veel gevraagd. Maar u zegt vooral: kijk ook bij de planuitwerking aan de bovenkant van de bandbreedte, dus niet gelijk terugzakken. En ik denk: we weten allemaal hoe groot die woningnood is en welke potentie en kansen er in dit gebied zijn om een fantastisch woonmilieu te maken en dat zal dus ook wel verdicht zijn, want anders krijgen we die hoge bandbreedtes natuurlijk niet. Maar daar ga ik wel mee aan de slag. Dan de motie van de ChristenUnie en het CDA, 'Goede groei in beschikbare ruimte, aandacht voor werk, kerk en ontmoeting'. U vraagt ook echt vanuit maatschappelijke en economische afdelingen van de gemeente in gesprek te gaan om die goede groei en behoefte aan ruimte voor werk, geloof en ontmoeting ook invulling te geven, dus niet alleen ruimtelijk dingen te doen, maar ook daarin gesprekken aan te gaan en daarover terug te rapporteren. Dat is goed uitvoerbaar, dus oordeel raad wat mij betreft. Dan de motie van Leefbaar Rotterdam, ik realiseer me dat er ook nog vragen zijn gesteld. Daar zal ik dan zo meteen even op ingaan, want die sla ik misschien nu toch per ongeluk over. De motie van Leefbaar Rotterdam, 'Geluidje, ook voor Kuip-concerten'. U vraagt in de motie toch een geluidje te creëren binnen de milieuvergunning, om te verkennen of dat mogelijk is. U gaf al aan, ook in uw bijdrage: milieuwetgeving is zo ongelofelijk complex en iedere jurist zegt weer net wat anders. Dus dit te verkennen kan ik goed doen, dat is zeker uitvoerbaar. Daarbij moet ik wel zeggen dat dit niet mag leiden tot extra isolatieopgave, want daarvoor deden we deze hele deal. En het moet ook passen binnen de geluidsregelgeving. Dat zou dus kunnen betekenen dat er geen concerten mogelijk zijn, maar ik wil het wel verkennen. Want als er mogelijkheden zijn dan is het altijd goed.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank u wel. Mogelijkheden zijn inderdaad altijd goed, via u de voorzitter, maar ik ben een beetje aan het zoeken, want daarom stelde ik net ook vragen aan Leefbaar Rotterdam. Want ik neem aan dat ze dit voorstel indienen dat er ook klaarblijkelijk mogelijkheden zijn. Wat zeggen uw

ambtenaren daarover? Zijn er inderdaad mogelijkheden om het op deze manier te doen? Want daar ben ik inderdaad wel heel erg benieuwd naar.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, daar is geen eensluitend idee bij. Nee, dus dat is iets wat echt onderzocht moet worden. Het kwam recent op als idee. Daar kan ik niet zomaar in één keer een antwoord op geven.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, wat ik bij deze motie ingewikkeld vind is om die te rijmen met de geluidsdeal, dus misschien kunt u daar nog iets over zeggen. Kijk, ik begrijp alle wensen, maar ik begrijp eigenlijk ook dat dus niet alle wensen te combineren te zijn, want anders hoeft je geen geluidsdeal te sluiten, dus hoe kan deze motie uitgevoerd worden met de geluidsdeal die tegelijkertijd ook gesloten is?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, die geluidsdeal staat bovenaan, dus die gaan we wat mij betreft doen. Daarom zeg ik ook: wij gaan dit onderzoeken. Wij kunnen van alles onderzoeken, dit kunnen we onderzoeken. Als het mogelijk is, zou het natuurlijk fantastisch zijn. Als het niet mogelijk is, dan niet. Maar ik wil het wel onderzoeken omdat ik me ook goed kan voorstellen, van: ja, we hebben het nu pas, laten we zeggen twee maanden over dit onderwerp en u gaf ook aan: je moet heel veel maar verstouwen. Is er echt niet nog iets mogelijk? Die vraag kreeg ik eigenlijk de afgelopen twee maanden zo'n beetje elke dag. Dus is het echt niet mogelijk? Ik wil ook gewoon dat we dat dan ook goed voor u hebben uitgezocht, net als we dat hebben gedaan met die financiële kant, milieuregels. U vraagt mij dat nog een keertje goed te bestuderen. Dat wil ik zeker doen, want u moet ook echt wel het vertrouwen kunnen hebben dat we er alles aan hebben gedaan. Zo zie ik dit. Als het mogelijk is, het is een creatief idee. Hartstikke goed. Voorop staat wel dat het niet mag leiden tot hogere geluidsisolatiekosten en het moet ook binnen die geluidsregelgeving passen. Dan heb ik nog een motie 'Een nieuwe naam voor Feyenoord City', om daar de bewoners bij te betrekken. Dat is natuurlijk een heel goed idee, dus dat doen we graag. Wat mij betreft oordeel raad. 'Goedkoper bouwen is betaalbaar wonen', van Leefbaar Rotterdam en PvdA. Hierbij zegt u: kijk in die afgesproken segmentering in zijn totaliteit naar de... Ik zit met de verkeerde motie voor me. Een ogenblikje. Ja, u vraagt dat die segmentering vanaf het jaartal 2026 meegenomen wordt als doel voor de segmentatie van de uiteindelijke plannen. Dat zullen wij zeker doen. Dat is motie 14. Dan heb ik amendement A van Leefbaar Rotterdam, 'GREX-IT Feyenoord City, start Nieuw Varkenoord'. Daar hebben we het natuurlijk vrij veel over gehad in de commissie. Is zo'n grote grondexploitatie nu verstandig of moet je het in brokken hakken? Kijk, de gedachte van een grondexploitatie over het hele gebied is dat je het geld dan ook in dat hele gebied houdt, dat je vereffent in het hele gebied. Als je hem opknipt, vereffen je in een kleiner gebied. Dat is technisch mogelijk, dus dat is oordeel raad. Dat is amendement A. Dan heb ik nog moties van de Partij voor de Dieren. 'De dieren hebben het goed in Feyenoord City'. Dat wens ik alle dieren zeker toe. Daarvoor is van belang dat er nieuwe bomen worden toegevoegd, grote bomen, aantrekkelijke variëteit, goed voor vogels, en aanvullend te inventariseren welke natuurinclusieve maatregelen nodig zijn om ook een bijdrage te kunnen leveren aan het oplossen van de biodiversiteitscrisis die er ook is. Nou, dat doe ik graag, want dat is ook belangrijk, dus oordeel raad. Verder vraagt u ook om de planbaten voor Feyenoord City 2.0 te behouden voor de uitwerking van de Koers op Zuid, en dat betekent dus dat de opbrengsten van al deze grondexploitaties voor Zuid bestemd blijven. Ja, dat is in strijd met onze financiële kaders die we hebben, want die grondexploitatiebaten gaan altijd naar de algemene middelen, dus om die reden moet ik deze ontraden. Dan kijk ik of ik nog vragen heb die openstaan. De PvdA had ook nog vragen gesteld over die differentiatie in de middenhuur: hoe gaat u dat mogelijk maken. Dat gaan wij doen door in gesprek te treden met degenen die dat gaan bouwen, de ontwikkelaars. Nu zijn we daar natuurlijk al wel een tijdje mee bezig en ik heb daar gunstige voortekenen van. Maar dat moet natuurlijk altijd nog helemaal goed afgeklikt worden, maar dat is hoe we dat gaan doen. GroenLinks, mevrouw Kockelkoren, u heeft mij echt uitgedaagd om in de informatievoorziening nu en in de toekomst toch beter uit te leggen waarom zaken mogelijk zijn, de raad daar meer in mee te nemen. Daar ben ik in het begin van mijn betoog mee begonnen. Ik realiseer me goed dat het van ons beiden inzet vraagt, maar meer jip-en-janneketaal is

een strijd waar ik mij graag aan verbind. Want het is ingewikkelde materie, dat vind ik zelf ook. Dus ik vind ook dat we daarin veel duidelijker, ook voor de Rotterdammer, goed te volgen informatieverstrekking over moeten hebben. Dan een aantal vragen van het CDA. U vraagt ook of we het verleden hebben meegewogen. Dat hebben we niet meegewogen. We hebben gewoon zakelijk gekeken: wat kost het, wat levert het ons op, onderhandelen met De Kuip. In deze deal is zowel Stadion N.V. tevreden en zijn wij tevreden met de uitkomst. Zo is dat gegaan. U vraagt ook waarom Stadion N.V. de club heeft verrast, of ik dat weet en wat ik daarvan vind. Ja, daar ga ik geen uitspraak over doen. Dat is echt aan de Stadion N.V., ik ga daar niet tussen zitten. Dat is een rol die je als gemeente niet zou moeten willen hebben en ik vind dat ook niet passend. Ik heb wel met de BVO gesproken.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn. Maakt u het maar af als u wilt.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik heb wel met de BVO gesproken en dat was een goed en constructief gesprek. En we hebben het er vooral over gehad hoe we gaan samenwerken met elkaar. En zo zit ik er ook in, wat ik ook tegen u heb gezegd, dat ik het gewoon graag samen wil doen, en het belang van Feyenoord voor de stad, heel goed ken.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voor de coulance voorzitter. Een heel korte vervolgvraag op dat heeft u het verleden meegewogen. Ik gaf niet voor niets het voorbeeld van 1994, dat de club nu spijt heeft dat ze toen de grond onder het stadion hebben verkocht, of het stadion nu spijt heeft dat ze de grond hebben verkocht en die positie niet meer hebben. En dat takt rechtstreeks aan op mijn andere cruciale vraag, over het vastzitten van De Kuip, door grondposities, door ruimte enzovoorts. Dus ik gaf niet voor niets dat voorbeeld, waarvan ik zou hopen dat een bestuurder van deze stad ook het verleden meeweegt, van: toen heb je ook dergelijke besluiten genomen en nu heb je daar mogelijkerwijs spijt van. En u zegt nu eigenlijk in antwoord op die vraag: nee, we hebben niet naar het verleden gekeken. Dat kan ik me dus nauwelijks voorstellen, dat dat geen onderdeel is van de gesprekken, ook met de BVO en het stadion, dat toen de grond onder het stadion verkocht is.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nee, dit was echt voor ons een heel zakelijke transactie en wat ik echt belangrijk vind is de kwalitatief goede woningbouw, betaalbaar, goede woningbouw, een mooie gebiedsontwikkeling die we hierbij kunnen realiseren. Dat betekent dat er toch minder geluid geproduceerd moet worden vanuit De Kuip en zo hebben wij dat beoordeeld. En dat is ook de manier waarop we dat hebben gedaan. En welke garanties kan ik geven dat de middelen goed terecht komen? Nou, de middelen, wij zijn natuurlijk de middleman, wij betalen dat geld aan Stadion N.V. Zij moeten bedenken wat ze met dat geld gaan doen. Dat is aan hen, daar ga ik verder niet over. En wij toepen de kosten door naar de projectontwikkelaars. Dat waren de vragen.

De **VOORZITTER**. U was klaar? Misschien nog een rondje van eventueel nog niet beantwoorde vragen, want ik was van plan om de eventuele tweede termijn van dit debat na de lunchpauze te doen. Maar misschien zijn er nog vragen uit de eerste termijn blijven liggen die nog van een antwoord moeten worden voorzien. De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Dank u wel voorzitter. Ik zag de wethouder even worstelen met mijn motie 'Goedkoper bouwen is betaalbaar wonen'. Maar ik zag dat in de versie die bij u is terechtgekomen twee punten van het dictum waren weggevallen, dus ik kom zo met een aangepaste versie.

De **VOORZITTER**. Dan doen we dat straks. Zijn er nog andere vragen blijven liggen? Dan stel ik u voor dat ik zo meteen de vergadering schors en straks de vergadering zal aanvangen om, wat zal het zijn, is een uur schorsen genoeg? Fijn, dan beginnen we straks om 13.30 uur. Ik had u verzocht om te blijven zitten in verband met de komst van de leden van Young010 voor een korte installatieceremonie. Ik schors de vergadering tot 13.30 uur. Daarmee doen wij de installatie dus ook buiten de raadsvergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 20 juni 2024

Notulen van de raadsvergadering van 20 juni 2024 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 9

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig: mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer R.A.C.J. Simons, de heer M.J.W. Struijvenberg en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 13.38 uur tot 15.42 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Ik mis nog wel de fractie van D66. Wellicht dat iemand daar nog een signaal kan afgeven, maar we beginnen wel.

6.1 De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0 – vervolg

De **VOORZITTER**. Aan de orde is de tweede termijn inzake het debat over Feyenoord City. Mijnheer Roskam steekt als eerste zijn vinger op. Zegt u het maar.

De heer **ROSKAM** (lr). Eigenlijk praktisch. In het amendement is er een kleine dictum aanpassing in het dictum op advies van de griffie, dus ik heb een nieuwe versie om in te leveren met een enigszins gewijzigd dictum.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A1. GREX-IT Feyenoord City, start Nieuw Varkenoord

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni ter bespreking van agendapunt 6.1, de voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0;

besluit: het ontwerpbesluit behorende bij het raadsvoorstel Grondexploitatie Herziening Feyenoord City als volgt te wijzigen:

1: het derde beslispunt komt te luiden:

"3. Vast te stellen dat de scope van de grondexploitatie deelgebied 1 van de ontwikkeling van Feyenoord City behelst. Deelgebieden 2 en 3 zullen, als er meer duidelijkheid over de plannen is en deze uitgewerkt genoeg zijn, als aparte losse grondexploitaties ter besluitvorming worden aangeboden."

2: onder vernummering van het vierde tot en met het vijfde beslispunt tot vijfde tot en met het zesde beslispunt, wordt een beslispunt ingevoegd, luidende:

"4. Het college de opdracht te geven om de toelichting op de Grondexploitatie Herziening Feyenoord City (DGE-8937700-Feyenoord City) overeenkomstig amendement GREX-IT Feyenoord City, start Nieuw Varkenoord aan te passen."

w.g. T. Roskam

Toelichting

De grondexploitatie Feyenoord City maakt onderdeel uit van het programma Stadionpark. In het herziene masterplan zijn 3 deelgebieden onderscheiden. De herziene grondexploitatie focust op deelgebied 1 (Colosseum, Roseplot, Mallegatplot en Waterkant). Het college stelt voor deelgebieden 2 en 3, respectievelijk de Veranda en Stadiondriehoek/stationsomgeving Hillesluis, financieel geen deel uit te laten maken van de grondexploitatie omdat de ontwikkeling nog te weinig is uitgewerkt. Wel blijven ze onderdeel van de scope van het project. Bij de uitwerking van de plannen tot een Ambitiedocument of Stedenbouwkundig plan worden deze financieel verder uitgewerkt. Op dat moment worden deze deelgebieden na vaststelling door de raad onderdeel van een nieuwe grondexploitatie.

Met dit amendement worden deelgebieden 2 en 3, respectievelijk de Veranda en Stadiondriehoek/stationsomgeving Hillesluis, geen onderdeel van de voorliggende grondexploitatie. Deze deelgebieden zullen, als er meer duidelijkheid over de plannen is en deze uitgewerkt genoeg zijn, als aparte losse grondexploitaties ter besluitvorming worden aangeboden. Hierdoor zullen de financiële effecten gescheiden blijven en beter inzichtelijk zijn voor de raad.

Tevens wordt met dit amendement aan het college de opdracht gegeven om de toelichting op de Grondexploitatie Herziening Feyenoord City (DGE-8937700- Feyenoord City) overeenkomstig dit amendement aan te passen. Hierdoor zal de toelichting conform de met dit amendement voorgestelde wijziging worden aangepast.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk). Ja dank u wel voorzitter. Wij hebben één motie die we willen intrekken, waarbij we op een later moment een geüpgradede versie gaan indienen. Dat is de motie over het parkeren. Die trekken we op dit moment terug. Dank.

De **VOORZITTER**. Heeft u toevallig een nummer voor mij? Anders gaan we even kijken, de motie van DENK inzake parkeren. Is dat motie 3A? Ik ga toch maar even kijken voor de zekerheid. Dat is de motie 'Maak parkeren in Feyenoord City OV-proof'. Die wordt ingetrokken en op een later tijdstip ingediend. Ik neem aan dat u niet vandaag bedoelt.

De heer **DAHOE** (denk). Nee, bij het ambitiedocument.

De **VOORZITTER**. Verder in de tijd.

De heer **DAHOE** (denk). Ja, dank u wel.

De **VOORZITTER**. De motie 'Maak parkeren in Feyenoord City OV-proof' is ingetrokken. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u wel voorzitter. Wij hebben ook een nieuwe motie, maar voordat ik die indien pak ik ook gelijk even mijn tweede termijn erbij, dat is denk ik wel zo...

De **VOORZITTER**. We zijn in de tweede termijn.

De heer **TAK** (pvda). Excuus, inderdaad voorzitter, dank u wel. Gelukkig is mijn collega Engberts nog wel scherp na de lunch. Ik heb een aangepaste versie van een eerder ingediende motie, maar die zal ik zo indienen. Maar ik ga eerst even kort een tweede termijn doen. We hebben een drietal moties ingediend waarvan dus één in een nieuwe versie die zo meteen nog wordt ingediend. En als die drie moties het halen, waarvan dus het uitgangspunt is dat we willen dat mensen op Zuid versneld in een sociale huurwoning komen, dat er meer sociale huurwoningen komen en dat mensen die op Zuid wonen ook echt voorrang krijgen, als die moties het halen, dan zullen wij vandaag ook voor de

voorliggende raadsvoorstellen stemmen. Zoals de PvdA eigenlijk vanaf het begin af aan heeft gezegd staat voor ons voorop dat Zuid erop vooruit moet kunnen. In alle eerlijkheid is mijn fractie niet overtuigd dat de geluidsdeal per se op deze manier nodig is. De vraag die ik stelde over Eindhoven blijft wat mij betreft nog steeds overeind staan, maar dat neemt niet weg dat er bijna 10.000 woningen komen op die plek en vooral ook het feit, als we het geld dat we besparen met deze geluidsdeal voor een deel kunnen inzetten voor meer sociale huur op die plek dan weegt dat voor onze fractie uiteraard zwaarder. En ik heb dus een iets aangepaste motie en in het dictum heb ik 'de eventuele meeropbrengsten', omdat natuurlijk, mochten daar tegenvallers zijn dan moeten we daar natuurlijk rekening mee houden. Maar in ieder geval zullen de meeropbrengsten worden aangewend voor ook nog additionele sociale huurwoningen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Tak heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8A. Honderden sociale huurwoningen erbij op Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0.';

constaterende dat:

- het doel van de gebiedsontwikkeling in Rotterdam-Zuid het bouwen van betaalbare woningen is;
- met de geluidsdeal die met Stadion de Kuip is afgesloten om concerten af te kopen ruim € 12 miljoen mee gemoeid is, dat indirect weer voor het grootste deel terugvloeit naar de gemeentelijke kas;

overwegende dat:

- dit bedrag ingezet kan en moet worden voor het realiseren van meer sociale huurwoningen in het gebied van Feyenoord City 2.0;
- een aantal plannen in verschillende deelgebieden al vastgesteld is en dat hier de percentages voor de bouw van sociale woningen niet meer gehaald kunnen worden;

draagt het college op:

- om in Stadionpark van Feyenoord City 2.0 minimaal 100 sociale huurwoningen toe te voegen aan het programma door er 100 uit het hoge en topsegment te onttrekken;
- de eventuele meeropbrengsten van de bij het Masterplan Feyenoord City betrokken grexten, als gevolg van de geluidsdeal, te gebruiken om een tot aanvullende 100 sociale huurwoningen mogelijk te maken binnen de grex;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, D.P.A. Tak, M.H. Biljoen, M. Verhoef, V.A. Bruin, T. Kind en M.R. van Campenhout

De motie is voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wie mag ik verder het woord geven? Mijnheer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr). Dank u wel voorzitter. Zoals aangekondigd hierbij de aangepaste motie, waarbij helaas twee van de dictums waren weggefallen, dus misschien kan de wethouder er nog wat over zeggen.

De **VOORZITTER**. De heer Verhoef heeft de volgende motie ingediend.

Motie 14A. Goedkoper bouwen is betaalbaar wonen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het masterplan Feyenoord City 2.0;

constaterende dat:

- er in het coalitieakkoord "Eén Stad" tot en met 2025 een segmentatie is afgesproken van 20% in het sociaal segment, 35% in het middensegment, 30% in het hoger segment en 15% in het topsegment;
- hiernaast in het coalitieakkoord wordt vermeld: Wij starten nu al de voorbereidingen zodat we vanaf 2026 als volgt kunnen bouwen: 25% in het sociaal segment, 40% in het middensegment, 20% in het hoger segment en 15% in het topsegment;

overwegende dat:

- de woningen in het Feyenoord City en Feijenoord XL plangebied goedkoper kunnen worden gebouwd als de geluidsruijnte van Stadion N.V. wordt afgekocht;
- deze "winst" ten goede moet komen van de Rotterdammers die op zoek zijn naar een betaalbare woning;
- de woningen in het middensegment ruimte moeten bieden aan onze Rotterdamse politieagenten, leraren en verpleegkundigen etc.;
- de ontwikkelingen in het Feyenoord City en Feijenoord XL plangebied van grote toegevoegde waarde zijn voor de gebieden IJsselmonde en Feijenoord;
- het voor deze gebieden van groot belang is dat de huidige bewoners ook een betaalbare nieuwe woning kunnen vinden in de te ontwikkelen woningbouw in IJsselmonde en Feijenoord in het kader van Feyenoord City en Feijenoord XL;

verzoekt het college:

- er zorg voor te dragen dat de afgesproken segmentatie van 25% in het sociaal segment, 40% in het middensegment, 20% in het hoger segment en 15% in het topsegment, zal worden gerealiseerd in de deelgebieden Stadiondriehoek, Veranda en Feijenoord XL;
- hierbij te streven naar meer prijsdifferentiatie binnen het middensegment;
- hierover bij toekomstige gebiedsambitiedocumenten binnen het Feyenoord Citygebied terug te koppelen aan de raad;

w.g. M. Verhoef, G.J. Engberts en D.P.A. Tak

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wie mag ik verder het woord geven? Nog steeds in de tweede termijn. Moties wijzigen, moties wijzigen, het kan allemaal nu nog in de vergadering. Ik ga zo naar de wethouder. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, als u laat bent dan weet u het niet, nee. Gaat uw gang.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter dank u wel. Ik zal zorgen dat ik de volgende keer op tijd ben. Als ik zelf uw plaatsvervanger ben dan probeer ik daar ook altijd strak op te sturen, dus het is natuurlijk helemaal niet goed als ik dat nu niet doe. Maar voor de tweede termijn. Wij hebben de beantwoording van de wethouder gehoord. Wij hebben onze twijfels geuit, wij hebben ook geuit dat voor ons het bouwen van betaalbare woningen, zeker met de moties die er nu liggen en die ook door de wethouder omarmd zijn, voor een surplus aan sociale woningen voor het betaalbaarder in het lage segment van middenhuur zaken te regelen, denken wij dat het toch nodig en belangrijk is voor de ontwikkeling van Zuid om voor dit plan te gaan stemmen. Wel met gelukkig ook de toezegging van de wethouder dat er strak naar ons gecommuniceerd wordt ook over hoe we die financiën op een goede manier borgen. Wij vinden het echt belangrijk dat de rekening bij de ontwikkelende partijen ligt en dat wij onze publieke taak als overheid en als GroenLinks ook richten op het bouwen van betaalbare woningen, het vergroenen van Rotterdam-Zuid, het verbeteren van de mobiliteit op Zuid, want dat zien wij als onze publieke taak. Daarom willen wij nu die stap naar voren zetten om dat ook mede te dragen.

De **VOORZITTER**. Dank. Nog altijd in de tweede termijn. Wie mag ik het woord geven? Wethouder, een aantal gewijzigde moties en hier en daar een opmerking.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel en ook moet ik toch van mijn kant zeggen dat ik heel blij ben om te horen dat er zo'n steun is voor het plan ongeacht dat mensen nog wat vraagtekens hebben van: hoe zit die deal nu precies? Maar dit is echt wat we willen realiseren voor Rotterdam-Zuid, zo'n ontzettend mooie gebiedsontwikkeling van wonen, groen, OV, werk en ontmoeten, om ook dat soort zaken hier in Rotterdam-Zuid heel goed een mooie impuls te geven. Een reactie op een aantal zaken. Het amendement van Leefbaar Rotterdam. U zegt dat het echt op verzoek is van de griffie. Ik heb niet heel snel het verschil kunnen zien tussen de eerste en de tweede, maar als het op verzoek van

de griffie is dan ga ik ervan uit dat het echt een administratieve zaak is, dus dan is het wat mij betreft natuurlijk akkoord. Dan motie 8A van PvdA en GroenLinks 'Honderden sociale huurwoningen erbij', om daarin de eventuele meeropbrengsten, dus die zinsnede is op die manier gewijzigd en daarmee kan ik zeggen dat wij hier goed mee uit de voeten kunnen, dus oordeel raad. Wij voeren dat graag uit. Dan de motie van Leefbaar Rotterdam en de PvdA, 'Goedkoper bouwen is betaalbaar wonen'. Daarvoor zegt u ook te streven naar meer prijsdifferentiatie in het middensegment. Dat snap ik helemaal. Dat is echt een wens die er is voor heel veel mensen op Zuid, om daar te kunnen wonen. Maar dat het middensegment vaak toch wat hoger in de bandbreedte zit, en hiermee dus opgeroepen wordt om dat wat lager te doen. Dat kan ik goed uitvoeren, dat heb ik al aangegeven in de eerste termijn, dus oordeel raad wat mij betreft. Dat was het volgens mij.

De **VOORZITTER**. Ik check nog één keer of alle vragen zo van een antwoord zijn voorzien en of alle moties van advies zijn voorzien. Dat is het geval. Eenmaal, andermaal, dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af.

7. TWEEMINUTENDEBATTEN

7.4 *Subsidieregeling informele leerondersteuning*

Dit agendapunt wordt doorgeschoven naar de gemeenteraad van 9 en 11 juli 2024.

7.5 *Voortgangsrapportage armoede en schulden 2024*

De **VOORZITTER**. We gaan nu naar agendapunt 7.5. Dat heeft te maken met uw verzoeken om 7.1 en 7.2 wat later vanmiddag te doen, dus dan is de eerstvolgende op de agenda 7.5, Voortgangsrapportage armoede en schulden 2024. Ik zie de wethouder binnenkomen, heel fijn, hartelijk welkom mevrouw Mohamed-Hoesein. Wie mag ik het woord geven bij dit onderwerp? Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Dank voorzitter. Het commissiedebat opende ik met de woorden van Tim 'S Jongers over de kloof tussen arm en rijk, en dat is er een van begrip. We begrijpen elkaar niet meer. De mensen die beslissen staan te ver weg van de realiteit van heel veel Rotterdammers, van wat het betekent om van dag tot dag te moeten overleven in plaats van gewoon te mogen leven. Voorzitter, in de commissie heb ik ook benadrukt dat de stukken te laat of helemaal niet zijn gekomen en raadsleden kunnen zo niet goed hun taak uitoefenen. Zo gaan we de onderwerpen schuldenindustrie en vroegsignalering dan ook nog een andere keer bespreken. Voorzitter, het college wil het vertrouwen in de gemeente vergroten en wil dat Rotterdammers maximaal gebruikmaken van de regelingen waar we recht op hebben. En we helpen de gemeente dan ook graag op weg met drie onderzoeksmoties. De eerste, kan een menselijke loods de Rotterdammers door onze bureaucratie heen loodsen? Iemand die naast je staat en desnoods met jou van het kastje naar de muur gaat. En de tweede motie, kunnen we de bewijslast omdraaien van de complexe gemeentelijke regelingen? De derde motie tot slot gaat over jongeren. Want uit de MER, de rapportage, blijkt dat de enige groep die niet kan rondkomen de zelfstandig wonende jongeren tot 21 jaar zijn die niet op de onderhoudsplicht van hun ouders kunnen terugvallen. Er is meer nodig om deze groep kwetsbare Rotterdammers meer perspectief te bieden. Ook tekenen we mee op moties van andere partijen. En voorzitter, ik wil ook de raadsleden en vooral de coalitiepartijen DENK, D66, VVD en Leefbaar Rotterdam echt verzoeken om serieus naar onze drie moties te kijken. Het gaat hier om drie onderzoeksmoties, nogmaals onderzoeksmoties, die ook nog eens in lijn zijn met de ambities van het college. En ik zou het echt heel flauw vinden als u deze weg stemt. Dank.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Wij loodsen jou door onze jungle heen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van 'Voortgangsrapportage armoede en schulden 2024;

constaterende dat:

- het college ambieert het vertrouwen in de gemeente te vergroten;

- het college ambieert dat Rotterdammers gebruik maken van de regelingen waar ze recht op hebben;

overwegende dat:

- initiatieven zoals promoteams en een aanvraagmodule de drempel tot hulp verlagen;
- het wantrouwen en de lokettenjungle de toegang tot hulp blijven belemmeren en fundamentele veranderingen nodig zijn;
- de complexiteit mede veroorzaakt wordt door de hoeveelheid aan regelingen en de verschillende definities van bijvoorbeeld "inkomen";
- effectieve ondersteuning kan vragen om de menselijke maat en om iemand die de gemeentelijke regelingen goed kent, zoals een "loods", die de Rotterdammers aan de hand neemt en samen met hen het hele proces doorloopt, van begin tot eind, en die werkt volgens de 1Gezin1Plan aanpak, kan voldoen aan het bieden van effectieve ondersteuning;
- de menselijke loods sterk kan bijdragen aan de ambities van het college om te werken aan het vertrouwen en om Rotterdammers maximaal gebruik te laten maken van regelingen;

verzoekt het college:

- om te onderzoeken of de menselijke loods kan bijdragen aan het vergroten van het vertrouwen in de gemeente en zo aan het effectiever aanvragen van regelingen waar we recht op hebben;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, M.Y. Morkoç, T. Kind en S. van de Peppel

Motie 2. Omkering bewijslast als je echt wil dat Rotterdammers maximaal gebruik maken van de regelingen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van 'Voortgangsrapportage armoede en schulden 2024';

constaterende dat:

- het college ambieert het vertrouwen in de gemeente te vergroten;
- het college ambieert dat Rotterdammers gebruik maken van de regelingen waar ze recht op hebben;

overwegende dat:

- initiatieven zoals promoteams en een aanvraagmodule de drempel tot hulp verlagen;
- het wantrouwen en de lokettenjungle de toegang tot hulp blijven belemmeren en fundamentele veranderingen nodig zijn;
- de complexiteit mede veroorzaakt wordt door de hoeveelheid aan regelingen en de verschillende definities van bijvoorbeeld "inkomen";
- de complexiteit van de regelingen zeker niet te wijten is aan de Rotterdammer;
- desondanks het risico en de bewijslast voor het correct aanvragen van gemeentelijke hulp bij de Rotterdammer ligt;

verzoekt het college:

- om te onderzoeken of de gemeente de bewijslast voor het aanvragen van regelingen kan omkeren en zelf het risico te dragen door als gemeente zelf ervoor op te draaien als Rotterdammers verdwalen in de lokettenjungle en regelingen verkeerd aanvragen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, M.Y. Morkoç, T. Kind en S. van de Peppel

Motie 3. Onze jongeren verdienen onze aandacht

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van 'Voortgangsrapportage armoede en schulden 2024';

constaterende dat:

- volgens de Minima Effect Rapportage 2024 bijna alle onderzochte huishoudtypen er in 2024 in meer of mindere mate op vooruit gaan ten opzichte van 2023;
- de enige groep die op basis van de MER niet voldoende rond kan komen, zelfstandig wonende jongeren tot 21 jaar zijn die niet op de onderhoudsplicht van hun ouders kunnen terugvallen;
- de lopende 4-jarige leerstoel Kinderarmoede wordt uitgevoerd door de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Hogeschool Rotterdam;
- de eerste onderzoeksresultaten en aanbevelingen voor de gemeente volgen begin 2025;

overwegende dat:

- de MER de kanttekening maakt dat alleen het rijk dit tekort kan aanpakken omdat het rijk gaat over inkomensbeleid;
- we als volwassenen de gezamenlijke en gedeelde verantwoordelijkheid dragen voor de kinderen in onze samenleving;
- jongeren vaker buiten de boot vallen van regelingen;
- het Armoedefonds bedoeld is voor kinderen t/m 18 jaar;
- het Kinderarmoede-onderzoek gericht is op kinderen en de eerste resultaten pas volgend jaar bekend zijn;
- de jongeren van vandaag de kinderen van gisteren zijn;
- het perspectief van onze jongeren een directe doorkijk is naar de toekomst van onze samenleving;

verzoekt het college:

- om te onderzoeken in hoeverre aanvullende, eventueel tussentijdse, maatregelen mogelijk zijn om deze groep jonge kwetsbare Rotterdammers een beter perspectief in onze stad te bieden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, M.Y. Morkoç, T. Kind en S. van de Peppel

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Geen enkel leven voegt zich naar de mediaan van een statistisch model. Dat zijn de wijze woorden van koning Willem-Alexander. Achter de zogenaamde gemiddelden, achter de cijfers, achter de rekenkundige modellen gaan mensenlevens schuil. Mensen, van jong tot oud, die op standje overleven staan omdat men worstelt met het veelkoppige monster armoede. Ik ga vandaag dan ook pleiten om verder te kijken dan alleen maar naar gemiddelden. Alhoewel een nuttige indicatie gaat hier een hele wereld achter schuil met echte mensen en situaties die ver van dit gemiddelde afstaan. De gemiddelde Rotterdammer bestaat niet en burgers herkennen zich vaak niet in een koud gemiddelde. Rotterdam is divers. De problematiek is divers. En het is belangrijk dat onze indicatoren hier meer rekening mee gaan houden. Daarom dienen wij na de bijdrage de motie 'Datagedreven armoedebudget uitgeven' in, zodat we kunnen checken of we onze middelen wel effectief inzetten. Komt het wel bij de juiste Rotterdamse huishoudens terecht? Zijn dat nu de huishoudens die het echt nodig hebben? En om te illustreren wat dat voor ons beleid kan betekenen het volgende voorbeeld met zo dadelijk bijbehorende motie. We zien in het rapport van het Nibud dat jongeren van 18 tot en met 21 jaar structureel maandelijks tekortkomen in bepaalde financiële situaties, voornamelijk wanneer zij niet kunnen terugvallen op de onderhoudsplicht van de ouders. Dit betekent dat zij een doelgroep zijn die juist onze aandacht vraagt en wij bieden hiervoor te weinig aan naast het ... dat alsnog niet het gewenste effect oplevert. Zolang onze eigen medewerkers jongeren in een precaire financiële situatie adviseren om in te schrijven bij een opleiding, om zo aanspraak te kunnen maken op een bijdrage van DUO, let wel: een schuld, is het eind van bestaansonzekerheid zoek. Dit zijn onze aankomende leerkrachten, zorgmedewerkers, havenarbeiders. We roepen hard dat we ze nodig hebben, maar we laten ze gewoon keihard vallen. Hierbij dienen we een oplossing in, 'Jongerentegoed, hoe je bestaanszekerheid beïnvloedt', die meteen illustreert wat onze eerste motie kan betekenen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Datagedreven armoedebudget uitgeven

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van de monitor Armoede en schuldhulpverlening;

constaterende dat:

- er data beschikbaar zijn vanuit het CBS, het onderzoek van het Nibud, Rapport Update Minima-effectrapportage en lokaal geïnitieerde onderzoeken;
- deze data overgenomen worden in de monitor Armoede en schuldhulpverlening;
- deze data effectiever ingezet kunnen worden wanneer men de data analyseert;
- de gemeente beperkte financiële middelen heeft om in te zetten;

overwegende dat:

- een datagedreven analyse een ondergrond kan zijn om de financiële middelen effectief in te zetten;
- we krijgen wat we kregen als we doen wat we deden; in dit geval laten de data zien dat er een stabiel gemiddelde is vanaf 2015;
- wanneer we een data-analyse maken, we kunnen checken of we onze ingezette middelen effectief inzetten;
- wanneer we een data-analyse maken, we kunnen checken of we wel echt de huishoudens bereiken die het het hardst nodig hebben;

verzoekt het college:

- de beschikbare data te analyseren en duiden in meer dan een maatstaf dan één gemiddelde (mediaan);
- door daarnaast inzicht te geven in de spreiding rond dit gemiddelde, zoals in zogenaamde boxplots;
- de gemiddelden en spreiding uit te splitsen naar verschillende huishoudtypes voor zover bekend zoals naar inkomensbron, inkomenshoogte, alleenstaande versus paren, gezinnen met en zonder kinderen, gezinnen onder en boven de AOW-leeftijd; zie de 10 gedefinieerde huishoudtypes door het Nibud;
- en dit te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel, S. Reitema, M.R. van Campenhout en M.Y. Morkoç

Motie 5. Jongerentegoed, hoe je bestaanszekerheid beïnvloedt

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van de monitor Armoede en schuldhulpverlening;

constaterende dat:

- Rotterdam op dit moment inkomensondersteuning biedt aan gezinnen met kinderen (het Jeugdtegoed) en gepensioneerden (het AOW-tegoed) met een minimuminkomen;
- uit de Minima-effectrapportage van het Nibud blijkt dat deze groepen relatief gezien positievere bestedingsruimtes hebben dan andere minimumgezinnen;

Tabel 2: Overzicht saldo inkomsten min uitgaven per maand, inclusief IT

Huishoudtype	100	110	120	130
01. alleenstaande tot AOW-leeftijd	97	120	249	298
02. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd	383	402	508	517
03. paar tot AOW-leeftijd zonder kinderen	50	112	239	224
04. paar vanaf AOW-leeftijd zonder kinderen	385	416	498	534
05. eenoudergezin met 2 jonge kinderen	480	480	544	593
06. eenoudergezin met 2 oudere kinderen	368	396	502	551
07. paar met 2 jonge kinderen	243	303	404	382
08. paar met 2 oudere kinderen	154	214	341	328
09. alleenstaande onder AOW-leeftijd met zorg	96	119	182	213
10. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd met zorg	395	414	455	374

voorts constaterende dat:

- jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 21 jaar zelfs een fors negatieve bestedingsruimte hebben;

Tabel 4: Overzicht saldo inkomsten min uitgaven per maand, zelfstandig wonende 18-jarige

18-jarige	bijstand	minimumloon	studiefinanciering
Netto besteedbaar inkomen ^a	787	1585	1314
Totaal uitgaven	1574	1643	1750
Saldo inkomsten min uitgaven	-787	-58	-436

overwegende dat:

- de budgetten voor inkomensondersteuning in Rotterdam effectiever ingezet kunnen worden, wanneer er meer datagedreven naar de inkomenspositie van verschillende typen huishoudens gekeken wordt;
- de gemeente financiële middelen heeft die ze in kan zetten om de bestaansonzekerheid die jongeren van 18 tot en met 21 jaar opbouwen zonder financieel vangnet van hun ouders te verkleinen;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden tot een Jongerentegoed te verkennen en nader uit te werken gelijkend aan het Jeugdtegoed;
- in dit tegoed rekening te houden en als voorwaarde te stellen:
 - jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 21 jaar zijn en zelfstandig wonen en niet kunnen terugvallen op de onderhoudsplicht van hun ouders;
 - jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 21 jaar die gebruik moeten maken van de bijstand of een ander laag inkomen hebben, gedefinieerd als lager dan 130% van het geldende sociaal minimum;
- verschillende opties uit te werken voor de dekking van de kosten van dit Jongerentegoed, waaronder een herverdeling van budgetten tussen AOW-tegoed, Jeugdtegoed en het Jongerentegoed, zodat de maandelijkse bestedingsruimte eerlijker verdeeld is tussen deze groepen;
- het Nibud vragen om deze opties door te rekenen op de gevolgen voor de maandelijkse bestedingsruimte van deze groepen;
- de gemeenteraad hier voor de bespreking van de begroting over te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel, S. Reitema, M.R. van Campenhout en M.Y. Morkoç

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wie mag ik het woord geven? Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank u wel voorzitter. Ik ga geen moties indienen maar ik zou nog wel een vraag willen stellen aan de wethouder en dat gaat over het jongeren-en-schuldenplan, dat we heel recent kregen. Ik heb even overwogen: moeten we niet een regulier debat gaan voeren, want ik heb veel vragen. Maar dat was allemaal last minute informatie voor mij, en ik dacht: dat gaan we maar niet doen. Dus ik laat het bij een enkele vraag en ik vertrouw erop dat er nog een moment komt dat we dit kunnen bediscussiëren, bedebatteren. Het gaat over het volgende. Het Perspectieffonds is natuurlijk ongeveer een jaar geleden gestopt door dit college. Dat betekent dat een groep jongeren die lage aflossingscapaciteit hebben maar wel problematische schulden, dat instrument niet meer krijgen. Nu is mijn vraag eigenlijk, want met JES zie ik dat er nu wel een instrument komt, maar voor een kleinere doelgroep. Zo lees ik dat in de stukken. Maar de groep die nu dus niet bediend wordt maar wel onder die oorspronkelijke doelgroep valt, raakt die niet uit beeld en gaat de wethouder ook blijven onderzoeken of voor deze doelgroep er ook extra instrumenten komen om deze groep wel te helpen? Dat eigenlijk omdat ook de wethouder van toen heeft gezegd: die totale doelgroep mag niet tussen wal en schip vallen. Dus vandaar mijn vraag of die belofte ook gestand wordt gedaan.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, we hebben het vaker helaas nog over armoede in de stad. En armoede is een veelkoppig monster, met veel oorzaken en veel gevolgen. Je bent arm omdat je verslaafd bent, je bent verslaafd omdat je arm bent en noem allemaal maar op. We hebben het er in de commissie uitgebreid over gehad. Dit is een voortgangsrapportage. De wethouder weet dat er een deltaplan tegen armoede in de maak is, samen met de wijkraden, met allerlei bewoners in de stad, onder leiding van Warm Rotterdam. We hebben het er in de commissie ook over gehad, mijn vraag is een beetje, we hebben nu de Voorjaarsnota. Dat deltaplan wordt nu overal in de stad besproken. In de zomer gaan uw ambtenaren weer de begroting maken. Kunnen we iets van dat deltaplan al terugzien in de begroting 2025, die u in september presenteert en die wij in november gaan vaststellen, of kunnen we daar op een of andere manier samen met uw ambtenaren wat organisatorische boost aan geven zodat het deltaplan er ook komt, dat gedragen wordt door alle bewoners in deze stad?

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere sprekers? Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik val vandaag even in voor mijn collega-raadslid Vlieger en ik heb ook van haar een tekst ontvangen. Vijf keer een uitverkocht Ahoy, dat is hoeveel mensen er in Rotterdam leven in armoede, of tenminste, dat is hoeveel mensen er onder de 110% van het wettelijk sociaal minimum leven. Het totaal aantal mensen dat niet mee kan doen in onze samenleving en moeite heeft met rondkomen is vele malen groter. Uit rapportages valt te lezen dat we er duidelijk nog lang niet zijn om deze groep mensen weer mee te laten doen in de samenleving. De grootste zorg ligt bij de groep jongeren die geen ondersteuning van hun ouders of verzorgers kunnen krijgen. Hun inkomen is laag, ze kunnen bijna nergens aanspraak op maken en als ze ergens recht op hebben vragen ze het vaak niet aan. De jongeren van nu, de volwassenen van de toekomst. We steunen dan ook van harte de moties van PvdA en D66 om voor deze groep op te komen en ze te helpen, maar de cijfers die we krijgen zijn gebaseerd op een schijnrealiteit. De cijfers gaan uit van een sprookjesscenario, dat een persoon in armoede alle regelingen waar deze recht op heeft aanvraagt en geen onverwachte, onvermijdelijke hoge rekeningen heeft, zoals hoge huur of hoge energierekening. Dit geeft een slecht beeld van de werkelijkheid. Daarom dienen wij deze motie in, met de oproep om te onderzoeken hoe we bij de volgende MER een meer representatieve rekenmethode kunnen gebruiken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Een realistisch beeld maakt realistisch beleid

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van agendapunt 7.5 Voortgangsrapportage armoede en schulden 2024;

constaterende dat:

- de Minima Effect Rapportage (MER) een onderdeel is van de jaarlijkse Voortgangsrapportage van het beleidskader armoede en schulden;
- de hoogte van aanvullende inkomensondersteuning wordt gebaseerd en bijgestuurd op de uitkomsten van de MER;

overwegende dat:

- de resultaten binnen de huidige MER voortkomen uit een te simplistische rekenmethode waarbij wordt uitgegaan van dat men zeer goed met geld kan omgaan, dat men alle inkomensondersteuning aanvraagt waar men recht op heeft en dat men niet of zeer beperkt te maken heeft met onvermijdbare uitgaven zoals een hogere huur of hoge energiekosten;
- mensen die (langdurig) in armoede leven door de effecten van deze armoede aantoonbaar en buiten hun schuld om minder goed in staat zijn zeer goed met geld om te gaan;
- uit de Voortgangsrapportage armoede en schulden blijkt dat het aanvragen van alle inkomensondersteuning waar men recht op heeft in het merendeel van de gevallen niet lukt/gebeurt;
- het onmogelijk is zeer beperkt te maken te hebben met persoonlijk onvermijdbare uitgaven zoals een hoge huur en/of hoge energierekening, zeker in Rotterdam;
- deze rekenmethode derhalve een onrealistisch beeld van de financiële situatie van mensen in armoede laat zien;

- een onrealistisch beeld in de MER leidt tot onrealistische besluitvorming inzake de aanvullende inkomensondersteuning;
- reeds door Nibud, CBS en SCP wordt onderzocht hoe de rekenmethode die gebruikt wordt voor het berekenen van maandsaldo, naar huishoudtype verbeterd kan worden;

verzoekt het college:

- vanaf de volgende Voortgangsrapportage armoede en schulden, in samenspraak met het Nibud een MER aan te bieden waarbij de gebruikte rekenmethode zo veel mogelijk representatief is voor de werkelijkheid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, S. Reitema en T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, we hebben een goed debat gehad met elkaar in de commissie en de Minima-effectrapportage van het Nibud vind ik echt een bron van nuttige informatie. Ik kijk reikhalzend uit naar de inventarisatie die de wethouder gaat maken over de verschillende regelingen die we hebben in Rotterdam en welke inkomenseisen we daaraan stellen. Ik ben blij dat de wethouder heeft toegezegd dat ze daar ook het advies van het Nibud in gaat meenemen. Ik had een motie in voorbereiding om een klantreis te maken van het proces dat iemand doorloopt in de schuldhelpverlening, maar ik heb begrepen dat daar ook reeds aan wordt gewerkt, dus ik kijk daar ook naar uit. Dan nog twee andere zaken. Dat is namelijk allereerst dat uit die rapportage van het Nibud blijkt dat wat een zelfstandig wonende jongere nu ook doet, studeren, werken of een bijstandsuitkering ontvangen, dat ze niet kunnen rondkomen. De een wat beter dan de ander in die situaties, maar ze kunnen per definitie niet rondkomen. En er is een groep jongeren in Rotterdam die nu eenmaal niet kan terugvallen op de onderhoudsplicht van hun ouders, omdat die ouders ook in armoede leven, chronisch ziek zijn of er andere zaken spelen. Om die reden heb ik een motie, samen met GroenLinks en de PvdA, om in ieder geval te onderzoeken wat we voor deze jongeren zouden kunnen doen. En ik ben heel erg benieuwd wat daar uit gaat komen. En daarnaast is men bezig met een aanvraagmodule, om ervoor te zorgen dat eigenlijk die sprookjeswereld iets meer dichterbij gaat komen, want we willen namelijk dat iedereen gewoon een beroep doet op de regelingen waar ze recht op hebben. En wat daar essentieel in is, wat ons betreft, is ook dat je dan gebruikmaakt van alle landelijke inkomensondersteunende regelingen die er zijn, bijvoorbeeld de AIO of de zorgtoeslag. Ik zou dus heel graag op lange termijn willen zien dat ook die landelijke regelingen met een bepaalde knop of iets in die richting in de adviesmodule komen. Daarom heb ik een motie samen met GroenLinks, PvdA en DENK.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 7. Geef een stem aan jongeren tussen wal en schip

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van agendapunt 7.5 Voortgangsrapportage armoede en schulden 2024;

constaterende dat:

- uit de update Minima-effectrapportage (MER) 2024 van het Nibud blijkt dat zelfstandig wonende jongeren die niet kunnen terugvallen op de onderhoudsplicht van de ouders, in alle drie de onderzochte scenario's (ontvangen van bijstand, werken tegen minimumloon en ontvangen van studiefinanciering) niet kunnen rondkomen;
- in de MER wordt geconstateerd dat zelfstandig wonende jongeren tot 21 jaar die niet op de onderhoudsplicht van hun ouders kunnen terugvallen de afgelopen jaren niet konden rondkomen;
- deze doelgroep zelfs met de aanvullende bijzondere bijstand voor levensonderhoud niet kan rondkomen;
- diverse gemeenten experimenteren met een andere aanpak om armoede en schulden bij jongeren tegen te gaan dan wel te mitigeren, bijvoorbeeld door schuldaflossing door een maatschappelijke

tegenprestatie in Arnhem¹ en Helmond², of door het tijdelijk voorzien van een basisinkomen in Eindhoven³;

overwegende dat:

- het schrijnend is dat zelfstandig wonende Rotterdammers tot 21 jaar, die niet kunnen terugvallen op de onderhoudsplicht van de ouders, niet kunnen rondkomen, en deze groep vaak tussen wal en schip valt als het aankomt op gemeentelijke regelingen;
- het rijk verantwoordelijkheid draagt voor inkomensbeleid, maar de gemeente geen afwachterende rol moet aannemen en ook zelf initiatieven kan optuigen om deze groep te ondersteunen, gezien het feit dat de doelgroep al meerdere jaren niet kan rondkomen en dit kan zorgen voor het ophopen van schulden en de daarbij horende verergering van persoonlijke problemen én gemeentelijke kosten;
- deze groep jongeren een stem heeft, maar deze onvoldoende wordt gehoord;

verzoekt het college:

- de inzichten van de behoeften van zelfstandig wonende Rotterdammers tot 21 jaar die niet op de onderhoudsplicht van hun ouders kunnen terugvallen te gebruiken als basis voor het onderzoeken van creatieve mogelijkheden binnen het armoededomein om deze jongeren vanuit de gemeente te ondersteunen en hier ook de inzichten van andere gemeenten zoals Groningen, Venlo, Eindhoven, Arnhem en Helmond te betrekken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen, M.Y. Morkoç en S. Reitema

¹ Moen, N. (2024). "Goed voorbeeld – Jongeren lossen schulden af door MDT", Gemeente.nu, <https://www.gemeente.nu/sociaal/goed-voorbeeld-arnhemse-jongeren-lossen-schulden-af-door-mdt/>. Geraadpleegd op 14 juni 2024.

² Plas, A. van der (2023). "Schulden van jongeren afgekocht voor een maatschappelijke tegenprestatie", Omroep Brabant, <https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/4386176/schulden-van-jongeren-afgekocht-voor-een-maatschappelijke-tegenprestatie>. Geraadpleegd op 14 juni 2024.

³ Velzen, J. van (2023). "Geef kwetsbare jongeren gratis geld en ze krijgen hun leven op de rit", Trouw, <https://www.trouw.nl/binnenland/geef-kwetsbare-jongeren-gratis-geld-en-ze-krijgen-hun-leven-op-de-rit-~bec4629c/>. Geraadpleegd op 14 juni 2024.

Motie 8. Echt álles op één plek

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van agendapunt 7.5 Voortgangsrapportage armoede en schulden 2024;

constaterende dat:

- de gemeente voornemens is, zoals te lezen in de Voortgangsrapportage armoede en schulden van mei 2024, een toegankelijke, digitale adviesmodule te ontwikkelen waar Rotterdammers kunnen inzien op welke gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen zij eventueel recht hebben;
- de landelijke overheid ook diverse inkomensondersteunende regelingen kent, zoals de aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO) en zorgtoeslag;

overwegende dat:

- het web van inkomensondersteunende maatregelen ingewikkeld is en het bouwen van een overzichtelijke adviesmodule daarom waardevol is;
- de diverse bestuurslagen van de Nederlandse overheid en de daarbij behorende inkomensondersteunende regelingen waar iemand mogelijk aanspraak op kan maken niet bijdragen aan duidelijkheid, en het goed is om echt álles op één plek te kunnen vinden voor een hulpvragende Rotterdammer;
- iemand die inkomensondersteunende regelingen behoeft zo goed mogelijk moet worden geholpen en het aanvragen van deze regelingen – of ze nu van de gemeente zijn of van het rijk – zo makkelijk mogelijk moet zijn;

verzoekt het college:

- in de te ontwikkelen advies- en aanvraagmodule op lange termijn te betrekken hoe ook landelijke inkomensvoorzieningen, bijvoorbeeld de AIO, een plek kunnen krijgen in de module zodat mensen eenvoudig de weg kunnen vinden naar zowel gemeentelijke als landelijke inkomensvoorzieningen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen, M.Y. Morkoç, S. Reitema en S. Soytekin

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. Momenteel staan we voor een cruciale uitdaging in de strijd tegen armoede in onze stad. Rotterdam is een stad van diversiteit en veerkracht, maar kampt met een groeiende kloof tussen arm en rijk en dit is onacceptabel en vraagt om een directe, krachtige inzet. Armoede is een realiteit van bijna 20% van onze inwoners en dit betekent dat duizenden gezinnen dagelijks worstelen om de eindjes aan elkaar te knopen. Dit met alle gevolgen van dien voor gezondheid, hun onderwijs en toekomstperspectieven. Deze factoren creëren een vicieuze cirkel, waaruit ontsnappen bijna onmogelijk is. Wij ondersteunen daarom de motie die we hebben ondertekend met de Partij voor de Dieren, want door anders te kijken naar deze problemen kunnen we de aanpak ook beter afstemmen voor de groepen die daarop een uitzondering vormen. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Ik heb een aantal vragen, geen moties naar aanleiding van het commissiedebat. We zien dat er op het gebied van het bereiken goede scores worden gehaald als het gaat om de ondersteunende regelingen die er zijn in Rotterdam. IIT blijft daar helaas achter, loopt zelfs terug. Daarbij wordt wel aangegeven het bereik te willen verhogen met een online adviesmodule, waarbij die Rotterdammers dus eenvoudig moeten zien waar ze aanspraak op kunnen maken. Alleen zie ik ook dat dit pas in 2025 eventueel gerealiseerd wordt. Het is al aangekondigd in 2023, zeg ik even uit mijn hoofd. Ik vind het wel heel erg lang duren. Dat is een van mijn zorgen. Dus kan het proces niet versneld worden? En wat gaat de wethouder dan in de tussentijd doen om het bereik van de IIT te verhogen? Dan nog een vraag over jongeren en schulden, JES, maar de heer Vonk was mij al deels voor, dus ik kan een groot gedeelte overslaan. Ik ga ervan uit dat dit nog uitgebreid terugkomt, dus ik denk dat ik die vragen dan bewaar voor later, want ik heb best wel wat inhoudelijke vragen over JES, maar die laat ik nu even gaan. Dan tot slot, in het rapport of een van de rapporten wordt aandacht gevraagd om voor volwassenen ook de sociale participatie te verhogen door bijvoorbeeld activiteiten toe te voegen et cetera, zodat je bijvoorbeeld ook kansen op de arbeidsmarkt kunt vergroten. En het Nibud-advies is om ook voor die inwoners, vanaf 18 jaar een vergoeding voor sociale participatie te verstrekken en ik ben benieuwd hoe de wethouder naar dit advies kijkt. Tot slot, in de brief geeft de wethouder aan dat Rotterdammers bij de Fietsbank Rotterdam met een inkomen van maximaal 130% gratis een tweedehands fiets kunnen krijgen. Dit is niet helemaal waar, want op dit moment is het alleen voor Charlois en Feijenoord. Ik heb daarvoor ook een motie ingediend, om meer fietsbanken te realiseren in Rotterdam, zodat meer Rotterdammers hier gebruik van kunnen maken. Die motie is nog niet afgedaan, dus ik zou de wethouder willen vragen om dit samen met waarschijnlijk de nieuwe wethouder, zeg ik dan even, zo snel mogelijk op te pakken. Ik wil dan ook graag weten op welke termijn ik daar een reactie van kan verwachten. Dank.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Dank u wel voorzitter. De Rotterdamse VVD ziet de voortgang die deze wethouder heeft geboekt op het thema armoede. Steeds meer Rotterdammers weten de weg naar grip op geldzaken te vinden en de Kredietbank en ook naar de schuldhulpverlening, dus daar worden stappen gemaakt. Maar voorzitter, wat in het debat blijft verbazen is hoe vaak de basis uit het oog wordt verloren. Want wat is nu de duurzame weg uit de armoede? Er wordt veel gesproken over hoe men in armoede belandt, hoe erg het allemaal is. Maar wat doen mensen die niet in armoede leven nu anders? En dat is één ding, en dat is werk. Werk is uiteindelijk de weg uit armoede en laten we die

feiten onder ogen zien. Bijna de helft van de Rotterdammers die onder 110% van het wettelijk sociaal minimum verdienen, ontvangt een bijstandsuitkering en slechts 1,7% van de werkenden leeft in armoede. En dat cijfer daalt al jaren, die 1,7%. Dat spreekt boekdelen hè. Werk is de sleutel voor armoedebestrijding en het college moet in dezen ook nadrukkelijk inzetten op het stimuleren van werkgelegenheid en economische zelfstandigheid. We zien dat wethouder Versnel daar grote stappen in zet, gezamenlijk met het hele college, maar wij vinden dat echt de kern. Werk is de weg uit armoede. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Dank u wel voorzitter. Van mijn kant twee punten, te beginnen met JES, jongeren en schulden. Dat plopte in de Voortgangsrapportage ineens op als een soort opvolger van het Jongerenperspectieffonds. Bij ons in de fractie krijgt een aantal mensen, onder wie de heer Roskam en ik een rolberoerte als het over het Jongerenperspectieffonds gaat. Het was wat ons betreft heel goed dat er een einde aan kwam en dat dreigt nu ineens een doorstart onder een andere naam te krijgen. Daar was wat onduidelijkheid over. In ieder geval dank voor de brief met de nadere toelichting die wij hebben kunnen krijgen daarover. Dat heeft een aantal zaken wat meer uitgeklaard. Bij mij blijft echter nog wel een bron van zorg de financiering daarvan. Kan de wethouder daar wat nader op ingaan? En het tweede, en dat is voor ons een heel essentieel punt, een van de belangrijkste bezwaren die wij tegen het Jongerenperspectieffonds hadden, was dat er ook schulden afgekocht werden door de gemeente van jongeren die gewoon verwijtbaar in de schulden waren beland. Jongeren die te belazerd waren om te werken en wel luxe producten willen. Wij vinden het voor deze uitvoering, daar is in de brief verder niets over terug te vinden, essentieel, en het is voor ons ook voorwaardelijk, dat daar een voorwaarde aan verbonden wordt dat jongeren die verwijtbaar in de schulden zijn beland, hier niet voor in aanmerking kunnen komen en al helemaal niet voor het afkopen van schulden. Daar komen we nog nader over te spreken, maar in ieder geval een primaire reactie hierop met begrip voor die voorwaarde. Dan de informele organisaties. Ik heb bij de behandeling van het beleidskader armoede in de raad vorig jaar een toezegging gekregen dat wij nadere informatie zouden krijgen of nadere kaders over de rol van informele organisaties, omdat dat een beetje onduidelijk bleef. Het was duidelijk dat daar meer geld naartoe ging, maar wat nu precies die rol werd, anders dan wat die was, bleef onduidelijk. We hebben die informatie niet voor de behandeling van de Voortgangsrapportage gekregen, waardoor er in de commissie opnieuw wat onduidelijkheid was. Dus ik wil eigenlijk graag in ieder geval van de wethouder klip-en-klaar horen dat de rol van informele organisaties door dit beleidskader niet anders is geworden dan wat die was, dus dat wij niet meer bevoegdheden en vrijheden geven aan informele organisaties als het gaat om het uitvoeren van gemeentelijk beleid. Dat is één. En twee, ik noemde al even de kaders en voorwaarden. Een bron van zorg, die die zorg bij ons eigenlijk nog verder versterkt, is de manier waarop met informele organisaties wordt omgegaan in het Crisisfonds. Het Crisisfonds wordt deze zomer geëvalueerd en daar komen we dus nog nader over te spreken, maar we zien daar dus bijvoorbeeld dat het ontzettend makkelijk is voor een informele organisatie, namelijk letterlijk op basis van een mailtje, om partner van de gemeente te worden en vervolgens geld van de gemeente te kunnen krijgen om dat verder te verstrekken, dus daar graag een reactie van de wethouder op en in ieder geval ook de garantie dat wat ons betreft dit nog niet een gesloten discussie is.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Voorzitter, een verhelderende vraag aan de heer Ceulemans, want ik merk wel dat er een soort obsessiviteit is op het moment dat het gaat om informele organisaties en dat er telkens weer diezelfde vraag wordt gesteld, terwijl het antwoord volgens mij ook vaak is gegeven. Er gaat niets veranderen, alleen krijgen ze wel meer de mogelijkheid om mensen beter te kunnen helpen. Dus ik begrijp niet zo goed waarom die xenofobe nekharen zeg maar overeind gaan staan op het moment dat we het hebben over informele organisaties.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nou, op het moment dat de heer Soytekin in paniek raakt en wild om zich heen gaat maaien als ik subsidienetwerkjes probeer bloot te leggen dan ben ik denk ik op het goede pad. Waar mijn vrees zit is dat er door de wethouder, Achbar was dat destijds, bij het vaststellen van het beleidskader in de gemeenteraad heel veel gezegd werd over informele organisaties. Die gingen

veel meer doen. Als ik dan doorvraag dan wordt het wat onrustiger en dan wordt er ineens gezegd dat er eigenlijk niets verandert behalve dan dat er meer geld bij is. Die onduidelijkheid blijft voortbestaan. Ik vind het essentieel dat wij als gemeente neutraal zijn en dat wij geen taken gaan uitbesteden aan informele organisaties en dat gaat in de praktijk met name om levensbeschouwelijke organisaties. Dat is essentieel en ik ga door tot ik daar duidelijkheid in heb, en ik ga ook net zo lang door tot ik voorkom dat hier een netwerk ontstaat van subsidies voor zulke organisaties.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Soytekin, u moet er even op letten dat dit geen debat is hè.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Nee, ik zal het ook heel kort houden. Want mijnheer Ceulemans geeft eigenlijk het antwoord op zijn eigen vraag in zijn eigen betoog, dat er namelijk inderdaad niets gaat veranderen, dat ze er geen extra taken bij krijgen. Dus ik snap niet zo goed waarom hij die vraag stelt. Misschien om mooie sier te maken, maar goed, dat is u wellicht gelukt.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik heb twee dingen gevraagd. Ik heb een garantie gevraagd van de wethouder hier ook vandaag in deze raad dat er niets verandert aan de rol van de informele organisaties en dat is een toezegging waar ik dan vervolgens dat heel duidelijk aan kan toetsen. En ten tweede heb ik gevraagd om kaders en voorwaarden voor wat betreft met welke organisatie we wel en niet in zee gaan. Dat kunnen in de praktijk organisaties zijn die er gedachtegoed op nahouden dat haaks staat op de uitgangspunten van de gemeente. Ik vind dat onwenselijk. En twee, ik heb een voorbeeld genoemd van een crisisfonds waar informele organisaties op basis van één mailtje tot een netwerk kunnen toetreden dat geld van de gemeente kan krijgen. Ik vind het ondoorzichtig, ik vind het heel risicovol en ik blijf het hier tig keer aankaarten hoe vaak u ook gaat staan.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. Gisteren hebben heel veel informele partijen hun inspraak kunnen doen over de manier waarop wij met subsidie omgaan. Mijn vraag aan u is eigenlijk hoe bezwaarlijk het is als wij informele partijen inzetten die het werk goedkoper kunnen doen, beter kunnen doen en altijd in contact staan met ons om het tot een goed eind te brengen. Wat is uw bezwaar daartegen?

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik heb in essentie helemaal niets tegen informele organisaties. Dat zou ook een heel raar standpunt zijn. Waar ik iets tegen heb is het risico dat de gemeente gemeentelijk beleid gaat uitbesteden aan informele organisaties en dan met name met een levensbeschouwelijk karakter, waar een exclusieve werking van uitgaat. Dat vind ik onwenselijk en dat is mijn punt.

De **VOORZITTER**. De vraag is helder, het antwoord ook duidelijk. Anderen nog in de eerste termijn? Nee? Wethouder.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Er zijn door de PvdA niet zozeer vragen gesteld als wel moties ingediend waarbij ik de moties dan ook als eerste wil langsaan voorzitter. Ik kijk dan naar de motie van de PvdA 'Wij loodsen jou door onze jungle heen'. Ja voorzitter, hoewel ik mij kan voorstellen dat wij heel graag zouden willen werken aan het creëren van een een-op-eenhulpverlening waarbij er een koppeling plaatsvindt tussen hulpverlener en hulpvrager en die continu de hulpvrager kan bijstaan. Ja voorzitter, wij zien dat wij met die opdracht al aan de gang zijn. En voorzitter, ik heb geprobeerd om dat ook middels de Voortgangsrapportage duidelijk te maken, dat wij van mening zijn dat er heel veel informele partijen zijn die fungeren als menselijke loods. We zien dat daarbij ook de welzijnspartners aan de slag zijn om mensen te kunnen doorverwijzen op het moment dat zij de behoefte signaleren. We zien dat er sociaal advocaten ingezet worden via de Vraagwijzer op het moment dat er vragen gesteld worden. Kortom voorzitter, de meerdere instrumenten die wij hebben, het inzetten van de promoteteams, het laagdrempelig maken van hulpverlening en het kunnen begeleiden maakt dat wij van mening zijn dat er op dit moment veel wordt ingezet en voldoende wordt ingezet om mensen te kunnen begeleiden bij het gebruikmaken van

in zijn algemeenheid regelingen waar ze recht op zouden kunnen hebben. Voorzitter, ik zal de motie dan ook ontraden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, dank voor de reactie, maar het antwoord van de wethouder toont eigenlijk ook aan waarom ik de motie indien. Heel veel partijen, er wordt ook gesproken over heel veel doorverwijzen, en dat is juist het probleem. Van het kastje naar de muur gestuurd worden. Wij zijn juist op zoek naar een vast iemand die gewoon met iemand door die jungle heengaat en dat is ook waarover de motie gaat.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk) (wethouder). Voorzitter, via het moment dat mensen zich bij de Vraagwijzer melden is er een aanspreekpunt en wordt iemand doorverwezen naar specifieke hulpverlening. Voorzitter, daar wordt gewerkt met een aanspreekpunt en daar kan dan ook via één lijn hulp gevraagd worden voor verschillende problemen. Voorzitter, de multiproblematiek die aan de orde is maakt soms ook specialistische hulpverlening noodzakelijk. Dat betekent dat er ook specifieke hulpverlening op gezet moet worden, een specifieke hulpverlener. Dus voorzitter, ook in die zin verwijzen wij door naar specifieke hulpverlening maar wij laten niet los. Het advies blijft staan. Voorzitter, de PvdA heeft ook de motie 'Omkering bewijslast als je echt wil dat Rotterdammers maximaal gebruik maken van de regelingen' ingediend. Voorzitter, we kunnen als gemeente niet het omkeren van bewijslast gaan invoeren. En ik begrijp hem even als juridische termen, we kunnen hem gewoon niet omdraaien. Wat ik wel wil doen is de motie uitleggen. Dat ik ernaar kijk en zie de vraag van Reitema van hoe kunnen we regelingen toegankelijk maken om aan te vragen? En voorzitter, daarmee proberen zoveel mogelijk fouten te voorkomen. Voorzitter, we zetten daarin steeds meer stappen. Het ambtshalve verstrekken van regelingen is er een van. We hebben de energietoeslag voor een deel automatisch verstrekt. Bij de kwijtschelding. We zien bij het AOW- en jeugdtegoed steeds meer ambtshalve gebeuren. Voorzitter, hiermee ligt het risico van een onterechte verstrekking al bij de gemeente. Dat is dus niet een omkering, maar wel via het ambtshalve kunnen uitkeren. Dus voorzitter, in die zin gaan wij enerzijds mee met de behoefte die mevrouw Reitema heeft. Anderzijds voorzitter, zien wij ook dat enige vorm van toetsing op rechtmatige uitkering van een aanvraag uiteraard van belang blijft. Dus voorzitter, de schaarse middelen moeten ook wel terechtkomen bij de mensen die er recht op hebben. Voorzitter, de aanvraagmodule die we aan het ontwikkelen zijn geeft ook voldoende ruimte om te zeggen: we maken de regelingen die er zijn toegankelijker en simpeler. Voorzitter, ik zal de motie dan ook ontraden. Voorzitter, de PvdA heeft nog een motie ingediend, 'Onze jongeren verdienen onze aandacht'. Voorzitter, in de constatering wordt gesproken over de bevindingen van de MER. Wij zien echter dat er weinig financiële ruimte is om daarin te kijken naar de mogelijkheden. Voorzitter, we zien geen grotere rol voor de gemeente. We zien daarbij wel dat er behoefte is om deze groep in de gaten te houden. Voorzitter, ik zal deze motie ontraden. Voorzitter, ik heb ook moties van de Partij voor de Dieren ontvangen. Ook daar geen concrete vragen. Voorzitter, datagedreven armoedebudget uitgeven. In het dictum wordt gevraagd de beschikbare data te analyseren en veel dieper in te gaan op specifieke boxplots. Voorzitter, wij kijken in de breedte naar heel veel data die we analyseren om te komen tot het beleid. Dus voorzitter, ook daarbij, de middelen effectief inzetten is van belang. Dat doen we ook continu. Daarbij nemen we verschillende vormen van data mee. De MER is er een van. Voorzitter, we zien dan ook op dit moment geen reden om de motie te omarmen. Ik moet de motie ontraden. Voorzitter, 'Jongerentegoed, hoe je bestaanszekerheid beïnvloedt', ook van de Partij voor de Dieren. Daarin wordt gevraagd om een jongerentegoed te verkennen en nader uit te werken. Voorzitter, wij zien daarin echter ook hetzelfde, dat er wordt verwezen naar de MER voor die specifieke doelgroep. Ja voorzitter, ook hier zien wij niet een grotere rol voor de gemeente dan die wij nu op dit moment opgepakt hebben en aan het uitvoeren zijn. Voorzitter, ik heb vervolgens vragen gekregen van de ChristenUnie over de jongeren en schulden, waar ik in de Voortgangsrapportage op heb geanticipeerd. Voorzitter, de groep die wij niet adresseren per se via het JES, namelijk bij het JES adresseren we met name studenten, jongeren die problematische schulden hebben maar toch wel redelijk gericht op studenten. De andere groepen raken wij niet uit beeld. Voor hen blijft bestaand beleid beschikbaar. We zetten ook in op het vergroten van de zichtbaarheid van de regelingen en hopen daarmee die groepen ook gebruik te laten maken van bestaand beleid. En voorzitter, het blijft een aandachtspunt, dat geef ik zonder meer ook mee aan de heer Vonk van de ChristenUnie. Maar voorzitter, op dit moment zit daar geen specifiek beleid op. Voorzitter, ik heb ook vragen en moties

gekregen van mevrouw Maassen. Ik pak daar de moties bij. Voorzitter, 'Geef een stem aan jongeren tussen wal en schip'. Voorzitter, ik zie dat de motie een specifieke groep aanspreekt, waarbij er wordt gevraagd om mogelijkheden te onderzoeken binnen het armoededomein om jongeren te ondersteunen, de groep zelfstandig wonende Rotterdammers. Ik zie wel reden hierin voorzitter om te kijken, te inventariseren welke creatieve mogelijkheden er zijn. Op zich voorzitter wil ik daar dan ook deze motie omarmen. Voorzitter, tegelijkertijd geef ik daarbij ook een winstwaarschuwing. Ik weet niet wat hieruit zal kunnen voortkomen. Want voorzitter, zoals ik ook heb aangegeven bij de moties van de Partij voor de Dieren en PvdA, is er op dit moment voldoende basis om te zeggen: reguliere hulpverlening is beschikbaar voor deze groep. We zetten maximaal in op het verbreden van de bekendheid met die regelingen. Maar voorzitter, op zoek gaan naar creatieve ideeën kan geen kwaad, dus voorzitter, in die zin, met die winstwaarschuwing daarbij wil ik de motie wel omarmen, maar wel met een winstwaarschuwing.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik begrijp wel wat de wethouder zegt. Die refereert natuurlijk gewoon naar allerlei armoederegelingen die voor alle groepen die 18-plus zijn en in armoede leven beschikbaar zijn. Maar die groepen zijn allemaal in staat om, wel extreem sober, rond te komen volgens het Nibud. En deze groep waar ik het over heb, die kan niet rondkomen. Als ze op hun kop gaan staan, wat dan ook, wat ze doen, ze kunnen niet rondkomen. En dat is wel echt een essentieel verschil dat ik hier onderstreept zou willen hebben.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, wij gaan de motie omarmen en zullen in dat opzicht kijken of dat aan de orde is in die zin dat er creatieve mogelijkheden kunnen worden gevonden. Maar voorzitter, nogmaals, op dit punt is en blijft het standpunt wel dat er aanbod is waar deze groep ook gebruik van kan gaan maken. Voorzitter, de motie 'Echt alles op één plek' van D66, daar wordt gevraagd om de adviesmodule en aanvraagmodule die wij op dit moment aan het ontwikkelen zijn uit te breiden naar landelijke inkomensvoorzieningen. Voorzitter, de vraag van DENK was daar ook op gericht, om ernaar te kijken of mensen gebruik van kunnen maken van landelijke inkomensvoorzieningen. Ja voorzitter, wij zien wel dat wij zo snel mogelijk die module die wij nu in ontwikkeling hebben willen uitzetten. Daar zijn geen landelijke regelingen bij betrokken. Die kunnen nog niet daarin met één druk op de knop naar boven worden gehaald. Maar voorzitter, wij willen zeker wel kijken op termijn, geef ik nogmaals aan, want navraag heeft ook geleerd dat het op dit moment neerzetten van die vraag in het lopende traject zal leiden tot vertraging. Dat lijkt mij een uiterst onwenselijke situatie. Dus voorzitter, we zullen eerst de lokale aanvraag module indienen. Uitzetten en laten implementeren. En vervolgens kijken hoe het mogelijk is om de landelijke regelingen daarbij te betrekken. Maar voorzitter, met dien verstande, ook hier weer een duidelijke winstwaarschuwing. De uitvoering of inventarisatie van deze motie zal wel enige tijd op zich laten wachten. Voorzitter, GroenLinks heeft de motie ingediend 'Een realistisch beeld maakt realistisch beleid' en vraagt daarbij in samenspraak met het Nibud een MER aan te bieden waarbij de gebruikte rekenmethode zoveel mogelijk representatief is. Voorzitter, wij hebben de gesprekken gevoerd. We voeren ook de gesprekken met het Nibud. Wij zien nog geen wijziging in de manier waarop de MER kan worden uitgevoerd en/of worden aangeboden. Dus voorzitter, ik kan niet aan het verzoek van GroenLinks voldoen om vanaf de volgende voortgangsrapportage een MER aan te bieden die volgens...

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik hoor u, en ik ben vooral benieuwd wanneer dat wel zou kunnen en als u dan gesprekken heeft met het Nibud, via de voorzitter, zijn wij nieuwsgierig naar hoe die gesprekken dan voortgaan. Als we het hebben over dit onderwerp, als we het hebben over de representatieve meetmethode, hoe gaat dat dan en wanneer ziet u het voor u dat het wel kan worden meegenomen in zo'n volgende voortgangsrapportage? Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, wat wij hebben geprobeerd is met het Nibud maar ook met andere partners in gesprek gaan over een zo duidelijk mogelijke module. We

zien dat geen enkele benadering een representatief daadwerkelijk realistisch beeld kan geven. We werken met indicatiemodellen omdat we niet elk huishouden kunnen bedienen en zelfs als we uitgaan van gelijke inkomens en gelijke uitgaven zijn de bestedingspatronen toch anders. Dus voorzitter, daarin zouden we niet kunnen werken met een realistisch model. We gaan toch altijd werken met modellen waarbij een zekere onzekerheid erin wordt meegenomen. Dus voorzitter, op dit moment maar ook zoals wij dat nu meekrijgen, de MER van het Nibud geeft het beste inzicht dat wij op dit moment kunnen verkrijgen, maar voorzitter, ik geef daarbij ook mee: voor het beleid wordt niet alleen gebruikgemaakt van de MER maar wegen we verschillende inzichten maar ook het lokale inzicht en het lokale beeld mee. Voorzitter, ik moet deze motie dan ook ontraden. Voorzitter, ik heb de vragen van DENK gehoord. Ja, de vragen over de Fietsbank. Ik was inderdaad recent ook bij de Vraagwijzer. Zij zijn ook voornemens om richting de Fietsbank dat zo snel mogelijk te gaan uitrollen en voorzitter, de ervaringen die zij opdoen gebruiken zij om dat steeds verder uit te rollen en dat is een lopend proces. Voorzitter, we zetten continu in om het aantal fietsen te vergroten dat beschikbaar is, dus dat is inderdaad een van de punten waar we continu op inzetten. Voorzitter, de VVD gaf aan werk te zien als de sleutel voor armoedebestrijding.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Ja, het is goed dat dat gebeurt. Alleen ging mijn specifieke vraag over de motie waarbij er gekeken zou worden om echt die punten ook uit te breiden door heel Rotterdam, om daar uitvoering aan te geven.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, de heer Soytekin heeft gerefereerd naar een motie. Ik heb nu niet scherp welke motie dat is. Dat wordt nu uitgezocht en ik ga even kijken of ik daar dan inhoudelijk zo meteen op kan reageren, maar dit is wel waaraan wordt gewerkt en waarbij er ook concrete stappen worden gezet. Dus voorzitter, ik ga ervan uit dat dat ook naar aanleiding van die motie is geweest dat het aantal punten steeds meer wordt uitgebreid. Voorzitter, ik was bij de bijdrage van de VVD. Ik kan het met de heer Becker eens zijn: werk is een sleutel voor armoedebestrijding. En voorzitter, verschillende vormen van inzet maken het mogelijk dat wij de Rotterdamse problematiek kunnen aanpakken. Daarbij is werk een van de opties, maar moeten we ook inzetten op kansengelijkheid, we moeten daarbij ons ook realiseren dat de kansen niet voor elke Rotterdammer hetzelfde zijn en dat we ook daar actief mee aan de slag moeten gaan. Voorzitter, de heer Ceulemans heeft de vragen die hij tijdens de commissie al aanstipte inderdaad over het verschil tussen het JPF en JES. Voorzitter, wij zijn daarmee bezig als het gaat om het verdere invullen van het JES. Dat is nog geen kant-en-klaar project. Verdere invulling moet plaatsvinden. De kaders waarmee wij willen werken zijn dat deze aanvraag wordt belegd bij het Jongerenloket, dus dat daarbij een evaluatie plaatsvindt. Hoe die precies wordt ingevuld voorzitter, ik hoorde de heer Ceulemans toch echt aangeven als absolute voorwaarde verwijtbaar te willen invoeren in het systeem. Voorzitter, dat wordt een heel moeilijke vraag, omdat je natuurlijk ook te maken hebt met jongeren die in de groei zijn, waarvan we vast kunnen stellen dat algemeen geaccepteerd is dat die in zijn algemeenheid ook nog domme beslissingen kunnen nemen die ze achteraf betreuen. Dus voorzitter, in de discussie verwijtbaarheid zitten heel veel gradaties waar ik mij niet aan wil wagen in deze fase, waarbij we ons wel realiseren dat het van belang is dat jongeren leerbaar zijn, maar voorzitter, dat we ook aan de voorkant toetsen of het inhoudelijk zinvol is om jongeren deze kans te bieden.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja kijk, we zijn allemaal in de groei geweest en alle jongeren doen wel eens iets doms. Maar de meeste jongeren steken zich niet in de schulden door luxeproducten aan te schaffen. De meeste jongeren worden gewoon thuis opgevoed op een manier dat je een krantenbaantje neemt of dat je gaat vakken vullen als je dure schoenen wilt. En er zijn een aantal jongeren die dat niet van thuis meekrijgen of die er gewoon lak aan hebben omdat ze weten: het wordt toch wel voor me opgelost. En waar ik het fundamenteel mee oneens ben en ik spreek denk ik ook namens de heer Roskam, is dat we een fonds gaan inrichten, opnieuw, waarin jongeren die dat soort fratsen uitgehaald hebben, op kosten van de Rotterdamse belastingbetaler, die iedere maand ook moeite heeft om het eind van de maand te halen, die dat mag ophoesten. Dus ik geef het nog een keer

mee aan de wethouder. Ze zegt: we spreken nog over de kaders. Ik geef dit echt mee: voor ons is het onacceptabel als dat een uitkomst kan zijn.

De **VOORZITTER**. Ik zie heel veel mensen gaan staan, maar dit is geen onderwerp waarbij debat aan de orde is. Dus u kunt hooguit aan de portefeuillehouder een toelichtende vraag stellen en niet met elkaar in debat gaan. Dus ik moet u toch manen te gaan zitten. Dat geldt ook voor u mevrouw Morkoç, als u met de heer Ceulemans in debat wilt sta ik dat niet toe. Heel goed. Dan was mijnheer Van Campenhout u voor.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Voorzitter, dank u wel. Kunt u misschien toelichten dat het zo is dat als mensen in de schuldhulpverlening zijn geweest dat ze niet binnen aanzienlijke tijd gewoon zomaar weer opnieuw schulden kunnen maken en dan weer zomaar van de schulden af komen? Herhaalverkeer.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk) (wethouder). Voorzitter, de heer Van Campenhout heeft gezegd...

De **VOORZITTER**. Het was een vraag aan de wethouder. Ja. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, een verhelderende vraag aan de wethouder. Wij zijn ontzettend blij dat de wethouder zich zo inzet voor jongeren die graag willen gaan studeren en studeren, maar door hun schulden in de problemen komen. Zou de wethouder kunnen toelichten hoe deze doelgroep daar ook behoefte aan heeft, om hulp te krijgen vanuit de gemeente?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, op zich denk ik dat wel duidelijk is, want het is uitgebreid besproken tijdens de commissie, dat de groep jongeren waar we het bij JES over hebben, jongeren zijn die ofwel met name door de DUO-lening die ze hebben niet in staat zijn om een schuldhulpverleningstraject in te kunnen gaan en daardoor niet gebruik kunnen maken van reguliere dienstverlening. Dus voorzitter, dit is een heel specifieke groep waar specifiek hulpaanbod op zit. En voorzitter, tegelijkertijd zien we ook dat dit een heel grote groep jongeren zou kunnen betreffen in Rotterdam. Voorzitter, ik heb de heer Ceulemans gehoord en nogmaals, de kaders moeten nog worden vastgesteld. Tegelijkertijd voorzitter, de invulling daarvan luistert redelijk nauw. Voorzitter, de discussie over informele organisaties, ik zal toch maar herhalen zoals ik dat volgens mij tijdens de commissiebehandeling toch een aantal keren heb gezegd, blijven binnen de subsidiekaders, de informele en de levensbeschouwelijke organisaties hun subsidie verstrekken en dat gebeurt niet door meer bevoegdheden of meer invloed te verstrekken aan die informele organisaties. Voorzitter, het Crisisfonds is laagdrempelig. Daarom is het ook tijdens de energiecrisis ingesteld, waarbij mensen ook echt voor kleinere artikelen een aanspraak kunnen doen op die middelen die in het Crisisfonds zijn. Die worden dus geëvalueerd. Voorzitter, op dat moment zullen wij dan ook bij de evaluatie betrekken of dit wordt gecontinueerd of niet. Voorzitter, ik meen dat ik alle moties van advies heb voorzien.

De **VOORZITTER**. Nee mijnheer Coşkun, u heeft geen spreektijd meer.

De heer **COŞKUN** (sp). Nee, maar in technische tijd, want ik heb de wethouder een vraag gesteld. En soms zit ik te slapen, maar nu even niet. Ik was na de heer Vonk en voor mevrouw Maassen, maar ze heeft geen antwoord gegeven op mijn vraag of ze het Deltaplan Armoede, dat nu in de maak is, dat nu bij de wijkraden ligt, gaat meenemen. Volgens mij heeft u helemaal geen antwoord gegeven op mijn concrete vraag.

De **VOORZITTER**. Helder. Ik doe nog even een rondje, zijn alle vragen beantwoord? Ik kom ook bij mijnheer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Dank, dan één verhelderende vraag van mijn kant. De wethouder zegt: we blijven binnen de subsidiekaders. Dat is natuurlijk een goede zaak maar het zou ook raar zijn als ze zou zeggen: nee, we treden buiten de subsidiekaders. Dus heel veel zegt het ook niet. Dus gewoon nu voor eens en voor altijd de duidelijkheid. Zij zegt dus dat op basis van dit beleidskader, behalve dan dat er

meer budget beschikbaar is voor informele organisaties dat als gevolg van dit beleidskader informele organisaties niets meer of minder doen dan ze al deden bijvoorbeeld in de vorige periode.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (lr). Ik zal het heel staccato doen. Die online adviesmodule, laat ik zeggen het tijdspad, want twee jaar vind ik best lang en in de tussentijd het bereik van IIT, hoe we dat dan gaan realiseren, omdat we dus nog echt wel een jaar moeten wachten. En het tweede was het Nibud-advies met betrekking tot sociale participatie voor 18-plussers.

De **VOORZITTER**. Ik check nog even of er vragen zijn die niet zijn beantwoord. Mevrouw Maassen heeft nog een motie?

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, ik heb één meetekenaar, Volt, bij mijn motie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Echt álles op één plek

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van agendapunt 7.5 Voortgangsrapportage armoede en schulden 2024;

constaterende dat:

- de gemeente voornemens is, zoals te lezen in de Voortgangsrapportage armoede en schulden van mei 2024, een toegankelijke, digitale adviesmodule te ontwikkelen waar Rotterdammers kunnen inzien op welke gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen zij eventueel recht hebben;
- de landelijke overheid ook diverse inkomensondersteunende regelingen kent, zoals de aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO) en zorgtoeslag;

overwegende dat:

- het web van inkomensondersteunende maatregelen ingewikkeld is en het bouwen van een overzichtelijke adviesmodule daarom waardevol is;
- de diverse bestuurslagen van de Nederlandse overheid en de daarbij behorende inkomensondersteunende regelingen waar iemand mogelijk aanspraak op kan maken niet bijdragen aan duidelijkheid, en het goed is om echt álles op één plek te kunnen vinden voor een hulpvragende Rotterdammer;
- iemand die inkomensondersteunende regelingen behoeft zo goed mogelijk moet worden geholpen en het aanvragen van deze regelingen – of ze nu van de gemeente zijn of van het rijk – zo makkelijk mogelijk moet zijn;

verzoekt het college:

- in de te ontwikkelen advies- en aanvraagmodule op lange termijn te betrekken hoe ook landelijke inkomensvoorzieningen, bijvoorbeeld de AIO, een plek kunnen krijgen in de module zodat mensen eenvoudig de weg kunnen vinden naar zowel gemeentelijke als landelijke inkomensvoorzieningen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen, M.Y. Morkoç, S. Reitema, S. Soytekin en T. Kind

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw de wethouder, nog een tweetal opmerkingen.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, de vraag van de SP heb ik inderdaad niet gelijk meegenomen in de eerste termijn. Nou ja goed, in een tweeminutendebat heb je geen termijnen. Zal ik het Deltaplan Armoede meenemen? Ik neem in zekere zin alles mee wat ik vanuit de stad krijg wat relevant is voor beleidsvorming maar ook voor nieuwe inzichten, dus ook dat heb ik tijdens de commissie al aangegeven. Ik zal er zeker kennis van nemen en daar waar de inzichten

mij nopen tot een aanpassing of een nieuw inzicht voor het beleid voorzitter, zal ik niet schromen om dat te doen. Voorzitter, de vraag van Leefbaar Rotterdam was duidelijk. Het antwoord daarop hoop ik ook kort en krachtig: nee.

De heer **CEULEMANS** (lr). Het antwoord is nee op de vraag: gebeurt er iets meer dan voorheen? Oké.

De **VOORZITTER**. Goed.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk) (wethouder). Voorzitter, de vraag van DENK, u vindt het heel erg lang duren dat de adviesmodule en de aanvraagmodule nog niet online is. Dat ben ik volledig met u eens. We zien alleen wel een versnelling in de afgelopen periode waarmee ik ervan uit kan gaan, in elk geval de toezegging heb vanuit de ambtenaren en de ontwikkeling dat wij vanaf 2025 online kunnen gaan. En voorzitter, vandaar ook mijn insteek om te zorgen dat er geen verdere vertraging optreedt en nieuwe inzichten daarin wil inbouwen. Voorzitter, de tweede vraag van DENK over de Fietsbank. Het aantal punten wordt dus gestaag uitgebreid. Daarmee wordt volgens mij dan ook voldaan aan datgene wat in de motie is opgenomen. En voorzitter, het derde onderdeel. Ik moet even zoeken want de heer Soytekin had drie vragen neergelegd. Die moet ik er even bij zoeken.

De **VOORZITTER**. Misschien dat de heer Soytekin kan helpen.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ik zal proberen de tijd een beetje op te vullen in de tussentijd. Ik ben in ieder geval blij dat de punten worden uitgebreid met betrekking tot de Fietsbank, dus dat de afdoening van de motie ook snel zal volgen. De derde vraag ging over het Nibud-advies, die dan aangeven: er is best wel veel geregeld als het gaat over 18-minners in Rotterdam als het gaat om sociale participatie en hun advies is: eigenlijk zou dat ook meer moeten voor 18-plussers in Rotterdam en mijn vraag was hoe de wethouder dit advies weegt of ernaar kijkt. Maar ik kan me voorstellen, dit mag wat mij betreft ook op een later moment.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk) (wethouder). Voorzitter, dan kom ik daar op een later moment op terug. Ik wil wel even één opmerking maken richting de heer Soytekin. Want de motie-afdoening ligt bij wethouder Karremans. Dus de informatie die ik u heb gegeven is informatie die ik gisteren heb gekregen vanuit de Vraagwijzer, dat die verder wordt uitgerold. Maar de afdoening van die motie en hoe die verder uitgevoerd wordt is in de portefeuille van wethouder Karremans.

De **VOORZITTER**. Daar komt het college op enig moment op terug. Dank u wel. Goed, dat noteren we dan. We gaan de beraadslaging op dit punt afronden. Ik constateer dat er een favoriet woord van de wethouder vandaag is: uitrollen. Een fietsbank uitrollen, ik stel vast dat de politie u dankbaar zal zijn als u een fietsbank gaat uitrollen.

De **VOORZITTER**. Wij gaan naar agendapunt 8. Ik zie dat raadsleden weglopen. 7.2. Mag ik u erop wijzen dat we straks vrij snel hierna gaan stemmen? Dat u misschien uw partijgenoten erop wijst dat ze in de raadzaal terug moeten zijn voor zover ze er nu niet zijn.

7.2 Het voorstel tot het op twee punten afwijken van het Rotterdams Grondbeleid, ten behoeve van het in erfpacht uitgeven van het Recreatieoord Hoek van Holland

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar 7.2, als eerste mevrouw Verkoelen. Ze is inmiddels in ons midden, maar u heeft geen spreektijd.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Heel veel niet vandaag voorzitter, dus ik vraag toch aan u coulance, want dertig seconden.

De **VOORZITTER**. Nee, nee, ik was nog niet uitgesproken. Als u geen spreektijd heeft dan kunt u nog een enkele zin uitspreken en een eventuele motie indienen. Dat wil ik tegen u zeggen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Alstublieft.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). U heeft volledig gelijk voorzitter, goed voor uw coulance. Voorzitter, het Recreatieoord Hoek van Holland als project is in de laatste fase terechtgekomen. Ik wil heel graag wethouder Simons complimenteren met een zeer zorgvuldig proces, maar ook de ambtenaren, de recreanten, het bestuur van CV ONS, hebben allemaal ontzettend hard hun best gedaan voor dit resultaat. Geweldig dat het echt allemaal gelukt is, echt super, en dat de huurcontracten en de erfpachtovereenkomsten getekend kunnen worden. Ik maak een diepe buiging voor u en voor de anderen, chapeau. Toch voorzitter moet alles nog wel gerealiseerd gaan worden. Dat is een beetje het punt waarom ik het geagendeerd heb. Mijn fractie heeft daarom ook maar één vraag aan de wethouder. Kan de wethouder garanties geven dat de gemeente ook na de ondertekeningen van de contracten aan de lat voor blijft staan de bodemvervuiling, de brandveiligheid en de ondergrondse infrastructuur? Als ik dat van de wethouder mag horen, dan ben ik supergelukkig en dan hoop ik echt dat we daar aan het eind van het jaar een stevige borrel op mogen drinken in het Recreatieoord.

De **VOORZITTER**. Goed zo, dank. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Voorzitter, het oudste recreatiepark, Hoek van Holland, 1923. In 2008 wilde Rotterdam het Recreatieoord al verkopen, maar dankzij Leefbaar Rotterdam, de PvdA en de SP in de naam van Theo Cornelissen hebben dat niet door laten gaan. In 2020 werden we in november weer verrast dat er in december een voorstel tot verkoop kwam. We hebben ons daar gelijk sterk voor gemaakt om dat van de agenda af te halen en gezegd: we willen participatie, en nog sterker, bewoners werden er ook door overvallen dat hun park in handen zou komen van recreatiecowboys. Leefbaar Rotterdam heeft toen de handschoen opgepakt en kreeg in later stadium ook de raad, de ombudsvrouw en vele anderen mee, waaronder mevrouw Verkoellen en dan heb je gewoon een heel sterke in de hand, om het onzalige plan te stoppen en met succes. Ik wil dan ook iedereen bedanken en zonder iedereen te vergeten bij dezen, goed dat we het hebben opgepakt. Ik heb eigenlijk ook maar één vraag aan de wethouder. Ik heb toen gevraagd de kers op de taart te mogen ontvangen en dat was het predicaat koninklijk. Ja, doet u uw stropdas maar omhoog, heel belangrijk. En ik zou graag willen weten hoe daarvan op dit moment de status is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Erg bedankt. Wenst iemand het woord? Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, een prima voorstel om de uitgifte van erfpacht in de eeuwigheid te doen met een jaarlijkse canon. Overigens is het fijn ook om dat hier bij het Recreatieoord terug te zien dat de grond in erfpacht zit. Dat biedt ook voor de toekomst mogelijkheden voor de gemeente om daar grip op deze mooie bestemming te hebben en te houden. En tot slot, mooi hoe het zogenaamde CV ONS, de naam van de nieuwe juridische entiteit van het Recreatieoord via een eenmalige startsubsidie vanuit de gemeente de verzelfstandiging en het zelfbeheer een goede start kan geven, althans, het is verwerkt in de Voorjaarsnota 2024, maar we vertrouwen erop dat dit over twee weken in orde komt. Dat is het Recreatieoord met deze bijzondere geschiedenis zeer gegund. Veel succes.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. De Rotterdamse VVD is ongelofelijk blij met het resultaat voor het Recreatieoord Hoek van Holland, oftewel onze houten stad. Het is inderdaad een lang avontuur, zoals net al werd gezegd, en eindelijk is er dan ook een goed voorstel. Dit aangepaste raadsvoorstel biedt die puntjes op de i waar we naar op zoek waren, namelijk de eeuwigdurende erfpacht en ook een canon die daarbij hoort. We hebben destijds de motie 'Succes is een keuze' ingediend om met elkaar naar dit succes te streven en we zijn dan ook blij dat we voor dat succes met elkaar gekozen hebben. We hopen dan ook dat het tot in de eeuwigheid zo mag blijven. Dus vanuit deze kant nogmaals een compliment aan het college dat we dit op zo'n manier samen met het Recreatieoord en iedereen die daar hard aan heeft gewerkt mogelijk hebben gemaakt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Anderen? Wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, dank u voor de complimenten. Ik zal de complimenten ook doorgeven aan de ambtelijke ondersteuning, met name ook de afdeling Vastgoed, die daar een grote

rol in heeft gespeeld. Een heel mooie rol. Maar ook natuurlijk het bestuur van het Recreatieoord en alle anderen en ook veel van u die er een bijdrage aan hebben geleverd. We hebben een aantal mijlpalen. December, intentieovereenkomst, maart, het beheer overgedragen. En een heel spannende is natuurlijk 1 juli. Dan gaat de akte, de erfpachtake, de notaris passeren. En dat betekent het juridische eigendom. Zijn we dan klaar? Nee, want we hebben een warme overdracht afgesproken. Die warme overdracht duurt, je moet een keer net als bij je kinderen gewoon loslaten, dus we kunnen in ieder geval de warme overdracht niet tot in de eeuwigheid laten duren zoals de erfpachtovereenkomst, maar tot 1 juli volgend jaar. U heeft drie vragen gesteld. De ondergrondse infrastructuur. Dat hebben we allemaal netjes gepland. De verwachting is dat dat ongeveer tot eind van het jaar, eerste kwartaal volgend jaar. Dat is ook op verzoek van de recreanten, zodat het na het seizoen kan plaatsvinden. Maar we hebben helemaal in beeld wat er moet gebeuren. Het tweede punt is de brandveiligheid. Daar hebben we ook gewoon afspraken over gemaakt. De verwachting is dat dat voor het eind van het jaar gereed is. Als dat wat langer duurt, maken we het natuurlijk allemaal netjes af. Dan heeft u het over de bodemgesteldheid of mogelijke verontreiniging. Nou, eerst even gewoon, als daar een fabriek had gestaan of iets anders dan zijn er natuurlijk zorgen. Maar er staat al honderd jaar een recreatieoord in de duinen. Dus vanuit dat perspectief is er weinig om je zorgen over te maken, maar in de algemene voorwaarden bij de erfpachtovereenkomst staat gewoon, uit mijn hoofd 5.1, 5.2, dat dat standaard is, als er in de toekomst blijkt dat er verontreinigde grond is, dat dat gewoon netjes wordt opgeruimd. Maar nogmaals, er is helemaal geen sprake van of het ligt ook niet in de lijn van verwachting. Dus wat u vraagt, kunt u dat toezeggen? Ja, want dat hebben we eigenlijk al afgesproken, dus dat gaan we doen. Het predicaat koninklijk, daar zijn nog wat tegenstrijdige berichten over. Ik heb vanochtend te horen gekregen dat de Vereniging van Kampeeders Rotterdam aan zee op 1 oktober 1926 opgericht, dus over twee jaar honderd jaar bestaat, dat dat een aanknopingspunt geeft om een koninklijk predicaat aan te vragen. Niet bij de gemeente. Als gemeente als eigenaar dat ging niet. Dat hebben we ook al teruggekoppeld aan u. Maar met deze nieuwe informatie kan ik toezeggen dat wij als gemeente daarbij zullen helpen, maar zij moeten het natuurlijk zelf aanvragen. Dus dat is nog een beetje een warme overdracht, iets verlengd, als het hierover gaat. Maar dat kan ik aan u toezeggen. Volgens mij heb ik geen andere vragen gehoord behalve complimenten, en dat is ook wel eens leuk. Dus voorzitter, dat was het.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan gaan we naar het volgende onderwerp, 7.1, het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen'. We hebben besloten dit als laatste te bespreken omdat de heer Biljoen gevraagd heeft om dat ook als zodanig te doen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) We kunnen als u dat goed vindt ook de benoemingen doen, onder 8.

8. BENOEMINGEN

8.1 *Het voorstel tot benoeming van een lid van het algemeen bestuur van de Stichting Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR)*

De **VOORZITTER**. En anders dan anders had ik u willen voorstellen of de aangemelde benoemingen onder 8.1, namelijk het voorstel tot benoeming van een lid van het algemeen bestuur van de Stichting Openbaar Onderwijs Rotterdam, of daar stemming over behoeft. Wil iemand daarover stemmen? Over 8.1. Niemand wil daarover stemmen. Eenmaal andermaal. Dan is dat per acclamatie.

8.2 *Het voorstel tot benoeming van een lid en een reservelid van de Commissie Omgevingskwaliteit en Cultureel Erfgoed*

De **VOORZITTER**. Dan bied ik u ook op eenzelfde manier 8.2, het voorstel tot benoeming van een lid en een reservelid van de Commissie Omgevingskwaliteit en Cultureel Erfgoed. Wenst iemand stemming daarover? Ik kijk nog een keer links, midden, rechts, niet? Dan zijn per acclamatie de beide leden benoemd.

9. MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

Er zijn geen verzoeken ingediend.

7.1 *Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we terug in de agenda naar 7.1. Mijnheer Biljoen, we hebben onze uiterste best gedaan om u te behagen. Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Dank u wel voorzitter en ook dank aan de gemeenteraad dat u wat langer heeft gewacht. Allereerst zijn wij ontzettend blij met het rapport van de Rekenkamer Rotterdam en wij willen de Rekenkamer nogmaals bedanken voor dit prachtige onderzoek. Maar op dit moment mist de politiek-bestuurlijke afweging rondom het gebruik van algoritmen. We wachten eigenlijk al sinds 2021 op een visie op het werken met algoritmen met kaders en handvatten voor de toepassing van deze algoritmen. Het ambtelijk apparaat maakt nu de fundamentele keuzes over principes en prioritering van de algoritmen, terwijl dit eigenlijk een taak is van de politiek. Het is dus noodzakelijk dat wij als gemeenteraad in gesprek gaan over welke afwegingen we maken rondom algoritmen. Elke dag dat er geen politieke afweging is geweest over de algoritmen is er een kans dat algoritmen gebruikt worden die onwenselijk zijn. En wat GroenLinks betreft zijn we op dit moment bezig met het ontwikkelen van een onwenselijk algoritme. We hebben het hier over het algoritme dat de route van scanauto's bepaalt, gebaseerd op de zogenoemde betalingsgraad, waarbij de scanauto's meer gaan rijden in wijken met een lage betalingsgraad in de hoop dat deze graad omhooggaat. Dit betekent dat we meer gaan controleren in wijken waar mensen hun parkeerboetes niet kunnen betalen en dat mensen in deze wijken getarget worden omdat zij of hun bureaus op dat moment niet de financiële middelen hadden om de parkeerboete wellicht te betalen. Een algoritme dat gebaseerd is op de economische status effent de weg voor discriminatie en GroenLinks wil dit algoritme een halt toeroepen. Daarom dienen wij de volgende motie in, 'Kleur bekennen: Geen toepassing van algoritmen voor de route van scanauto's'. Het gebruik van algoritmen is dus niet zonder risico's. Algoritmen kunnen alleen gebruikt worden als de controle goed is. Daarom dienen wij ook nog twee moties in die we al eerder hadden ingediend, die het toezicht op algoritmen versterken.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Kleur bekennen: Geen toepassing van algoritmes voor de route van scanauto's

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van agendapunt 7.1 Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- de route van de scanauto's van Toezicht en Handhaving op dit moment handmatig bepaald wordt;
- de gemeente Rotterdam bezig is met het ontwikkelen van een algoritme waarbij de route van scanauto's mogelijk bepaald wordt op basis van gegevens van betalingsgraad;

overwegende dat:

- uit het Rekenkamerrapport "kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes" blijkt dat bij de routeplanning van de scanauto's mogelijk risico is op discriminatie;
- de extra controles in de wijken waarin niet betaald wordt ervoor kan zorgen dat de pakkans in deze gebieden groter wordt en in andere gebieden juist minder en er onevenredig veel gereden wordt in wijken met een lage sociaaleconomische status;
- een parkeerboete voor iemand met een laag inkomen relatief duurder is dan een parkeerboete voor iemand met een hoog inkomen;
- het verhogen van de betalingsgraad geen doel op zich moet zijn en dit geen factor zou moeten zijn in het bepalen van de route van de scanauto's;
- de gemeenteraad inzicht moet hebben in algoritmes die hoog-risico zijn, zodat hij zijn controlerende taak goed kan uitvoeren;

verzoekt het college:

- de informatie uit de IAMA te actualiseren aan de hand van de nieuwe werkwijze op basis van betalingsgraad;
- de ontwikkeling van het algoritme dat de route bepaalt voor de scanauto's die controleren op parkeren stop te zetten totdat voorkomen kan worden dat Rotterdammers in wijken met een lage sociaaleconomische status door een bias onevenredig vaak gecontroleerd worden;
- het algoritme als hoog risico te bestempelen, en deze voor te leggen aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

Motie 2. Transparant intern algoritmeregister

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van agendapunt 7.1 Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam zowel een extern (publiek) als een intern algoritmeregister bijhoudt waar de algoritmes in staan die de gemeente gebruikt voor haar dienstverlening;
- uit het Rekenkamerrapport 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' blijkt dat het interne algoritmeregister onvolledig is en niet bij alle algoritmes duidelijk wordt wat de werking ervan is;

overwegende dat:

- het huidige interne algoritmeregister minimale informatie bevat, waardoor er onvoldoende duidelijkheid is rondom de gebruikte algoritmes;
- expliciete toelichting over het gebruik van het algoritme, inclusief uitleg over de doelstelling, verwachte prestaties, de levensfase waarin het algoritme zich begeeft en de manier waarop het algoritme gemonitord wordt, bijdraagt aan de transparantie omtrent het gebruik van algoritmes;
- het interne algoritmeregister de meest logische plek is om expliciete uitleg te geven over hoe de gemeente het risico op discriminatie door een algoritme zo klein mogelijk maakt;
- door gebruikers de mogelijkheid te geven om feedback te leveren over de algoritmes, deze algoritmes verbeterd kunnen worden;
- het toegang geven van gemeenteraadsleden tot het interne algoritmeregister ervoor zorgt dat zij hun controlerende taak beter kunnen uitvoeren door zicht te hebben op alle algoritmes;

verzoekt het college:

- in het interne algoritmeregister ten minste uitgebreid en volledig te benoemen wat de doelstelling en verwachte prestaties van het algoritme zijn, in welke levensfase het algoritme zich begeeft, en daarnaast duidelijke uitleg te geven over de manier waarop het algoritme wordt gemonitord;
- in het interne algoritmeregister op te nemen welke maatregelen de gemeente neemt om het risico op discriminatie door het algoritme zo klein mogelijk te maken;
- aan het algoritmeregister de mogelijkheid toe te voegen voor gebruikers om feedback te geven over de algoritmes zelf en over de communicatie rondom de algoritmes;
- de gemeenteraadsleden toegang te geven tot het interne algoritmeregister;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen en S. Reitema

Motie 3. Transparant Algoritmeregister

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van agendapunt 7.1 Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam zowel een extern (publiek) als een intern algoritmeregister bijhoudt waar de algoritmes in staan die de gemeente gebruikt voor haar dienstverlening;
- in het externe algoritmeregister alleen de algoritmes opgenomen zijn die als hoog-risico zijn gecategoriseerd;
- de informatie in het algoritmeregister minimaal is, zeker vergeleken met andere steden die ook gebruik maken van een algoritmeregister;

overwegende dat:

- het huidige algoritmeregister minimale informatie bevat, waardoor er onvoldoende transparantie bestaat rondom de gebruikte algoritmes;
- transparante, duidelijke en eerlijke communicatie over het gebruik van algoritme bijdraagt aan het vertrouwen van inwoners in de gemeente;
- de transparantie rondom het gebruik van algoritmes vergroot wordt op het moment dat de gemeente geen onderscheid meer maakt tussen het interne en externe register en overgaat op één algoritmeregister waarin alle algoritmes opgenomen zijn;
- expliciete toelichting over het gebruik van het algoritme, inclusief uitleg over de doelstelling, verwachte prestaties, de levensfase waarin het algoritme zich begeeft en de manier waarop het algoritme gemonitord wordt, bijdraagt aan de transparantie omtrent het gebruik van algoritmes;
- door in het algoritmeregister expliciet te benoemen hoe de gemeente het risico op discriminatie door het algoritme zo klein mogelijk maakt, het voor bewoners duidelijk wordt hoe de gemeente hier mee omgaat;
- de mogelijkheid voor Rotterdammers om feedback te geven over algoritmes ervoor zorgt dat de algoritmes zelf, of de communicatie rondom algoritmes, mogelijk verbeterd worden;

verzoekt het college:

- over te gaan op een algoritmeregister waarin alle algoritmes die de gemeente gebruikt vermeld staan;
- in dit algoritmeregister ten minste uitgebreid en volledig te benoemen wat de doelstelling en verwachte prestaties van het algoritme zijn, in welke levensfase het algoritme zich begeeft, en daarnaast duidelijke uitleg te geven over de manier waarop het algoritme wordt gemonitord;
- in het algoritmeregister op te nemen welke maatregelen de gemeente neemt om het risico op discriminatie door het algoritme zo klein mogelijk te maken;
- aan het algoritmeregister de mogelijkheid toe te voegen voor bewoners om feedback te geven over de algoritmes zelf en over de communicatie rondom de algoritmes;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. Marvin Biljoen en S. Reitema

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, algoritmen hebben het potentieel om het werk van de gemeente efficiënter en effectiever te maken waardoor er meer gedaan kan worden met minder middelen. Dat is uiteraard een aantrekkelijk vooruitzicht, maar het gebruik van dergelijke technologie moet altijd aan strikte voorwaarden voldoen. In het rapport van de Rekenkamer zijn enkele van deze voorwaarden benoemd. Onze fractie is verheugd dat belangrijke en impactvolle algoritmen inzichtelijk zijn gemaakt in het externe register, zodat inwoners kunnen nagaan hoe deze algoritmen worden gebruikt en wat hun doelen zijn, al was daar volgens de Rekenkamer nog wel enige verbetering in te behalen. Dit soort transparantie is naar onze mening een noodzakelijke voorwaarde voor het gebruik van deze relatief nieuwe technologie. Daarnaast moet te allen tijde de mogelijkheid zijn om de resultaten van algoritmen te controleren. Zeker bij zelflerende algoritmen is het cruciaal om constant toezicht te houden. Bij twijfel over de uitkomsten moet de mens altijd als laatste controlepost fungeren. Voorzitter, het is goed om te horen dat de aanbevelingen uit het rapport door het college worden overgenomen. We kijken dan ook met belangstelling uit naar de resultaten hiervan. Met betrekking tot het ontbreken van een politiek beleidskader zijn wij enthousiast over het voorstel van de wethouder om een startnotitie te maken als uitgangspunt voor de raad. We zien ook hier met

interesse uit naar deze notitie. Voorzitter, tot slot heb ik nog een vraag die volgens mij niet behandeld werd in de commissie of genoemd in het rapport, en die luidt: hoe worden beslissingen over wezenlijke aanpassingen in de gebruikte soorten algoritmen genomen en kenbaar gemaakt aan de raad, en gebeurt dat voordat ze in gebruik worden genomen, bijvoorbeeld bij de inzet van andere typen algoritmen, zoals versterkend leren? Is hiervoor al een beleid ontwikkeld of gaat dit een onderdeel worden in de startnotitie? Kan de wethouder iets meer hierover vertellen? Tot zover, dank u.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Het was weer even geleden, dus ik moest ook weer even graven, maar wat ik wel heb onthouden is het Rekenkamerrapport en dat we in ieder geval blij zijn dat de aanbevelingen worden overgenomen door het college en dat we ook wel zien dat er veel stappen worden gezet om hiermee om te gaan, want er zijn wel wat hobbels te nemen. Een behoorlijke uitdaging als we kijken naar de haalbaarheid van die aanbevelingen, maar ook als we kijken naar capaciteitstekorten die er zijn. Voorzitter, de werking van en met algoritmen moeten we, om in ieder geval discriminerende algoritmen te voorkomen, blijvend agenderen en daarom vinden wij het ook wel belangrijk en noodzakelijk dat de mensen die hiermee werken blijven herkennen en up-to-date blijven met hun kennis over algoritmen. Op die manier kunnen algoritmen blijven worden herkend en getoetst op onder andere die proxy-variabelen, die dan uiteindelijk kunnen leiden tot discriminatie. Daar dienen wij een motie voor in, '(Zelf)lerende ambtenaar', om onze ambtenaren ook de juiste kennis bij te blijven brengen. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. (Zelf)lerende ambtenaar

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van 7.7 'Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport";

constaterende dat:

- de Rekenkamer in het rapport Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' aangeeft dat:
 - medewerkers niet altijd hun eigen producten en processen herkennen als algoritmen;
 - controles en toetsen niet kunnen worden uitgevoerd als een algoritme niet wordt herkend;
- hierdoor de kans op discriminatie bij een algoritme wordt verhoogd;
- technologie en innovatie op het gebied van algoritmen snel en sterk kan veranderen;

overwegende dat:

- de kans op discriminatie moet worden uitgesloten;
- het van belang is dat nieuwe medewerkers die met algoritmetoepassingen werken over voldoende kennis beschikken van algoritmen;
- het van belang is dat de kennis over algoritmen van de medewerkers die met algoritmetoepassingen werken up-to-date blijft;

verzoekt het college:

- het opleidingsprogramma over algoritmen onderdeel te maken van de 'onboarding' van nieuwe medewerkers die met algoritmetoepassingen werken;
- te waarborgen dat actuele kennis van alle medewerkers die met algoritmetoepassingen werken op peil blijft;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Algoritmen bieden kansen voor onze toekomst en in onze commissie las ik ook een stukje van ChatGPT voor, omdat het ons kan helpen ons werk sneller en efficiënter te doen. En het kan dus ook onze overheid helpen. Zo kunnen algoritmen ervoor zorgen dat mensen een eerlijke prijs betalen voor hun huurwoning of dat scanauto's kunnen controleren waar je moet betalen, want ja, als je nu eenmaal parkeert dan hoor je daar netjes voor te betalen. Dat vinden wij een goede zaak, want iets waar je gebruik van maakt daar betaal je ook netjes voor. Maar schijnbaar zien sommige partijen in dit huis dan liever dat mensen dan niet betalen voor betaald parkeren. In ieder geval bieden algoritmen kansen en deze vorm van innovatie biedt wat ons betreft ook vooruitgang. En laten we eerlijk zijn, als alles en iedereen een algoritme gebruikt, waarom zouden wij als overheid dan de handen op de rug binden? Voorzitter, we leven nu eenmaal niet meer in een stenen tijdperk en de Rotterdamse VVD vindt dan ook echt ten diepste dat we algoritmen niet moeten demoniseren. We moeten alleen wel slim nadenken hoe we ze gaan inzetten. Het rapport van de Rekenkamer biedt allerlei handvatten om te werken met algoritmen en dat ook beter te maken en daarmee de kans op fouten zo klein mogelijk te laten zijn. We onderschrijven het voornemen van het college om deze aanbeveling dan ook over te nemen. Natuurlijk 100% garantie is er nooit, dat is een illusie. In the end heeft alles een risico en het gaat erom wat wij acceptabel vinden met elkaar. We zijn blij dat het college op ons verzoek ook werk heeft gemaakt van duidelijke interne communicatie, dat las ik in de afdoening van de toezegging. Door op de homepage van het intranet een bericht te plaatsen met de uitkomsten van het Rekenkamerrapport, maar daardoor ook te wijzen op de online opleiding die wij hebben. Hierdoor weten onze ambtenaren waar ze alert op moeten zijn. We gaan ervan uit dat het college dit ook monitort en uiteraard ze er nog een keertje extra op wijst. In ieder geval weten we goed dat het college in de gaten zal houden dat het gebruik van algoritmen belangrijk is maar dat het ook uitdagingen biedt. We kijken er ook naar uit om de afdoening van de harmonisatie van de IAMA te zien, in samenwerking met de G4. En tot die tijd wens ik u veel succes met het volgen van deze algoritmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. U kunt niet met elkaar in debat mijnheer Biljoen. Dit is een tweeminutendebat. Een vraag stelt u aan het college. Ja, u heeft voor deze debatform gekozen. Dat is uw keuze. Maar dat maakt debat niet mogelijk. Mijnheer Van Campenhout, u wilt een bijdrage leveren?

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Voorzitter, een toelichtende vraag aan de wethouder via de voorzitter. Hoe transparant zijn de beleidskaders en welke controle kunnen wij hierop uitvoeren als we daar vragen over hebben?

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, dan een verhelderende vraag aan de wethouder. Waarom heeft het college betaald parkeren ingevoerd en wat is het doel van betaald parkeren?

De **VOORZITTER**. Goed. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dat kan ik niet ruiken hè! Zijn er nog anderen die nog aan dit debat een bijdrage willen leveren? Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja, dank voorzitter. Ook dank aan de Rekenkamer en fijn dat het college alle aanbevelingen overneemt van de Rekenkamer. We hebben tijdens de commissie al uitgebreid over dit punt gesproken en we hebben ook een mooi debatje gehad met een aantal collega's bij zelflerende algoritmen, want in het Rekenkamerrapport lezen we namelijk dat bij zelflerende algoritmen discriminatie niet 100% uit te sluiten is en dat vind ik een kwalijke zaak. Je moet innovatie de ruimte geven om zich verder te ontwikkelen. Je moet dit soort mooie initiatieven ook verder uitwerken, maar dat dit ten koste gaat van de samenleving en dat dat mensen kan schaden door onbedoeld discrimineren, is geen goede zaak. Daarom wil ik ook van de wethouder een toezegging dat hij alles op alles zal zetten om discriminatie, op welk front dan ook, bij welke AI-inzet dan ook te voorkomen. En verder is het een goede zaak dat wij politieke kaders neerzetten op het gebied van zelflerende algoritmen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Volgens mij zijn we nu zover dat de wethouder de vragen kan beantwoorden. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) De wethouder heeft kort even beraad nodig rondom één motie. Ik schors voor vijf minuten.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank voorzitter en allereerst dank vanuit mij persoonlijk voor het mogelijk maken van het debat vandaag. Dat het doorgeschoven kon worden wordt zeer gewaardeerd, dank daarvoor. Ook vanuit mij uiteraard dank aan de Rekenkamer voor het geleverde werk en het uitgebreide, maar zeker ook het goede gesprek dat we daarover hebben gehad in de commissie. Vandaar dat het vandaag ook denk ik een tweeminutendebat is, maar nog wel met een aantal vragen en een aantal moties. De heer Oostdijk vroeg hoe beslissingen over het gebruik van die algoritmen nu genomen worden. Wordt dat nu met de raad gecommuniceerd? En de heer Van Campenhout vroeg: hoe transparant zijn nu de beleidskaders? Hoe controleren we dat nu precies? Ik denk dat we beide vragen aan bod moeten laten komen wanneer ik de startnotitie kan opleveren, zodat we met elkaar het gesprek kunnen hebben. Ik doe daar een voorzetje of iets dergelijks voor hoe we dat nu precies zouden willen invullen, omdat dat juist ook gaat over de politiek-bestuurlijke besluitvorming waar we in het Rekenkamerrapport over hebben vernomen. Voorzitter, dan is er nog een vraag over waarom het college betaald parkeren heeft ingevoerd. Ik denk dat wij vinden dat in bepaalde gevallen het gebruik van openbare ruimte die van iedereen is, vergoed kan worden door degene die het gebruikt en dat er misschien ook nog enige regulering van uitgaat, denk ik zomaar. Maar ik ben niet in de geschiedenis gedoken van het eerste besluit tot het invoeren van betaald parkeren. Dat zeg ik erbij. Voorzitter, er resteren nog vier moties. Motie 1 van GroenLinks, 'Kleur bekennen'. Dat heeft ook te maken met parkeren en de scanauto's. O, ik leg hem toch even neer, ik moet hem beter lezen zie ik. Ik had hem dacht ik iets anders horen zeggen. Hij wilde dat we dat niet deden, niet het algoritme daarop toepassen, maar dat zegt de motie niet. Begrijp ik dit goed? Ik had hem dacht ik iets anders horen zeggen. Dat heb ik niet goed genoteerd. Mijn excuus voorzitter, ik kom er zo op terug. Motie 2, 'Transparant intern algoritmeregister' van GroenLinks en PvdA. Die kan ik me wel voorstellen, ik moet alleen zeggen: eigenlijk worden daar dingen gevraagd waarvan we ook zeggen: dat doen we bij dat externe register. Maar ik zou willen verzoeken aan de indieners de eerste twee bolletjes, die zou ik namelijk willen omarmen, maar de laatste twee bolletjes dan liever weer niet, over de mogelijkheid om feedback te geven. Dat mag allemaal wel natuurlijk, men mag kanalen kennen en gemeenteraadsleden toegang geven tot het interne algoritmeregister. Dat wordt dan ook ingewikkeld, AVG-achtige zaken. Er zit van alles tussen, ook algoritmen met betrekking tot verzuim van HR, ik noem er maar eentje. Dus op zich is het niet erg voor de mensen voor wie het bedoeld is, onze interne medewerkers, om aan de slag te gaan met de eerste twee bolletjes. En dan zou ik willen verzoeken, als we het daarover eens zijn dan kunnen zij met elkaar, als de motie zo zou kunnen worden gewijzigd, dan zou ik hem op die manier willen omarmen voorzitter. Ik hoor graag in tweede termijn of dat akkoord is. Dan motie 3, 'Transparant algoritmeregister'. Daar heb ik nu eigenlijk al iets over gezegd. Alle algoritmen, ook het externe algoritmeregister, maar dan komen dus ook algoritmen zoals ik die net noem daarin terug. Het worden er dan wel heel erg veel en ik vraag me af of dat ook het doel dient, nog los van die AVG-zaken die ik net noemde, of men door de bomen het bos nog wel kan zien. We hebben de keuze gemaakt, hoog risico-algoritme is in het register en ook als het laag risico is maar impactrijk, ook in het algoritmeregister. Dat is hoe wij het zien en hoe we het graag zouden willen voorzetten, waarmee ik motie 3 moet ontraden voorzitter. En dan motie 4 van DENK, '(Zelf)lerende ambtenaar'. Die zegt eigenlijk: goed, als mensen weten hoe algoritmen werken, als ambtenaren die daarmee bezig zijn daar kennis van hebben, maar zorg er ook voor dat dat zo blijft, want je moet wel up-to-date blijven met de ontwikkelingen van een veld dat een snelle ontwikkeling kent. Daar kan ik het alleen maar mee eens zijn. Ik zou motie 4 willen omarmen voorzitter en ik vraag met mijn excuus tijdens de tweede termijn respijt om even terug te komen op motie 1. Excuus.

De **VOORZITTER**. Wethouder, we hebben geen tweede termijn, dus u kunt hooguit een schorsing vragen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nee, er is geen tweede termijn, maar de wethouder kan nader overleg nodig hebben met zijn ambtenaren, dus dan sta ik een schorsing toe. Maar mijnheer Biljoen, u was gevraagd om nog iets te zeggen over een enkele bullet in uw dictum van een motie, is het niet? Wethouder, had ik goed geluisterd?

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Ja, op motie 2 verzoek ik de indieners bullet 3 en 4 eruit te halen, bullet 1 en 2 te laten staan. En dan zou ik kunnen omarmen.

De **VOORZITTER**. Ik had goed geluisterd, want de vraag was aan u. Gaat u daar iets mee doen?

De heer **BILJOEN** (gl). Ja, dank voorzitter. U heeft inderdaad heel goed geluisterd. Ik heb zojuist met mevrouw Reitema overlegd en wij kunnen bullet 3 en 4 eruit halen.

De **VOORZITTER**. Bij dezen voor de moties, in motie 2 van de heer Biljoen en anderen worden bullet 3 en 4 verwijderd uit het dictum. Dan was er nog een motie. Heeft u nog een korte schorsing nodig? Nee, u kunt verder. Goed zo.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank voor die aanpassing aan de indieners voorzitter. Dan motie 1, daar staat, nu zie ik het toch goed in het tweede bolletje, om het algoritme op parkeren stop te zetten. Daar zou ik het niet mee eens zijn voorzitter. Ik zou daarmee motie 1 willen ontraden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt ook af. Ik vraag me af of de fracties nog enig beraad nodig hebben voor stemmingen. Ja, ik zie een aantal ja knikken. Zegt u het maar, tien minuten? Mijnheer Vonk. Tien minuten, kort beraad voor stemmingen. Dan schors ik tot 15.20 uur. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken te gaan zitten? Ik heropen de vergadering.

10. Stemvenster

De **VOORZITTER**. Wij gaan stemmen, maar ik verzoek u eerst nog even te kijken of er nog gewijzigde moties ingediend zouden moeten worden, meer handtekeningen op moties et cetera. Ik zie dat de heer Soytekin is gaan staan.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ik heb één medeondertekenaar, mevrouw Van Groningen, die mee tekent op mijn motie.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. (Zelf)lerende ambtenaar

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van 7.7 'Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport";

constaterende dat:

- de Rekenkamer in het rapport Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' aangeeft dat:
 - medewerkers niet altijd hun eigen producten en processen herkennen als algoritmen;
 - controles en toetsen niet kunnen worden uitgevoerd als een algoritme niet wordt herkend;
- hierdoor de kans op discriminatie bij een algoritme wordt verhoogd;
- technologie en innovatie op het gebied van algoritmen snel en sterk kan veranderen;

overwegende dat:

- de kans op discriminatie moet worden uitgesloten;
- het van belang is dat nieuwe medewerkers die met algoritmetoepassingen werken over voldoende kennis beschikken van algoritmen;
- het van belang is dat de kennis over algoritmen van de medewerkers die met algoritmetoepassingen werken up-to-date blijft;

verzoekt het college:

- het opleidingsprogramma over algoritmen onderdeel te maken van de 'onboarding' van nieuwe medewerkers die met algoritmetoepassingen werken;
- te waarborgen dat actuele kennis van alle medewerkers die met algoritmetoepassingen werken op peil blijft;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin en D.A. van Groningen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De motie kan bij de logistiek van de griffier terecht want die is inhoudelijk niet aangepast. Ja?

De heer **DAHOE** (denk). Ja dank u wel voorzitter, ik heb twee medeondertekenaars op motie 4. Moet ik de titel noemen? 'Integreer Feyenoord City 2.0 met de rest van Zuid'.

De **VOORZITTER**. De heer Dahoe heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Integreer Feyenoord City 2.0 met de rest van Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 juni 2024, ter bespreking van agendapunt 6.1 'De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0';

constaterende dat:

- Feyenoord City 2.0 een enorm stadsontwikkelingsproject is en ingrijpende gevolgen zal hebben voor de stad in zijn geheel en Rotterdam-Zuid specifiek;
- er op dit moment nog steeds een duidelijke, fysieke barrière bestaat tussen het projectgebied en de bestaande omliggende wijken;
- omliggende wijken als Bloemhof en Hillesluis op dit moment
- de sociaal-ruimtelijke cohesie in de stad op dit moment nog niet optimaal is;
- de realisatie van de projecten bestaande ruimtelijke, sociale, culturele en economische scheidslijnen in de stad mogelijk verder zal versterken, zeker op lokaal niveau;

van mening dat:

- een geleidelijke blending een zachte overgang tussen het Feyenoord Citygebied en de omliggende wijken belangrijk is;
- nóg meer ongelijkheid de leefbaarheid en cohesie op Zuid verder kan schaden;
- de omliggende wijken rond het projectgebied óók gebaat zijn bij meer en betere voorzieningen en een upgrade;
- sociale cohesie en ruimtelijke integratie de leefbaarheid op lange termijn ten goede zal komen;
- een fysieke integratie tussen Feyenoord City en de omliggende wijken de omgeving ook esthetisch ten goede zal komen;

verzoekt het college:

- een geleidelijke overgang tussen Feyenoord City en de bestaande bebouwing op te nemen bij de ontwerpplannen en hier ook qua architectuur rekening mee te houden;
- omliggende wijken rond Feyenoord City zo goed mogelijk te integreren in de plannen en uitvoering, zodat deze mee kunnen profiteren van de stadsvernieuwing;
- hierover te rapporteren aan de raad,

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.N. Dahoe, G.J. Engberts en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ook daarvoor geldt dat u de motie kunt inleveren bij de ondersteuning van de griffier. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, zoals zojuist afgesproken met de wethouder hebben wij bullet 3 en 4 verwijderd, dus hierbij de gewijzigde motie.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2A. Transparant intern algoritmeregister

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van agendapunt 7.1 Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam zowel een extern (publiek) als een intern algoritmeregister bijhoudt waar de algoritmes in staan die de gemeente gebruikt voor haar dienstverlening;
- uit het Rekenkamerrapport 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' blijkt dat het interne algoritmeregister onvolledig is en niet bij alle algoritmes duidelijk wordt wat de werking ervan is;

overwegende dat:

- het huidige interne algoritmeregister minimale informatie bevat, waardoor er onvoldoende duidelijkheid is rondom de gebruikte algoritmes;
- expliciete toelichting over het gebruik van het algoritme, inclusief uitleg over de doelstelling, verwachte prestaties, de levensfase waarin het algoritme zich begeeft en de manier waarop het algoritme gemonitord wordt, bijdraagt aan de transparantie omtrent het gebruik van algoritmes;
- het interne algoritmeregister de meest logische plek is om expliciete uitleg te geven over hoe de gemeente het risico op discriminatie door een algoritme zo klein mogelijk maakt;
- door gebruikers de mogelijkheid te geven om feedback te leveren over de algoritmes, deze algoritmes verbeterd kunnen worden;
- het toegang geven van gemeenteraadsleden tot het interne algoritmeregister ervoor zorgt dat zij hun controlerende taak beter kunnen uitvoeren door zicht te hebben op alle algoritmes;

verzoekt het college:

- in het interne algoritmeregister ten minste uitgebreid en volledig te benoemen wat de doelstelling en verwachte prestaties van het algoritme zijn, in welke levensfase het algoritme zich begeeft, en daarnaast duidelijke uitleg te geven over de manier waarop het algoritme wordt gemonitord;
- in het interne algoritmeregister op te nemen welke maatregelen de gemeente neemt om het risico op discriminatie door het algoritme zo klein mogelijk te maken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen en S. Reitema

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Zijn er stemverklaringen? Er zijn wel stemverklaringen. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, over Feyenoord City, heel kort. Wij laten steun voor het plan afhangen van het stemmen op de moties 'Uitbreidingsmogelijkheden Feyenoord', de motie van de VVD waar we ook zelf op staan, en bijvoorbeeld 'Geluidje, ook voor Kuip-concerten'. Afhankelijk van het stemmen op die moties, of ze het halen of niet, steunen wij het voorstel.

De **VOORZITTER**. Heel goed. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELN** (50+). Ja voorzitter, bij hetzelfde onderwerp over Feyenoord. Het moge duidelijk zijn. Mijn betoog was er al, ik had ook geen moties. Ik heb er weinig vertrouwen in. Ik zie aan de moties ook dat ik allemaal denk: het is pappen en nathouden. Mijn fractie heeft er geen vertrouwen in, wij zullen tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Hierbij doe ik een stemverklaring, want het ligt me zwaar op de maag, als een blok zelfs. Tot vanochtend ben ik met juristen bezig geweest. Ik vind het jammer dat de wethouder hier geen juridisch advies op dit hele gebeuren heeft ingewonnen. Dat had namelijk een hoop duidelijk gescheeld. Want ik denk namelijk, zonder deze deal was het stadion nooit in handen gekomen van Goldman Sachs. Dat de deal er toch moet komen komt volgens mij door slecht bestuur van het stadion en het projectteam, maar als Rotterdammer, en ik houd van deze stad, ik ben er zelfs emotioneel onder, zal ik toch voor moeten stemmen, voor de toekomst van de mooiste voetbaltempel van Nederland in Rotterdam te behouden. Ik hoop dat dit als lering wordt getrokken richting de wethouder, maar ook anderen die hierbij betrokken zijn en zeker voor het stadion en de BVO. Gaat u nu verenigen en dan hoop ik dat de wethouder erop gaat toezien dat we nu gewoon eens een keer een vuist en schouders onder het Feyenoordstadion zetten.

De **VOORZITTER**. Heel goed. Andere stemverklaringen? Die zijn er niet. Dan gaan we stemmen. Ik had u overigens moeten zeggen dat van de afwezigen, dat is voor de geschiedschrijving en voor onze notulen, mevrouw Vlieger en de heer De Haan hebben gepaard. Ik mis mevrouw Yildirim. Derhalve hebben we 42 mensen in de zaal en dus ligt de meerderheid op 22.

Agendapunt 6.1, De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0

Motie 1, 'Verminder overmatig (bouw)hinder'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Maak hoogbouw windproof en voorkom overlast'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 4, 'Integreer Feyenoord City 2.0 met de rest van Zuid'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 5, 'Verbeter de participatie'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 6, 'Zeker zijn van een woning in je eigen wijk Bloemhof, Hillesluis, IJsselmonde en Vreewijk!' De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 7, 'Geef sociale huur de prioriteit die het verdient'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 8A, 'Honderden sociale huurwoningen erbij op Zuid'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 9, 'Evenementenruimte Feyenoord City'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 10, 'Uitbreidingsmogelijkheden Feyenoord'. De motie is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van ChristenUnie.

Motie 11, 'Ambitieuzer bouwen in Feyenoord City 2.0'. De motie is met 37 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van SP, Groep De Jong, PvdD en 50PLUS.

Motie 12, 'Geluidje, ook voor Kuip-concerten'. De motie is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van ChristenUnie.

Motie 13, 'Een nieuwe naam voor Feyenoord City'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 14A, 'Goedkoper bouwen is betaalbaar wonen'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 15, 'Goede groei in beschikbare ruimte: aandacht voor werk, kerk en ontmoeting'

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 20 juni 2024 ter bespreking van Ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0;

constaterende dat:

- het masterplan Feyenoord City beoogd 7000-9500 woningen te realiseren;
- daarnaast 246.000-448.000 m² is opgenomen voor maatschappelijk vastgoed, horeca, detailhandel en bedrijfsruimte;
- voldoende beschikbare maatschappelijke voorzieningen en werkruimte regelmatig onder druk staat in stedelijke ontwikkelingen;
- er in de stad nu al een schaarste is aan (betaalbare) ruimte voor maatschappelijke functies;
- in de brief Aanpak Religieuze Gebouwen (24bo003331) gesteld wordt 'dat religieuze gebouwen, integraal bij gebiedsontwikkelingen betrokken worden, waar zij nu veelal een blinde vlek blijken te zijn';

overwegende dat:

- voldoende vierkante meters met andere functies van groot belang zijn voor goede groei van Rotterdam;
- in een stad met steeds meer eenpersoonshuishoudens voldoende ruimte voor ontmoeting cruciaal is;
- benutten van ruimte voor goede groei een tijdig en goed gesprek in en met de stad vraagt;

verzoekt het college:

- nadat door de gebiedsontwikkeling ruimte is gecreëerd: maatschappelijke en economische beleidsafdelingen actief in gesprek te brengen met marktpartijen, maatschappelijke en religieuze organisaties over goede groei en de behoefte aan ruimte voor werk, geloof en ontmoeting, om op basis daarvan tot een passende invulling van de ruimte te komen;
- hier in Q2 2025 de raad over te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en R.N. Dahoe

De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 16, 'De dieren hebben het goed in Feyenoord City'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 17, 'Planbaten voor de Koers op Zuid'. De motie is met 28 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, Volt, PvdA, Groep De Jong, PvdD, CDA en ChristenUnie.

Amendement A1, 'GREX-IT Feyenoord City, start Nieuw Varkenoord'. Het amendement is met 39 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Groep De Jong en PvdD.

6.1, 'Voorstel inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0'. Het voorstel is met 40 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van SP en 50PLUS.

Agendapunt 7.1, Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport

Motie 1, 'Kleur bekennen: Geen toepassing van algoritmes voor de route van scanauto's'. De motie is met 25 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, Groep De Jong, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 2A, 'Transparant intern algoritmeregister'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, 'Transparant Algoritmeregister'. De motie is met 25 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, Groep De Jong, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 4, '(Zelf)lerende ambtenaar'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

7.1, 'Voorstel m.b.t. conclusies en aanbevelingen van het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes''. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 7.2, Het voorstel tot het op twee punten afwijken van het Rotterdams Grondbeleid, ten behoeve van het in erfpacht uitgeven van het Recreatieoord Hoek van Holland

7.2, 'Voorstel tot het op twee punten afwijken van het Rotterdams Grondbeleid, t.b.v. het in erfpacht uitgeven van het Recreatieoord Hoek van Holland. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 7.5, Voortgangsrapportage armoede en schulden 2024

Motie 1, 'Wij loodsen jou door onze jungle heen'. De motie is met 25 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, Groep De Jong, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 2, 'Omkering bewijslast als je echt wil dat Rotterdammers maximaal gebruik maken van de regelingen'. De motie is met 27 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, Groep De Jong, PvdD en 50PLUS.

Motie 3, 'Onze jongeren verdienen onze aandacht'. De motie is met 25 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, Groep De Jong, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 4, 'Datagedreven armoedebudget uitgeven'. De motie is met 25 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, Groep De Jong, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 5, 'Jongerentegoed, hoe je bestaanszekerheid beïnvloedt'. De motie is met 26 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, Groep De Jong, PvdD, CDA en ChristenUnie.

Motie 6, 'Een realistisch beeld maakt realistisch beleid'. De motie is met 25 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, Groep De Jong, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 7, 'Geef een stem aan jongeren tussen wal en schip'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 8, 'Echt álles op één plek'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

11. Sluiting

De **VOORZITTER**. Ik ga zo de raadsvergadering sluiten, maar ik verzoek u nog even te blijven zitten. Dank voor uw deelname aan deze raadsvergadering. Het is redelijk soepel en vlekkeloos verlopen vandaag. Ik sluit de vergadering.

(De vergadering is gesloten.)

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	1021
Vaststelling van de agenda voor de buitengewone raadsvergadering van 20 juni 2024	1021
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 30 mei 2024	1023
Mededelingen van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2024 week 24	1023
Het voorstel tot vaststelling van het herstelbesluit van het bestemmingsplan Kern en Plassen	1024
De voorstellen inzake de ontwikkelingen Stadionpark en Feyenoord City 2.0	1024
Subsidieregeling informele leerondersteuning	1067
Voortgangsrapportage armoede en schulden 2024	1067
Het voorstel tot het op twee punten afwijken van het Rotterdams Grondbeleid, ten behoeve van het in erfpacht uitgeven van het Recreatieoord Hoek van Holland	1083
Het voorstel tot benoeming van een lid van het algemeen bestuur van de Stichting Openbaar Onderwijs Rotterdam (BOOR)	1085
Het voorstel tot benoeming van een lid en een reservelid van de Commissie Omgevingskwaliteit en Cultureel Erfgoed	1085
Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes' alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport	1086
Stemvenster	1092
Sluiting	1097

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 9 en 11 juli 2024.

De griffier,

De voorzitter,

